

Paulo Coelho

JEDENÁCT MINUT

Věnování

29. května 2002, několik hodin předtím, než jsem dopsal poslední větu této knihy, jsem navštívil jeskyni ve francouzských Lurdách abych načerpal několik galonů zázračné vody z pramene, který tryská. V katedrále mě oslovil asi sedmdesátiletý muž: „Víte, že podobáte Paulu Coelhoovi?“ Odpověděl jsem, že to jsem já. Muž objal, představil mi manželku a vnučku. Řekl, že mé knihy hrají v jeho životě důležitou roli, a nakonec dodal: „Mlutí mě snít.“

Podobnou větu jsem slyšel už několikrát a pokaždé mě potěší. Ale tentokrát jsem se lekl – věděl jsem, že kniha *Jedenáct minut* pojednává o delikátním, ožehavém, až pohoršlivém tématu. Došel jsem k prameni, naplnil nádoby, vrátil se a zeptal se muže, kde bydlí (prý v severní Francii u hranic s Belgií), a poznamenal si jeho jméno.

Tuto knihu věnuji Vám, Maurici Gravelinesi. Představuje dluh, který mám vůči vám, vaší ženě, vnučce i vůči sobě: mluvit o tom, co mě trápí, nikoliv o tom, co chtějí slyšet druzí. Některé knihy nutí snít, jiné nás navracejí do skutečnosti, ale žádná se nesmí zpronevěřit tomu, co je pro autory nejdůležitější: upřímnosti.

V tom městě byla žena hříšnice. Jakmile se dozvěděla, že Ježíš je u stolu v domě farizeově, přišla s alabastrovou nádobkou vzácného oleje, s pláčem přistoupila zezadu k jeho nohám, začala mu smáčet slzami a otírat svými vlasy, líbala je a mazala vzácným olejem. Když to spatřil farizeus, ho pozval, řekl si v duchu: „Kdyby to byl prorok, musel by poznat, co to je za ženu, která se ho dotýká, že je to hříšnice.“

Ježíš mu na to řekl: „Šimone, chci ti něco povědět.“

On řekl: „Pověz, Mistře.“

„Jeden věřitel měl dva dlužníky. První byl dlužen pět set denárů, druhý padesát. Když neměli čí splatit dluh, odpustil oběma. Který z nich ho bude mít raději?“

Šimon mu odpověděl: „Mám za to, že ten, kterému odpustil víc.“

Řekl mu: „Správně jsi usoudil!“

Pak se obrátil k ženě a řekl Šimonovi:

„Pohled' na tu ženu! Vešel jsem do tvého domu, ale vodu na nohy jsi mi nepodal, ona však skropila mé nohy slzami a otřela je svými vlasy. Nepochlubil jsi mne, ale ona od té chvíle, co jsem vešel, nepřestala líbat mé nohy.

Proto ti pravím: Její mnohé hříchy jsou jí odpuštěny, protože projevila velikou lásku. Komu se málo odpouští, málo miluje.“

Lukáš 7, 37-47

Byla jednou jedna prostitutka jménem Maria.

Počkat. Začátek „byla jednou jedna...“ patří spíš do dětské pohádky, zatímco „prostitutka“ zní jako téma pro dospělé. Jak mohu psát knihu, na jejímž samém začátku se objeví tak zjevný rozpor? Jenže my vlastně také stojíme v každém okamžiku života jednou nohou v pohádce a druhou nad propastí, a proto nechám začátek tak, jak je.

Byla jednou jedna prostitutka jménem Maria.

Stejně jako ostatní prostitutky i ona se narodila nevinná a čistá a v době dospívání snila o tom, že potká toho pravého (bohatého, krásného, inteligentního), vdá se (v bílém), bude mít dvě děti (ze kterých vyrostou slavní lidé), bude žít v krásném domě (s výhledem na moře). Její otec byl obchodní cestující, matka švadlena, rodné město v brazilském vnitrozemí mělo jen jedno kino, jeden noční klub, pobočku banky, a Maria proto každý den čekala, až se tu náhle zjeví okouzující princ, získá její srdce a odjede s ní dobývat svět.

Ale okouzující princ nepřicházel, a tak nezbývalo než snít. Poprvé se zamilovala v jedenácti letech cestou do školy. Hned první den si všimla, že tím směrem nejde sama: vedle ní šel kluk ze sousedství, kterému začínalo vyučování ve stejnou dobu jako jí. Nikdy spolu nevyměnili jediné slovo, ale Maria si začala uvědomovat, že má z celého dne nejraději právě ty chvíle na cestě, plné prachu a únavy, se sluncem v nadhlavníku a chlapcem, jehož rychlé chůzi se ze všech sil snažila stačit.

Tatáž scéna se opakovala několik měsíců. Maria, která se učila nerada a již jediné rozptýlení přinášela televize, si přála, aby den ubíhal rychleji, nedočkavě se těšila na každou cestu do školy a na rozdíl od svých vrstevnic považovala víkendy za nejnudnější část týdne. Protože dítěti ubíhá čas mnohem pomaleji než dospělému, velice trpěla, zdálo se jí, že dny jsou příliš dlouhé, protože každý z nich skýtal jen deset minut s její životní láskou, a tisíce hodin, kdy na něho myslela a představovala si, jak krásné by bylo hovořit s ním.

Stalo se.

Jednou ráno k ní chlapec přistoupil a požádal ji, zda by mu půjčila tužku. Maria neodpověděla, dala najevo spíše nevoli nad nečekaným oslovením a přidala do kroku. Strnula strachy, když viděla, že k ní jde, styděla se, že by si mohl všimnout, jak moc ho miluje, jaké naděje do něho vkládá, jak sní o tom, že ji vezme za ruku a povede ji kolem školních vrat až na konec cesty, kde prý leží velké

město, plné postav z románů, umělců, aut, kin a nekonečného množství příležitostí k příjemnému trávení času.

Po zbytek dne se nedokázala soustředit na vyučování, trápila se kvůli svému nesmyslnému chování, ale současně cítila úlevu, protože věděla, že i chlapci šlo o ni a tužku zvolil jen jako záminku pro začátek rozhovoru. Vždyť když stál u ní, rozeznala v jeho kapse siluetu propisovačky. Čekala na další příležitost a večer, stejně jako po několik dalších večerů, vymýšlela stovky možných odpovědí, jež by tím správným způsobem začaly příběh, který už nikdy neskončí.

Ale žádné příště už nenastalo; dál sice chodili do školy stejnou cestou, Maria svírala v pravé ruce tužku, někdy o pár kroků vpředu, jindy vzadu, aby si ho mohla zamilovaně prohlížet, ale už ji nikdy neoslovil a ona se musela smířit s tím, že bude milovat i trpět mlčky až do konce školního roku.

O následujících nekonečných prázdninách se jednoho dne vzbudila a měla nohy polité krví. Napadlo ji, že umírá; rozhodla se napsat chlapci dopis, ve kterém mu poví, že byl její velkou životní láskou, plánovala si, že tajně uteče do téměř liduprázdného vnitrozemí, aby ji tam sežralo některé z těch divokých zvířat, která terorizují tamní vesničany: vlkodlak nebo bezhlavá mula. Rodiče se aspoň nebudou kvůli její smrti trápit, protože chudáci přes veškerá neštěstí, která je pronásledují, nikdy neztrácejí naději. Pomyslí si, že ji unesla nějaká movitá bezdětná rodina, ale že se snad jednoho dne vrátí slavná a bohatá, zatímco chlapec, kterého (navěky) miluje, na ni bude stále vzpomínat a každé ráno si bude zas a znovu vyčítat, že ji už podruhé neoslovil.

Ale na psaní dopisu nedošlo, protože do pokoje vstoupila matka, uviděla červené prostěradlo, usmála se a řekla:

„Je z tebe žena, dcero.“

Chtěla vědět, jak ženství souvisí s krví, co z ní vytéká, jenže matka jí to neuměla pořádně vysvětlit, jen ji uklidňovala, že je normální a že od téhle chvíle musí používat maličké polštářky, které bude čtyři až pět dní v měsíci nosit mezi nohama.

Zeptala se, jestli muži používají nějakou rourku, která by zabránila, aby jim krev netekla nohavicemi, a dozvěděla se, že tohle se týká jen žen.

Maria si posteskla nad takovým osudem, ale nakonec se s menstruací smířila. S nepřítomností chlapce se však smířit nedokázala a neustále si vyčítala své hloupé chování, když utekla před tím, po čem toužila nejvíc. Jednoho dne, ještě před začátkem školy, se vydala do jediného kostela ve městě a před obrazem svatého Antonína přísahala, že osloví chlapce jako první.

Příštího dne se upravila, jak uměla nejlépe, oblékla si šaty, které jí matka ušila právě pro tuhle příležitost, a vyrazila. V duchu děkovala Bohu, že prázdniny už skončily. Chlapec se však neobjevil. Trápila se ještě celý týden, než se od spolužáků dozvěděla, že se odstěhoval z města.

„Někam daleko,“ říkali.

Maria v té chvíli pochopila, že některé věci ztrácí člověk navždy. Také poznala, že existuje místo zvané „daleko“, že svět je obrovský, její ves maličká a ti nejzajímavější lidé nakonec vždycky odejdou pryč. Zatoužila odjet, ale byla ještě příliš mladá; přesto se při pohledu na zaprášené ulice městečka rozhodla, že se jednoho dne vydá v chlapcových stopách. Po devět následujících pátků chodila dle zvyku své víry k přijímání a prosila Pannu Marii, aby ji odtud jednou dostala pryč.

Nějakou dobu se trápila a marně pátrala po chlapcově novém bydlišti, ale nikdo nevěděl, kam se s rodiči odstěhoval. Marii se začalo zdát, že svět je moc velký, láska příliš nebezpečná a Panna Maria svatá bytost, sídlící daleko na nebi, kterou obyčejná dětská přání nijak zvlášť nezajímají.

Uplynuly tři roky, naučila se zeměpis a matematiku, oblíbila si televizní seriály, ve škole přečetla první erotické časopisy a začala si psát deník o svém jednotvárném životě, o touze poznat to, o čem se učila – oceán, sníh, muže v turbanech, elegantní ženy ověšené šperky. Protože nikdo nedokáže žít z touhy po neuskutečnitelném, hlavně když je matka švadlena a otec se chvíli nezdrží doma, rychle pochopila, že se musí víc soustředit na život kolem sebe. Učila se vítězit a současně hledala někoho, s kým by mohla sdílet své sny o dobrodružství. V patnácti se zamilovala do chlapce, kterého poznala při procesí o Svatém týdnu.

Chyby z dětství se podruhé nedopustila: povídali si, spřátelili se, začali spolu chodit do kina a na večírky. Všimla si, že stejně jako kdysi byla láska silnější v nepřítomnosti milovaného člověka, než když se mu ocitla nablízku: stýskalo se jí po něm, celé hodiny si představovala, o čem se budou bavit, až se příště potkají, vzpomínala na každou vteřinu, již spolu strávili, a snažila se zjistit, kdy se zachovala dobře, a kdy špatně. Sama sebe si s oblibou představovala jako zkušenou dívku, která přišla o velkou lásku, poznala, jak to bolí, a teď chce bojovat ze všech sil, aby si tohoto muže udržela a on si ji vzal, protože si přála provdat se za něj, mít spoustu dětí a dům na mořském břehu. Řekla o tom matce, jenže ta namítala:

„Holka, na to máš ještě čas.“

„Vždyť ty sis vzala tátu, když ti bylo šestnáct.“

Matka nechtěla vysvětlovat, že se vdávala kvůli neplánovanému těhotenství, takže ukončila rozhovor argumentem, že „dneska je jiná doba“.

Druhý den se s chlapcem procházeli za městem. Trochu si povídali, Maria se zeptala, jestli by se mu líbilo cestovat, jenže on ji místo odpovědi přitáhl k sobě a políbil.

První polibek v životě! Jak jen o té chvíli snila! Okolní scenerie byla výjimečná – letící volavky, západ slunce, drsná krása napůl vyprahlé krajiny, v dálce tóny hudby. Maria okamžik předstírala, že se brání, ale pak ho objala a udělala to, co viděla tolikrát na filmovém plátně, v časopisech i televizi: s jistou dávkou agresivity přitiskla své rty na jeho a začala pohybovat hlavou ze strany na stranu, napůl rytmicky, napůl spontánně. Cítila, jak se chlapcův jazyk chvílemi dotýká jejích zubů, a zdálo se jí to rozkošné.

Jenže ji náhle přestal líbat.

„Ty nechceš?“ zeptal se.

Co měla odpovědět? Že chce? Jistě že chce! Ale žena nesmí mluvit tak otevřeně, hlavně ne před svým budoucím mužem, nebo by si do konce života myslel, že se kdykoliv snadno podvolí. Raději mlčela.

Znovu ji objal a zopakoval svůj pokus, tentokrát s nadšením o poznání menším. Po chvíli celý zrudlý přestal a Maria věděla, že něco není v pořádku, jenže se bála zeptat. Vzala ho za ruku a vraceli se do města, povídali si, jako by se nic nestalo.

Protože se domnívala, že všechno, co napíše, bude jednou někdo číst, a s jistotou věděla, že došlo k něčemu velmi závažnému, hledala ten večer neobvyklá slova, jimiž se svému deníku svěřovala:

Když potkáme člověka a zamilujeme se do něj, máme dojem, že s námi souzní celý vesmír; zažila jsem to dnes při západu slunce. Když se pak něco pokazí, nezůstane nám nic! Ani volavky, ani vzdálená hudba, ani chuť jeho rtů. Jak to, že se krása, která tu ještě před chvílí byla, ztratí tak rychle?

Život je příliš rychlý; zavede člověka z nebe do pekla během několika vteřin.

Druhý den to probírala s kamarádkami. Všechny viděly, že se šla projít se svým budoucím milým, koneckonců být strašně zamilovaná nestačí, musíte se chovat tak, aby všichni viděli, jaký je o vás zájem. Zvědavě se ptaly, co se dělo, a Maria sebejistě řekla, že nejlepší bylo, když jí protlačil jazyk mezi rty až na zuby. Jedna z dívek se rozesmála.

„Tys neotevřela pusu?“

Najednou všechno pochopila – otázku i zklamání.

„A proč?“

„Aby ti tam mohl strčit jazyk.“

„A v čem je rozdíl?“

„Nevím. Prostě tak se má líbat.“

Kradmé chichotání, soucitné pohledy, pocit zadostiučinění těch, co nikdy s nikým nechodily. Maria se tvářila, že je jí to jedno, smála se s ostatními – ale její duše plakala. V duchu proklínala filmy, které ji naučily zavřít oči, podržet rukou hlavu toho druhého, pohnout obličejem mírně nalevo, pak zase napravo, ale nenaučily ji tu základní, nejdůležitější věc. Vymyslela si dokonalou výmluvu (nechtěla jsem se ti dát hned, protože jsem si nebyla jistá, ale teď vím, že jsi muž mého života) a čekala na další příležitost.

Chlapce potkala znovu až za tři dny, na večírku v klubu, držel se za ruku s její kamarádkou – právě tou, která se vyptávala na líbání. Zase se tvářila, že je jí to jedno, vydržela se až do konce bavit s přítelkyněmi o hercích a dalších klucích ve městě, a jako by neviděla soucitné pohledy, které se k ní tu a tam obracely. Až když přišla domů, dovolila svému světu, aby se zhroutil, proplakala celou

noc, trápila se dalších osm měsíců a nakonec došla k závěru, že láska není stvořena pro ni ani ona pro lásku. Začala uvažovat, že se stane jeptiškou a po zbytek života se oddá lásce, která nepálí a po které nezůstávají v srdci bolavé stopy – lásce k Ježíši. Ve škole vyprávěli o misionářích, co odcházeli do Afriky, a Maria usoudila, že objevila východisko ze svého života prostého emocí. Naplánovala si, že vstoupí do kláštera, naučila se základy první pomoci (protože podle některých profesorů v Africe umírá mnoho lidí), pečlivě se připravovala na hodiny náboženství a sama sebe začala vidět jako světici moderní doby, která zachraňuje životy a poznává džungli, obývanou tygry a lvy.

Patnáctý rok jejího života jí nepřinesl jen zjištění, že líbat se má s pootevřenými rty nebo že láska je především zdrojem trápení. Objevila ještě třetí novinku: masturbaci. Došlo k tomu téměř náhodou, když si hrála s pohlavím, zatímco čekala doma na matku. Dělávala to jako dítě a měla ten příjemný pocit moc ráda – až ji jednou přistihl otec a bez vysvětlení jí dal několik pohlavků. Nikdy na ten trest nezapomněla a pamatovala si, že před ostatními se těch míst nesmí dotýkat; a protože venku to nešlo a doma neměla svůj vlastní pokoj, úplně na ten příjemný pocit zapomněla.

Až do onoho odpoledne, téměř šest měsíců po zmíněném polibku. Matka se někde zdržela, otec šel za kamarádem, v televizi nedávali nic zajímavého a ona začala z nudy prozkoumávat vlastní tělo – v naději, že objeví nějaké nežádoucí chloupky, které by okamžitě odstranila pinzetou.

S překvapením nahmatala v horní části vagíny malou pecičku; začala si s ní hrát a už nedokázal přestat, příjemné pocity se stále stupňovaly a celé tělo, ale hlavně místa, kterých se dotýkala, se jí napnulo. Jako by krůček po krůčku vstupovala do neznámého ráje, vzrušení bylo stále intenzivnější, uvědomila si, že vidí i slyší nezřetelně, všechno dostalo žlutavý nádech, až v návalu slasti zasténala a zažila svůj první orgasmus.

Orgasmus! Nádhera!

Jako by vystoupila k oblakům a teď pomalu klesala s padákem k zemi. Tělo měla pokryté potem, ale cítila se celistvá, naplněná, plná energie. Tak tohle je sex! Jaká nádhera! Nepotřebuje pornografické časopisy, kde všichni hovoří o potěšení, ale tváří se tak ztrápeně. Nepotřebuje muže, kterým se líbí tělo ženy, ale neocení její srdce. Na všechno si stačí sama! Zopakovala vše ještě jednou, tentokrát si představovala, že se jí dotýká známý herec, a zase si připadala jako v ráji a pak klesala s padákem, ještě víc naplněná energií. Když to chtěla zkusit potřetí, vrátila se matka.

Maria si o svém novém objevu popovídala s kamarádkami, tentokrát ovšem zamlčela, že teprve před několika hodinami prožila první zkušenost. Všechny, kromě dvou, věděly, o čem mluví, ale žádná z nich se na to téma neodvážila mluvit. Maria se teď cítila jako buřič a vůdce skupiny, vymyslela absurdní „hru na pravdu“ a vyzvala kamarádky, aby každá vyprávěla o svém nejoblíbenějším způsobu masturbace. Naučila se mnoha rozdílným technikám, například že je dobré schovat se uprostřed léta pod deku (protože pot pomáhá, říkala jedna), dotýkat se toho místa (jehož jméno neznala) husím pírkem, dovolit chlapci, aby se jí tam dotýkal (tohle Maria nepovažovala za nutné), použít sprchu

v bidetu (doma ho sice neměli, ale Maria se rozhodla, že to vyzkouší, až bude na návštěvě u bohatších kamarádek).

V každém případě, poté co objevila masturbaci a vyzkoušela některé z metod, které navrhovaly její kamarádky, se navždy vzdala myšlenky na život v klášteře. Tohle jí přinášelo velké potěšení, zatímco v kostele kázali, že sex představuje největší ze všech hříchů. Tytéž kamarádky jí pověděly o nejrůznějších pověrách: že kdo masturbuje, má obličej plný uhrů, že masturbace může vyvolat šílenství nebo se z ní dá otěhotnět. Přistoupila na všechna ta rizika a ukájela se alespoň jedenkrát týdně, obvykle ve středu, když otec odcházela s kamarády na partičku karet.

Současně s tím rostla její nejistota ve vztahu k mužům, stejně jako touha odejít z místa, kde žila. Zamilovala se potřetí, počtvrté, už uměla líbat, přijímat i vracet intimní doteky, když byli sami – ale pokaždé se něco zvrtilo, a vztah skončil přesně ve chvíli, kdy nabyla přesvědčení, že tohle je ten pravý člověk, se kterým by chtěla prožít celý život. Po dlouhé době došla k závěru, že muži působí jen bolest, zklamání, trápení a pocit nekonečně se vlekcoucích dní. Když se jednou odpoledne v parku dívala na ženu hrající si s dvouletým synem, rozhodla se, že by snad i mohla uvažovat o manželovi, dětech a domu s výhledem na moře, ale že se už nikdy nesmí zamilovat – protože vášně vždycky všechno zkazí.

Tak plynula léta dospívání. Maria kvůli záhadnému smutku, který ji obklopoval, velmi zkrásněla a muži jí začali nadbíhat. Tu šla s jedním, podruhé s jiným, snila a trpěla i přes slib, který si dala, že se už nikdy nezamiluje. Na jedné z takových schůzek přišla o panenství na zadním sedadle auta; doteky byly vášnivější a vzrušenější než obvykle a ji už unavovalo, že zůstala mezi kamarádkami poslední pannou, proto dovolila vzrušenému chlapci, aby do ní vnikl. Na rozdíl od masturbace, která ji vynášela do nebes, v ní tato zkušenost zanechala jen pocit bolesti a skvrnu od krve na sukni, která pak nechtěla pustit. Neopakoval se kouzelný pocit z prvního polibku – volavky, západ slunce, hudba... ne, nechtěla na to už vzpomínat.

S tím chlapcem se pak milovala ještě několikrát, ale potom ho vyděsila, když řekla, že otec by ho mohl zabít, kdyby zjistil, že mu zneuctil dceru. Udělala si z něho učební pomůcku, když se snažila zjistit, v čem spočívá rozkoš z pohlavního styku s mužem.

Ale nepřišla na to. Masturbace byla mnohem jednodušší a přinášela mnohem větší požitky. Jenže všechny časopisy, televizní programy, knihy, přátelé, všichni, ABSOLUTNĚ VŠICHNI tvrdili, že muž je důležitý. Maria si začala myslet, že má se sexem nějaký problém, který nemůže přiznat, a soustředila se mnohem víc na studium a na nějakou dobu zapomněla na onu úžasnou a vražednou věc zvanou Láska.

Z Mariina deníku, když jí bylo sedmnáct:

Snažím se porozumět lásce. Víím, že jsem žila, když jsem milovala, a taky víím, že všechno, co teď mám, ať už to vypadá jakkoliv zajímavě, mě žádným nadšením nenaplňuje.

Jenže láska je strašlivá: viděla jsem, jak se mé kamarádky trápí, a nechci prožívat totéž. Ty, které se dřív smály mně a mé nevinnosti, se mě teď ptají, jak to, že dokážu muže tak ovládnout. Usměju se a mlčím, protože vím, že lék je horší než sama bolest: jednoduše se nezamiluji. S každým dalším dnem stále jasněji vidím, jak jsou muži křehcí, nestálí, nejistí, nevypočitatelní... Otcové některých mých kamarádek mi dělali návrhy, odmítla jsem je. Dříve by mě to vyděsilo, teď si myslím, že to patří k mužské přirozenosti.

I když chci porozumět lásce, i když trpím kvůli lidem, kterým jsem nabídla své srdce, vím, že ti, kdo se dotkli mé duše, nedokázali probudit mé tělo, a ti, kteří se dotýkali těla, nedosáhli na mou duši.

Dovršila devatenáctý rok, dokončila střední školu a nastoupila do práce v obchodě s látkami, jehož vedoucí se do ní zamiloval – ale Maria už v té době věděla, jak muže využít, aniž by se sama využít nechala. Nedovolila, aby se jí jedinkrát dotkl, i když ho neustále dráždila, vědoma si moci své krásy.

Moc krásy: jak se asi žije ošklivým ženám? Měla několik kamarádek, kterých si na večírcích nikdo nevšímal, neptal se jich „jak se máš?“. Ač se to zdá neuvěřitelné, právě ony dokázaly mnohem víc zhodnotit tu trochu lásky, které se jim dostalo, trpěly mlčky, když přišlo odmítnutí, a snažily se čelit budoucnosti hledáním jiných hodnot, než aby se pro někoho strojily a česaly. Byly nezávislejší, víc se věnovaly samy sobě, i když Maria si myslela, že svět jim musí připadat nesnesitelný.

Uvědomovala si vlastní krásu. A i když zapomínala téměř všechny rady, které jí kdy dala matka, jedna jí utkvěla v paměti: „Krása není věčná, holčičko.“ Právě proto udržovala ani blízký, ale ani otažitý vztah se svým nadřízeným, což jí vynášelo podstatné zvyšování platu (nevěděla, jak dlouho se jí podaří udržet ho v pouhé naději, že se s ním jednoho dne vyspí, ale dokud to působilo, využívala toho), k tomu příplatky za práci přesčas (chtěl ji mít totiž co nejdéle nablízku, snad proto, že se bál, aby v noci nechodila sama a nepotkala velkou lásku).

Dva roky pracovala bez jediného dne volna, dokázala přispívat i rodičům a nakonec dosáhla cíle! Vydělala dost, aby mohla odjet na dovolenou, do města svých snů, plného umělců, města z pohledů: do Rio de Janeira!

Vedoucí se nabídl, že ji doprovodí a zaplatí všechny výdaje, ale Maria zalhala, že matka jí cestu dovolila jen pod podmínkou, že když už se musí vydat do tak nebezpečných míst, bude bydlet u bratrance, který je trenérem džiu-džitsu.

„A navíc,“ pokračovala, „nemůžete přece opustit obchod, a nenechat v něm žádnou důvěryhodnou osobu.“

„Přestaň mi vykat,“ řekl a Maria si v jeho očích všimla už dobře známého plamínku lásky. Překvapilo ji to, protože se domnívala, že mu jde jen o sex, zatímco jeho oči teď říkaly: „Můžu ti nabídnout domov, rodinu, i trochu peněz pro rodiče.“ Myslela na budoucnost a rozhodla se ten plamínek udržovat.

Řekla, že se jí bude velmi stýskat po práci, která ji tak baví, po lidech, které má tak ráda (záměrně nejmenovala nikoho konkrétního a ve vzduchu zůstala viset nezodpovězená otázka: myslí snad těmi „lidmi“ jeho?), a slíbila, že bude dávat pozor na peníze i na sebe. Skutečnost vypadala jinak: přála si, aby nikdo, absolutně nikdo nerušil její první týden naprosté svobody. Chtěla zkusit úplně všechno: vykoupat se v moři, mluvit s neznámými lidmi, prohlížet si výlohy a být připravena, až se objeví pohádkový princ, aby ji navždy odvedl s sebou.

„Vždyť jedu jen na týden, ne?“ řekla se svůdným úsměvem a tajnou nadějí, že se mýlí. „To uteče rychle a za chvíli budu zase zpátky u svých povinností.“

Nešťastný vedoucí ještě chvíli bojoval, ale pak se vzdal, protože si už potají plánoval, že ji po návratu požádá o ruku, a nechtěl být příliš dotěrný, aby všechno nepokazil.

Maria cestovala osmačtyřicet hodin v autobuse, ubytovala se v hotelu páté kategorie na Copacabaně (Ach, Copacabana! Ta pláž, to nebe...), a ještě než rozbalila kufry, vytáhla plavky, které si koupila, oblékla si je, a i když bylo zataženo, vydala se na pláž. Dívala se na moře a cítila strach, ale přesto nakonec vešla do vody – a přitom se k smrti styděla.

Nikdo na pláži si nevšiml, že se ta dívka poprvé v životě setkává s oceánem, s bohyní lemanjá, s mořskými proudy, se zpěněnými vlnami, africkými břehy a jejich lvy na druhém konci Atlantiku. Když vyšla z vody, oslovila ji prodavačka čerstvých obložených chlebíčků, hezký černocho, zvědavý, jestli by neměla večer čas, a muž, který neuměl ani slovo portugalsky, ale posušky ji zval na kokosovou šťávu.

Maria si koupila chlebíček, protože se styděla říci „ne“, ale ostatním se vyhnula. Najednou pocítila smutek; proč se chová tak nemožně, teď, když má možnost dělat úplně všechno, čeho se jí zachce? Nepřišla na žádné rozumné vysvětlení, a tak si sedla do písku a čekala, až se zpoza mraků objeví slunce, pořád překvapena vlastní odvahou a teplotou vody, tak strašně studené i teď, uprostřed léta.

Náhle se vedle ní objevil muž, co nemluvil portugalsky, a nabídl jí kokos. Byla ráda, že s ním nemusí mluvit, a proto se vděčně napila kokosové šťávy, usmála se na něho a on jí úsměv oplatil. Nějaký čas pokračovali v pohodlné, mlčenlivé komunikaci o ničem, úsměv sem, úsměv tam, až muž vytáhl z kapsy malý slovníček v červených deskách a se zvláštním přízvukem řekl „hezká“. Opět se usmála; sice se těšila, že tu potká svého vysněného prince, jenže ten by musel mluvit jejím jazykem a být trochu mladší.

Muž ve slovníčku vytrvale listoval:

„Večeřet dnes?“

Pak rychle dodal:

„Švýcarsko.“

A nakonec připojil slova, která znějí jako rajská hudba, ať už padnou v jakémkoliv jazyce:

„Práce! Dolary!“

Maria neznala restauraci Švýcarsko. Bylo vůbec možné, aby všechno šlo tak hladce a sny se plnily tak rychle? Lepší nedůvěřovat: děkuji mnohokrát za pozvání, ale něco už mám a nechci kupovat dolary.

Muž nerozuměl jedinému slovu a zatvářil se zklamaně: po několika dalších úsměvech z jedné i druhé strany ji na pár minut opustil a chvíli nato se vrátil s tlumočnickem. Jeho prostřednictvím vysvětlil, že pochází ze Švýcarska (nebyla to tedy žádná restaurace, ale země) a že by s ní rád povečeřel, protože jí chce nabídnout zaměstnání. Tlumočnick, který se představil jako cizincův poradce a vrátný hotelu, kde byl cizinec ubytován, k tomu dodal:

„Být sebou, tak to беру. Ten pán je významný umělecký producent a přijel hledat nové talenty pro práci v Evropě. Jestli chceš, můžu ti představit pár žen, které jeho nabídku přijaly, zbohatly a dnes jsou vdané, mají děti a nemusejí se bát, že je někdo přepadne na ulici nebo že zůstanou bez práce.“

Pak, aby ji ohromil svým mezinárodním rozhledem, dodal:

„Navíc Švýcaři dělají úžasnou čokoládu a perfektní hodinky.“

Mariiny umělecké zkušenosti se omezovaly na roli prodavačky vody, která mlčky vejde na scénu a zase z ní mlčky odejde. Účinkovala v pašijové hře předváděné pravidelně o Svatém týdnu.

V autobuse se moc nevyspala, ale vzpružil ji pohled na moře, nechutnaly jí chlebičky, čerstvé ani okoralé, mátló jí, že tu nikoho neznala, a rychle potřebovala najít přítele. Znalá podobnou situaci z dřívějšíka, muž slíbí všechno, ale nesplní nic – takže věděla, že řeči o umělecké kariéře jí pouze mají nadchnout pro to, co s předstíraným nezájmem odmítá.

Ale protože věřila, že jí tu šanci nabízí Panna Maria, přesvědčena, že musí využít každou vteřinu své týdenní dovolené a že návštěva drahé restaurace patří k důležitým zážitkům, o kterých může vyprávět, až se vrátí domů, rozhodla se, že pozvání přijme, ale jen když u toho bude tlumočnick, protože jí už unavovalo věčně se usmívat a tvářit, že rozumí, co jí cizinec říká.

Zbýval jediný, ale současně nejvážnější problém: neměla co na sebe. Něco tak intimního žena nikdy nepřizná (spíš připustí, že jí byl manžel nevěrný, než aby přiznalá stav svého šatníku), ale protože ty může neznala a pravděpodobně je vidí poprvé a naposled, usoudila, že nemá co ztratit.

„Přijela jsem z venkova, nemám do restaurace vhodné šaty.“

Muž jí prostřednictvím tlumočnicka ujistil, aby si nedělala starosti, a zeptal se na adresu jejího hotelu. Odpoledne jí pak doručili šaty, jaké v životě neviděla, spolu s párem střevíčků, které musely stát zhruba tolik, co vydělala za celý rok.

Cítíla, že se před ní otevírá cesta, po které tak dychtila během dětství a dospívání v brazilském vnitrozemí, za doby sucha, ve společnosti mladíků bez budoucnosti, v slušném, jenže chudém městě, ve svém nezajímavém a monotónním životě: byla připravena změnit se v nejkrásnější princeznu! Neznámý muž jí nabídl práci, dolary, pár nesmírně drahých střevíčků a pohádkové šaty! Chyběla

líčidla, ale solidárně jí pomohla recepční z hotelu a přitom ji nezapomněla upozornit, že stejně jako ne všichni cizinci jsou dobří, nejsou všichni obyvatelé Ria zloději.

Maria těm řečem nevěnovala pozornost, oblékla se do fantastických darů, celé hodiny se zhlížela v zrcadle, smutná, že s sebou nemá fotoaparát, aby ten okamžik zvěčnila, až si nakonec uvědomila, že přijde pozdě na domluvenou schůzku. Vyběhla z pokoje podobná Popelce a běžela až k hotelu, kde se ubytoval Švýcar.

Překvapilo ji, když tlumočnick hned na začátku oznámil, že s nimi nemůže zůstat: „S jazykem si nedělej starosti, důležité je, aby se s tebou cítil dobře.“

„Ale jak, když nerozumí, co říkám?“

„Právě proto. Nemusíš mluvit, je to otázka energie.“

Maria té poznámce o „energii“ nerozuměla. V jejím městě spolu lidé potřebovali mluvit, vyměňovat si slova, věty, otázky. Ale Maílson, jak se ten tlumočnick-vrátný jmenoval, tvrdil, že v Riu a ostatně všude na světě to chodí jinak.

„Nemusí ti rozumět, jenom se snaž, aby se cítil příjemně. Žena mu umřela, děti nemá a patří mu jeden podnik, do kterého shání Brazílky, co mají zájem o práci v cizině. Říkal jsem mu, že se na to nehodíš, ale trval na svém, prý jsi ho zaujala, když jsi vycházela z vody. Taky se mu zdály roztomilé tvé plavky.“

Odmlčel se.

„Upřímně řečeno, jestli si tu chceš někoho namluvit, kup si jiný model; podle mě je ten Švýcar jediný, komu se ty plavky líbí, protože takové už dávno vyšly z módy.“

Maria se tvářila, že neslyší. Maílson pokračoval: „Myslím, že mu nejde o krátké dobrodružství; věří, že máš dost talentu, aby z tebe udělal hvězdu svého klubu. Tančit nebo zpívat tě sice ještě neviděl, ale to se dá naučit, zatímco krásu musíš dostat do vínku. Tihle Evropani jsou už takoví: přijedou a myslí si, že všechny Brazílky jsou smyslné a tančí sambu. Jestli to myslí vážně, doporučuju, abys požadovala podepsanou smlouvu s razítkem švýcarského velvyslanectví, dřív než odjedete ze země. Zítra budu na pláži před hotelem, když budeš mít nějaký dotaz, klidně přijď.“

Švýcar ji vzal s úsměvem za paži a ukázal na čekající taxík.

„Kdyby si to některý z vás představoval jinak, tak běžná cena dělá tři sta dolarů za noc. Za míň nechod’.“

Než stačila odpovědět, už kráčela směrem k restauraci a muž vedle ní se snažil o konverzaci. Byl to velice jednoduchý rozhovor: „Pracovat? Dolary? Hvězda z Brazílie?“

Maria přemýšlela o poznámce tlumočnicka-vrátného: tři sta dolarů za noc! Takových peněz! Nemusela trpět kvůli lásce, mohla by ho svést jako majitele obchodu s látkami, vdát se, mít děti a pohodlně žít

v jeho zemi. Co mohla ztratit? Byl starý, třeba brzo umře, a ona by byla bohatá – zdá se, že Švýcaři mají ve své zemi hodně peněz, ale málo žen.

Večeřeli téměř mlčky – úsměv sem, úsměv tam, Maria pomalu chápala, co znamenala ta „energie“ – a muž jí ukázal album s mnoha popisky v jazyce, kterému nerozuměla; fotografie žen v dvoudílných plavkách (bezpochyby kvalitnějších a odvážnějších než ty, které měla odpoledne), výstřižky z novin, křiklavé plakáty, kde rozuměla pouze slovu „Brazílie“, navíc špatně napsanému (ve škole se přece učili, že se tam píše „s“). Hodně pila, protože se bála, co jí ten Švýcar nakonec navrhne (v životě nic podobného neudělala, ale nabídky za tři sta dolarů by si měl člověk vážít, a s trochou alkoholu vypadá všechno jednodušší, navíc když nablízku není žádný známý z jejího města). Ale muž se choval jako gentleman, dokonce jí podržel židli, když si sedala nebo vstávala. Nakonec řekla, že se cítí unavená, a domluvili si další schůzku zítra na pláži (ukázala na hodinky, nastavila příslušný čas, rukama naznačila vlnění moře a hodně pomalu řekla „z-í-t-r-a“).

Vypadal spokojeně, také se podíval na hodinky (pravděpodobně švýcarské) a smlouvenou dobu potvrdil.

Spala neklidně. Zdálo se jí, že všechno byl jen sen. Vzbudila se a uvěřila, že nebyl: na židli uprostřed skromného pokoje visely šaty, stál tam pár nádherných střevíčků a zítra na pláži měla schůzku.

Toho dne, kdy se seznámila se Švýcarem, si Maria do deníku zapsala:

Všechno jako by říkalo, že stojím na prahu chybného rozhodnutí, ale chybami se člověk učí. Co se ode mě očekává? Abych neriskovala? Abych se vrátila, odkud jsem přišla, bez odvahy přikývnout na výzvu životu?

Udělal jsem chybu už tenkrát, když mi bylo jedenáct a ten kluk mě požádal o tužku; od té doby vím, že někdy má člověk jen jednu příležitost, takže je lepší přijmout dary, které život nabízí. Samozřejmě riskuji, ale je to opravdu větší nebezpečí než riziko, že autobus, kterým jsem cestovala čtyřicet osm hodin, bude mít nehodu? Mám-li být někomu nebo něčemu věrná, musím být především věrná sobě. Když hledám opravdovou lásku, musím se nejdřív unavit průměrnými láskami, které mě potkávají. Ta trocha zkušenosti s životem mě naučila, že člověk nemá nad ničím moc, všechno je iluze – to platí o statcích materiálních i duchovních. Když někdo ztratí, co považoval za jisté (a to se mi už stalo mnohokrát), pochopí, že mu nic nepatří.

Když mi nic nepatří, nemusím ztrácet čas úvahami o tom, co není moje; lépe prožít dnešek, jako by byl prvním (nebo posledním) dnem mého života.

Nazítří řekla tlumočnickovi-vrátnému Maílsonovi, který se teď označoval za impresária, že pozvání přijímá, pokud získá ten dokument ze švýcarského konzulátu. Švýcar se zdál být na takový druh požadavku zvyklý a ujistil, že si přeje totéž, protože k získání pracovního povolení v jeho zemi musí předložit potvrzení, že práci, kterou žadatel nabízí, nemůže vykonávat nikdo z domácích. A že prý nebude těžké takový doklad získat, protože Švýcarky nemají pro sambu žádné velké nadání. Odjeli

společně do centra, vrátný-tlumočník-impresário žádal při podepsání smlouvy zálohu v hotovosti, a z pěti set dolarů si nechal třicet procent.

„Tohle je tvoje týdenní záloha. Týdenní, chápeš? Budeš vydělávat celých pět set dolarů týdně, protože já dostávám provizi jen při první splátce!“

Až do téhle chvíle se cestování, všechny úvahy o možnosti odjet někam daleko zdály pouhým snem – a snít je pohodlné, dokud nás nikdo nenutí, abychom své plány uskutečnili. Sny nic neriskujeme, nezažijeme zklamání ani těžké chvíle, a když zestárneme, vždycky můžeme svalovat vinu, že jsme své sny nemohli uskutečnit, na druhé: na svou zem, na protežování těch druhých, na své partnery, děti.

Najednou se naskytla šance, na kterou tak čekala, ale současně si přála, aby nikdy nepřišla! Jak má čelit nástrahám a nebezpečím života, který nezná? Jak opustit všechno, na co byla zvyklá? Proč ji Panna Maria posílá tak daleko?

Maria se utěšovala myšlenkou, že vždycky může couvnout, že je to pořád jen nezodpovědná hra, zážitek, který bude vyprávět, až se vrátí domů. Koneckonců bydlí tisíc kilometrů odtud, v peněžence má tři sta padesát dolarů, a když se zítra ráno rozhodne sbalit kufry a zmizet, nikdy ji nenajdou.

Odpoledne před návštěvou konzulátu se rozhodla projít se sama po nábřeží, pozorovat děti, volejbalisty, žebráky, opilce, prodavače typických brazilských suvenýrů (vyrobených v Číně) a ty, co tu běhali a cvičili, aby utekli stáří, zahraniční turisty, matky s dětmi, důchodce hrající karty. Přijela do Rio de Janeira, navštívila prvotřídní restauraci, konzulát, seznámila se s cizincem a impresáři, získala darem šaty a pár střívičků, které si nemohl dovolit nikdo, absolutně nikdo z jejího města.

A co teď?

Zahleděla se přes moře: v hodinách zeměpisu tvrdili, že kdyby jela pořád rovně, dostala by se do Afriky, do divočiny plné lvů a goril. Ale kdyby zamířila víc na sever, dorazila by nakonec do kouzelného království zvaného Evropa, kde mají Eiffelovu věž a evropský Disneyland a šikmou věž v Pise. Co může ztratit? Jako každá Brazilka se naučila tančit sambu dřív než mluvit; může se vrátit, kdy se jí zachce, a už ví, že příležitosti slouží k tomu, aby se využily.

Velkou část života odmítala možnosti, které ji ve skutečnosti lákaly, rozhodnuta prožívat jen to, co dokáže kontrolovat, třeba jistá dobrodružství s muži. Teď stála před neznámem, nedozírným jako oceán pro mořeplavce vyplouvající na druhý konec světa, jak se to alespoň učila v hodinách dějepisu. Ještě stále může odmítnout, ale co když toho bude po zbytek život litovat, jako dodnes lituje vzpomínky na chlapce, jenž ji požádal o tužku, a pak zmizel a její první láska s ním? Ještě pořád může říct „ne“, ale proč tentokrát nezkusit „ano“?

Z velmi prostého důvodu: je dívka z venkova a kromě dobré školy a poznatků z telenovel jí chybějí zkušenosti, jedinou jistotu představuje její krása. A to nestačí, aby mohla čelit světu.

Uviděla skupinu rozesmátých lidí blížících se k vodě. Bylo na nich znát, že mají strach. Před dvěma dny zažívala stejný pocit, ale teď se už nebála, koupala se, kdy se jí zachtělo, jako by se tu narodila. Třeba bude Evropu snášet stejně?

Potichu se pomodlila k Panně Marii, znovu ji požádala o radu, a pár vteřin nato věděla, že má chuť v dobrodružství pokračovat, protože nad sebou cítila ochrannou ruku. Vrátit se může vždycky, ale možnost dostat se tak daleko se jí nenaskytne každý den. A pokud tenhle sen odolá osmačtyřiceti hodinám v neklimatizovaném autobuse a Švýcar nezmění názor, stojí za to riskovat.

Byla tak rozrušená, že když ji znovu pozval na večeři, zatoužila navodit důvěrnější atmosféru a vzala ho za ruku, muž však okamžitě ucukl a Maria s jistou dávkou strachu i úlevy pochopila, že své návrhy mínil opravdu vážně.

„Hvězda samby!“ řekl. „Krásná hvězda samba Brazílie! Cesta příští týden!“

Všechno vypadalo úžasně, ale o „cestě příští týden“ nemohla být ani řeč. Maria vysvětlila, že se nemůže rozhodnout, aniž se poradí s rodinou. Švýcar rozčileně mával podepsanou smlouvou. Poprvé pocítila strach.

„Smlouva!“ opakoval.

I když se pro cestu už rozhodla, usoudila, že se poradí s impresáři Mailsonem, koneckonců placeným za to, aby jí pomáhal.

Jenže Mailson se zdál víc zaměstnán sváděním jedné německé turistky, která se právě ubytovala v hotelu a opalovala se nahoře bez, přesvědčena, že Brazílie je nejsvobodomyšlnější zemí na světě (aniž si přitom všimla, že je na pláži jedinou ženou s obnaženými nadry a okolí po ní vrhá mírně zneklidněné pohledy). Bylo těžké donutit ho, aby se soustředil na to, co mu říká.

„A co když si to rozmyslím?“ naléhala Maria.

„Nevím, co stojí ve smlouvě, ale asi by tě mohl poslat i do vězení.“

„Nikdy by mě nenašel!“

„To je fakt. Tak se tím netrap!“

Ale Švýcar už zaplatil pět set dolarů, pár střevíčků, šaty, dvě večeře, poplatky za potvrzení na konzulátu a začínal si dělat starosti, takže když Maria trvala na rozhovoru s rodiči, rozhodl se koupit dvě zpáteční letenky a doprovázet ji až do rodného městečka pod podmínkou, že všechno vyřeší během osmačtyřiceti hodin a budou moci odcestovat příští týden, jak zněla dohoda. Přes všechny úsměvy pochopila, že tak to vyplývá ze smlouvy a se svody, city a smlouvami si není radno příliš zahrávat.

Městečko zažilo překvapení i pocit pýchy, když se sem jeho krásná dcera Maria vrátila v doprovodu cizince, který ji hodlal pozvat do Evropy a udělat z ní slavnou hvězdu. Dozvěděli se to všichni sousedé a kamarádky ze školy se ptaly: „Jak to?“

„Mám štěstí.“

Zajímaly se, jestli to tak chodí v Rio de Janeiru pokaždé, protože podobné příběhy viděly v televizních seriálech. Maria neřekla ano ani ne, aby dodala vlastní zkušenosti větší hodnotu a zároveň přesvědčila kamarádky, že je výjimečná.

Šli až k jejím rodičům a cizinec tam znovu ukazoval plakáty, Brazílii (se „Z“), smlouvu, zatímco Maria vysvětlovala, že má impresária a hodlá se vydat na uměleckou dráhu. Jakmile matka uviděla modely plavek, které měly dívky na obrázku, složku odložila a na nic se neptala. Záleželo jí jedině na tom, aby dcera byla šťastná a bohatá nebo nešťastná, ale bohatá.

„Jak se jmenuje?“

„Roger.“

„Rogério! Tak se jmenoval jeden bratranec!“

Muž se usmál, zatleskal a všichni pochopili, že otázce nerozuměl. Mariin otec řekl: „Vždyť je starý jako já.“

Jenže matka ho okřikla, ať dceři nekazí štěstí. Všechny švadleny si hodně povídají se svými zákazníky, čímž získají plno poznatků o všem, co souvisí s manželstvím a láskou, a ona teď dceři radila: „Holčičko moje, je lepší být nešťastná s bohatým než šťastná s chudým, a v té dálce budeš mít mnohem větší šanci stát se nešťastnou a bohatou. Ale pokud se něco zvrtně, nasedni na autobus a vrať se domů.“

Maria sice byla venkovská dívka, ale inteligentnější, než si matka nebo budoucí manžel mysleli, a provokativně odpověděla: „Ale mami, z Evropy do Brazílie žádný autobus nejezdí. Navíc mám zájem o uměleckou dráhu, nehledám manžela.“

Matka na dceru upřela téměř zoufalý pohled: „Když se dá dojet tam, musí to jít i zpátky. Umělecká kariéra je moc dobrá, dokud jsou dívky mladé, a hlavně hezké, ale s krásou je zhruba po třicítce konec. Tak toho využij, najdi si někoho poctivého, kdo tě bude mít rád, a vdej se. O lásku se starat nemusíš, já tvýho tátu ze začátku taky nijak moc nemilovala, ale za peníze si koupíš všechno, i opravdickou lásku. A táta ani není bohatý!“

Špatná rada od přítelkyně, ale skvělá od matky. O čtyřicet osm hodin později už byla Maria na zpáteční cestě do Ria, ale předtím se – sama – zastavila v obchodě, kde dříve pracovala, aby podala výpověď a vyslechla slova majitele: „Dozvěděl jsem se, že se nějaký významný francouzský impresário rozhodl odvézt tě do Paříže. Nemůžu ti bránit ve štěstí, ale chci, abys věděla jednu věc, než odjedeš.“

Vytáhl z kapsy stužku s medailonkem.

„Tohle je zázračný medailonek Panny Marie Milostiplné. Má v Paříži kostel, tak tam zajdi a popros ji, ať tě ochraňuje. Přečti si, co je tu napsáno.“

Maria uviděla, že kolem obrázku se vine několik slov: „Maria Panno, počatá bez poskvrny hříchu, oroduj za nás, kteří se k Tobě utíkáme. Amen.“

„Nezapomeň opakovat tu větu alespoň jednou denně. A...“ – Váhal, ale bylo už pozdě. – „... kdyby ses jednou vrátila, pamatuj si, že na tebe čekám. Nevyužil jsem příležitost říct jednu prostou věc: miluji tě. Asi je už pozdě, ale chci, abys to věděla.“

Sama velmi brzy poznala, co znamenají slova „nevyužil jsem příležitost“. „Miluji tě“ byla věta, kterou během oněch dvaadvaceti let slyšela mnohokrát, až se jí zdálo, že nemá žádný význam, protože nikdy nevedla k ničemu vážnému, hlubokému, co by se změnilo v trvalý vztah. Maria za ta slova poděkovala, zapsala si je do podvědomí (nikdy nevíme, co nám život přinese, a vždycky je dobře mít zadní vrátka), políbila ho na tvář a odešla, aniž se ohlédla.

Vrátili se do Ria, pas si vyřídila během jediného dne (Brazílie se skutečně změnila, Rogério vyjádřil několika slovy a mnoha gesty to, co Maria dešifrovala jako „dříve to trvalo strašně dlouho“). Postupně s pomocí vrátného-tlumočnicka-impresária Mailsona nakoupili ostatní nezbytnosti (oblečení, boty, kosmetiku, všechno, o čem mohla jako žena snít). Roger ji viděl tančit v jednom klubu, který v předvečer odletu do Evropy navštívili, a zdálo se, že ho nadchla ještě víc, opravdu měl před sebou hvězdu kabaretu Colongy, krásnou černovlásku s jasnými očima a vlasy černými jako křídla kosa (brazilští spisovatelé s oblibou přirovnávají černé vlasy k uhlově zbarvenému peří tohoto ptáka). Švýcarský konzulát konečně vystavil potvrzení, sbalili kufry, a další den už byli na cestě do země čokolády, hodinek a sýra, zatímco Maria tajně plánovala, jak toho muže svede, protože vlastně nebyl ani tak starý, ani ošklivý, ani chudý. Co víc si přát?

Cesta ji vyčerpala a ještě na letišti se jí sevřelo srdce strachem: zjistila, že je plně závislá na muži po svém boku. Neznala zemi, její jazyk, chlad. Rogerovo chování se hodinu od hodiny měnilo; už se nesnažil být příjemný, ani jednou se nepokusil políbit ji nebo jí sáhnout na prsa a díval se na ni velmi chladně. Ubytoval ji v malém hotelu a představil další Brazilce, mladé a smutné dívce jménem Vivian, která měla za úkol připravit ji na práci.

Vivian si ji prohlédla od hlavy k patě bez sebemenšího ohledu nebo pochopení pro člověka, jenž prožívá svou první zkušenost v cizině. Ani se nezeptala, jak se cítí, a šla přímo k věci: „Neměj žádný iluze. Ten vyrazí do Brazílie vždycky, když se některá z tanečnic vdá, což se stává poměrně často. Ví, co chce, a myslím, že ty taky: přijela jsi sem buď kvůli dobrodružství, penězům, nebo hledáš manžela.“

Jak na to přišla? Copak všichni hledají totéž? Nebo Vivian dokáže číst druhým myšlenky?

„Všechny holky, co sem přijedou, hledají jednu z těch tří věcí,“ pokračovala Vivian, a Maria uvěřila, že jí čte myšlenky. „Na nějaký dobrodružství je tady moc velká zima a na cestování stejně nebudeš mít dost peněz. Peníze! Musíš pracovat skoro rok, než vyděláš na letenku, a to nepočítám náklady na bydlení a stravu.“

„Ale...“

„Já vím: to jste si nedomluvili. Ale ve skutečnosti jsi se prostě zapoměla zeptat, jako všechny ostatní. Kdybys byla opatrnější a přečetla si smlouvu, kterou jsi podepsala, věděla bys přesně, do čeho lezeš – protože Švýcaři nelžou, jenom ti neřeknou všechno.“

Marii se zhoupala podlaha pod nohama.

„A nakonec k tomu manželovi; každá holka, která se vdá, představuje pro Rogera velkou finanční ztrátu, takže máme zakázáno s klienty mluvit. Pokud chceš něčeho dosáhnout, musíš hodně riskovat. Tady se člověk neseznámí jako na Rue de Berne.“

„Rue de Berne?“

„Mužský sem chodí s manželkama a těch pár turistů, co hledá ženskou, odejde, jen co zjistí, jak to tu chodí. Umíš tancovat. Kdybys uměla i zpívat, zvýší se ti plat a ostatní ti budou tím víc závidět. Takže i kdybys byla nejlepší zpěvačkou v Brazílii, radím ti, abys na to zapomněla a zpívat nezkoušela.“

A především nepoužívej telefon. Jinak utratíš i to, co jsi ještě nevydělala, a toho nebude moc.“

„Slíbil mi pět set dolarů za týden!“

„Však uvidíš.“

Druhý den svého pobytu ve Švýcarsku si Maria zapsala do deníku:

Šla jsem do klubu a setkala se tam s „choreografem“ ze země, která se jmenuje Maroko, a musela se naučit každý krok tance, o němž si ten člověk, co v Brazílii v životě nebyl, myslí, že je to samba. Ani jsem neměla čas odpočinout si po dlouhém letu, musela jsem se usmívat a tančit hned první večer. Je nás šest tanečnic a žádná tu není šťastná, žádná neví, co tady vlastně dělá. Klienti pijí a tleskají, posílají polibky a potají dělají neslušná gesta, ale nic víc.

Včera jsem dostala první plat, pouhou desetinu toho, na čem jsme se dohodli – zbytek se podle smlouvy použije na úhradu cestovních nákladů a mého pobytu. Podle Vivianiných výpočtů to tak bude celý rok, takže po tu dobu nemám kam utéct.

Ale mělo by to vůbec smysl? Právě jsem přijela, nic tu neznám. Je snad nějaký problém protančit sedm nocí v týdnu? Dříve jsem to dělávala pro radost, teď pro peníze a slávu; nohy si nestěžují, jenom je těžké vydržet se stále usmívat.

Mohu si vybrat a cítit se buď jako oběť osudu, nebo jako dobrodruh, který hledá poklad. Záleží jen na tom, jak budu život brát.

Maria se rozhodla, že se stane dobrodruhem hledajícím poklad – odložila pocity, přestala celé noci plakat, zapomněla, čím byla; zjistila, že má dostatečně silnou vůli předstírat, že se právě narodila,

a proto se jí po nikom nemusí stýskat. City mohou počkat, teď musela vydělávat peníze, poznat zemi a vrátit se domů jako vítěz.

Jinak se prostředí kolem v podstatě podobalo Brazílii, hlavně jejímu městu: ženy hovořily portugalsky, stěžovaly si na muže, mluvily hodně nahlas, protestovaly proti pracovní době, přicházely do klubu se zpožděním, nedůvěřovaly majiteli, považovaly se za nejkrásnější na světě a vyprávěly příběhy o svých pohádkových princích – ti žili obvykle velmi daleko, nebo byli ženatí, či neměli peníze a žili z jejich práce. Prostředí neodpovídalo reklamním letákům, které s sebou vozil Roger, ale tomu, co říkala Vivian: vládla tu rodinná atmosféra. Dívky nesměly přijímat pozvání od hostů ani se s nimi stýkat, protože v jejich pracovních povoleních stálo „tanečnice samby“. Když byly přistiženy, že přijaly papírek s číslem telefonu, nesměly patnáct dní do práce. Maria, která čekala mnohem víc vzruchu a pohybu, začínala propadat smutku a únavě.

Prvních čtrnáct dní téměř nevycházela z penzionu, kde byla ubytována, hlavně když zjistila, že jí nikdo nerozumí, i když každou větu vyslovovala velmi P-O-M-A-L-U. Stejně tak ji překvapilo, že město, kde se ocitla, má na rozdíl od zvyklostí v její zemi dvě různá jména: místní obyvatelé mu říkali Genève, neboli Ženeva, ale pro Brazilky to byla Genebra.

Po mnoha nekonečně nudných hodinách v malém pokojíku bez televize nakonec došla k závěru, že:

- a) nikdy nenajde to, co hledá, pokud nedokáže vyjádřit, co má na mysli, takže se musí naučit zdejší řeč;
- b) protože všechny kolegyně usilují o totéž, co ona, musí se nějak odlišit. Ale s tím si zatím nevěděla rady.

Čtyři týdny po příletu do Ženevy si Maria do deníku napsala:

Jsem tady už celou věčnost, nerozumím zdejšímu jazyku, trávím dny posloucháním písniček v rádiu, dívám se po pokoji, myslím na Brazílii, těším se, až přijde čas začít pracovat, a v práci se zase těším, až se budu moci vrátit do penzionu. Takže žiju spíš budoucností než přítomností.

Až budu mít jednou, za hodně dlouho, zpáteční letenku a možnost vrátit se do Brazílie, vdám se za majitele obchodu s látkami a budu poslouchat poznámky škodolibých kamarádek, které nikdy neriskovaly, a proto umějí jen rozebírat prohry těch druhých. Ne, takhle se vrátit nemůžu: to bych raději vyskočila z letadla, až bude přelétat nad oceánem.

Protože v letadle se nedají otevřít okna (vlastně mě to hrozně překvapilo a litovala jsem, že se nemůžu nadechnout čistého vzduchu), umřu hned tady. Ale dřív, než umřu, se chci o život prát. Jestli mám jít sama, půjdu tak daleko, jak budu chtít.

Hned nazítří se zapsala do dopoledního kurzu francouzštiny, kde potkala lidi nejrůznějších názorů, vyznání i věku, muže v barevných oděvech ověšené zlatými náramky, ženy s věčně zahalenými vlasy, děti, které se učily rychleji než dospělí, i když by to mělo být naopak, jestliže dospělí mají více

zkušeností. Byla pyšná, když zjistila, že všichni znají její zemi, karneval, sambu, fotbal a nejslavnějšího člověka na světě jménem Péle. Zpočátku chtěla být milá a snažila se opravovat špatnou výslovnost (říká se Pelé! Pelééé!), ale po nějaké době to vzdala, protože jí také říkali Mariá, to v duchu posedlosti měnit každé jméno a myslet si přitom, že je to tak správně.

Odpoledne se chtěla pocvičit ve francouzštině, vydala se tedy na první procházku městem, co má dvě jména, objevila vynikající čokoládu, jakýsi sýr, který v životě nejedla, obrovský vodotrysk uprostřed jezera, chození ve sněhu, jež se nikdy nedotkly nohy nikoho z jejího rodného města, čápy, restaurace s krbem (i když do žádné z nich nevstoupila, ale viděla uvnitř oheň, z něhož dýchala pohoda). Překvapilo ji, že ne všechny reklamy jsou na hodinky, ale třeba i na banky, nechápala ovšem, proč existuje tolik bank pro tak málo obyvatel, a také si všimla, že jen zřídkakdy někoho zahlédla u přepážek. Rozhodla se však na nic se neptat.

Po třech měsících sebeovládání a práce se však její brazilská krev – smyslná a dychtivá sexu, jak si ji lidé představují – ozvala. Zamilovala se do Araba, který chodil do stejného kurzu francouzštiny jako ona. Jejich vztah trval asi tři týdny, když se rozhodla hodit všechno za hlavu a vyrazit s ním na horu nedaleko Ženevy. Druhý den v práci si ji Roger zavolał do své kanceláře.

Jakmile otevřela dveře, snesla se na ni vlna výčitek za to, že dává špatný příklad ostatním dívkám, které tu pracují. Roger hystericky vykřikoval, že zase naletěl, že na Brazilky není spolehnutí (pane bože, ta posedlost všechno zobecňovat). Nic nepomohly výmluvy, že kvůli změně teploty trpí vysokou horečkou, nepřesvědčila ho, místo toho začal lamentovat, že se musí znovu vrátit do Brazílie, aby našel náhradu, a prý by bylo lepší nacvičit představení s dívkami z Jugoslávie, protože jsou krásnější a mnohem zodpovědnější.

Maria byla ještě mladá, ale ne hloupá, hlavně poté, co jí arabský přítel řekl, že pracovní zákony jsou ve Švýcarsku velmi přísné a ona by klidně mohla obvinít zaměstnavatele z toho, jak ji využívá k otročké práci, protože klub zadržuje velkou část jejího příjmu.

Vrátila se do Rogerovy kanceláře, teď už mluvila obstojně francouzsky, takže ovládala i taková slova, jako je „advokát“. Odešla odtamtud s pár nadávkami a pěti tisíci dolarů odstupného – částkou, o níž se jí dřív ani nezdálo, a to všechno díky kouzelnému slůvku „advokát“. Teď se mohla svobodně scházet s Arabem, koupit několik dárků, dát se vyfotit na sněhu a vrátit se domů s vysněným vítězstvím.

Nejdřív ze všeho zavolala matčině sousedce, aby jí řekla, že je šťastná, má před sebou skvělou kariéru, ať se prý o ni nikdo doma nestrachuje. Vzhledem k tomu, že měla stanovenou lhůtu, dokdy se musí vystěhovat z pokoje v penzionu, který jí pronajal Roger, už jen zbývalo, aby se nastěhovala ke svému Arabovi, přísahala mu věčnou lásku, přestoupila na jeho víru, provdala se za něho, i když by pak musela nosit na hlavě ten podivný šátek; ale každý ví, že Arabové jsou velice bohatí, a to přece stačí.

Jenže Arab byl v té době už daleko, možná v Arábii, v zemi, kterou Maria neznala, a tak v hloubi duše děkovala Panence Marii, že nemusela zradit svou víru. Ted', když mluvila obstojně francouzsky, měla peníze na zpáteční letenku, pracovní povolení jako „tanečnice samby“, stále platné pobytové vízum a věděla, že se nakonec vždycky může vdát za obchodníka s textilem, rozhodla se Maria ke kroku, v jehož úspěch věřila: vydělávat si peníze vlastní krásou.

Ještě když byla v Brazílii, četla knihu o pastýři hledajícím poklad, jenž je vystaven mnoha nástrahám, ale ty mu nakonec pomohou dosáhnout toho, oč usiluje; přesně to byl její případ. Byla si naprosto jista, že ji ze zaměstnání propustili jen proto, aby šla vstříc svému skutečnému osudu: stát se modelkou a manekýnkou.

Pronajala si maličký pokojík (bez televize, ale dokud nebude vydělávat opravdu velké peníze, musí šetřit) a další den začala obcházet agentury. Všude jí řekli, že musí přinést profesionální snímky, ale koneckonců šlo o investice do budoucí kariéry a každý sen hodně stojí. Utratila značnou část peněz u vynikajícího fotografa, který málo mluvil a hodně požadoval: měl ve studiu obrovský šatník a ona mu pózovala ve střízlivém i extravagantním oblečení, dokonce v takových bikinách, že by před nimi vrátný-tlumočník, její jediný známý v Rio de Janeiru, umřel závistí. Požádala o několik kopií od každé fotografie, napsala dopis o tom, jak je ve Švýcarsku šťastná, a vše poslala rodičům. Budou si myslet, že je bohatá, má záviděníhodnou sbírku šatů a je z ní nejúspěšnější dítě jejich malého města. Když všechno dopadne podle jejích představ (přečetla toho hodně o „pozitivním myšlení“, takže ani v nejmenším nepochybovala o svém vítězství), budou ji při návratu vítat s kapelou a možná se podaří přesvědčit starostu, aby po ní pojmenoval náměstí.

Koupila si mobilní telefon s předplacenou kartou (protože neměla trvalé bydliště) a v příštích dnech čekala na telefonáty s nabídkou práce. Jedla v čínských restauracích (těch nejlevnějších), a aby jí čas lépe ubíhal, učila se jako šílená francouzsky.

Čas plynul a telefon nezvonil. Když se procházela po břehu jezera, nikdo si jí k jejímu překvapení nevšímal, s výjimkou několika dealerů drog, kteří trvale postávali pod jedním z mostů spojujících krásnou starou zahradu s modernější částí města. Začala o své kráse pochybovat, až ji jedna bývalá kolegyně z klubu, s níž se náhodou potkala v kavárně, řekla, že chyba není v ní, ale ve Švýcarech, protože neradi kohokoliv obtěžují, a v cizincích. Ti prý se zase bojí, aby se nestali obětí „sexuálního obtěžování“, což je pojem, který si vymysleli proto, aby se všechny ženy na světě cítily co nejhůř.

Jednou, když neměla odvahu jít ven, žít ani dál čekat na telefonát, co nepřicházel, napsala si Maria do deníku:

Dnes jsem šla kolem pouti. Nemůžu utrácet peníze za zbytečnosti, a tak jsem raději jen pozorovala ostatní. Hodně dlouho jsem stála před ruským kolem: viděla jsem, že většina lidí sem přišla za silným zážitkem, ale když se kolo začalo točit, umírali strachy a prosili, ať zastaví.

Co vlastně chtějí? Jednou si zvolili dobrodružství, tak by snad měli být připraveni vydržet až do konce. Nebo se domnívají, že je moudřejší nestoupat ani neklesat, ale zůstat sedět a jen se točit dokola?

Cítím se příliš opuštěná, než abych mohla myslet na lásku, ale potřebuju uvěřit, že to přejde, že seženu práci, že vše je součástí osudu, který jsem si sama zvolila. Ruské kolo je jako můj život a život je tvrdá a omamná hra, život je skok padákem, život je riziko, život znamená klesnout, ale pak znovu stoupat, je to jako lézt po horách, chtít se vyšplhat až na samý vrchol sebe sama, a cítit nespokojenost a roztrpčení, když se to nepovede.

Není snadné být tak daleko od rodiny a řeči, v níž umím vyjádřit všechny své city, ale až na mě příště zase padne deprese, vzpomenu si na tu pout'. Jak by mi asi bylo, kdybych se najednou probudila a zjistila, že jsem na ruském kole?

Nejdřív bych se cítila jako ve vězení, vyděsilo by mě, jak se kolo točí, zvedal by se mi žaludek a chtěla bych pryč. Ale když připustím, že ty kabinky představují můj osud, že celý stroj řídí Bůh, noční můra se změní ve vzrušující dobrodružství. Ruské kolo bude právě tím, čím je, bezpečnou a důvěryhodnou hračkou, která se nakonec točit přestane, ale odkud musím sledovat okolní krajinu, dokud hra trvá, a výskat nadšením.

Přestože dokázala psát úvahy, které považovala za velmi moudré, vlastními radami se neuměla řídit. Deprese se vracely stále častěji a telefon zůstal němý. Aby se trochu rozptýlila a přitom si ve volném čase procvičovala francouzštinu, začala si Maria kupovat časopisy o známých lidech. Brzy však poznala, že příliš utrácí, a vydala se hledat nejbližší knihovnu. Žena u výdeje knih ji informovala, že zde časopisy nepůjčují, ale snad by jí mohla nabídnout pár knih, s jejichž pomocí by zvládala francouzštinu čím dál lépe.

„Nemám čas číst knihy.“

„Nemáte čas? A co děláte?“

„Hodně věcí: studuju francouzštinu, píšu deník a...“

„A...?“

Chystala se říci „čekám, až zazvoní telefon“, ale pomyslela si, že lepší bude mlčet.

„Milá slečno, jste ještě mladá, život máte před sebou. Čtěte. Zapomeňte, co vám kdo řekl o knihách, a čtěte.“

„Už jsem četla hodně.“

Maria si náhle vzpomněla na vrátného Mailsona, jenž mluvil o jakési „energii“. Knihovnice vypadala jako citlivá a milá osoba, která by jí mohla pomoci, kdyby nevyšlo nic jiného. Musí si ji získat, protože intuice jí napovídá, že by v ní mohla najít přítelkyni. Rychle změnila názor: „Ale chtěla bych číst víc. Pomozte mi prosím vybrat nějaké knihy.“

Žena jí přinesla Malého prince. Večer začala knihou listovat, prohlédla si obrázek na začátku – byl na něm klobouk, ale autor tvrdil, že děti ve skutečnosti vidí na obrázku hada, který spolkl slona. „Asi jsem nikdy nebyla dítě,“ pomyslela si. „Vidím v tom jenom klobouk.“ Na televizi se dívat nemohla, a tak následovala prince na jeho cestách, rozesmutnila ji sice každá zmínka o lásce, ale zakázala si na ni myslet, aby se vyhnula pomýšlení na sebevraždu. Přes bolest, kterou cítila při romantických scénách s Malým princem, liškou a růží, ji kniha velmi zaujala, takže se přestala každých pět minut ujišťovat, že baterie mobilního telefonu není vybitá (umírala strachy, že by svou životní šanci mohla propást kvůli hloupé nepozornosti).

Maria začala navštěvovat knihovnu, povídat si se ženou, která se zdála stejně opuštěná jako ona, žádat o tipy, probírat život a bavit se o autorech – až už jí nezbývaly téměř žádné peníze; ještě dva týdny, a nebude mít ani na zpáteční letenku.

Ale protože život vždy čeká na mezní situace, aby ukázal svoji světlou stránku, telefon nakonec zazvonil.

Tři měsíce od okamžiku, kdy objevila slovo „advokát“, a po dvou měsících, kdy žila z částky získané na odchodném, jí zavolali z modelingové agentury a zeptali se, zda se slečna Maria stále nachází na uvedeném čísle. Dostalo se jim odpovědi v podobě chladného „ano“, které si dlouho pečlivě nacvičovala. A tak se dozvěděla, že se její fotografie velmi líbily jakémusi Arabovi, odborníkovi na módu ve své zemi, a že by ji chtěl pozvat, aby se zúčastnila přehlídky. Maria si dobře pamatovala svůj první omyl, ale současně myslela na peníze. Už je zoufale potřebovala.

Domluvili si schůzku ve velmi módní restauraci. Setkala se tu s elegantním mužem, příjemnějším a starším, než byl ten první, a muž se jí ptal: „Víte, kdo namaloval tamten obraz? Joan Miró. Víte, kdo je Joan Miró?“

Maria mlčela a předstírala, že se soustřeďuje na jídlo, které se podstatně lišilo od kuchyně čínských restaurací. Ale současně si v duchu dělala poznámky: až půjde příště do knihovny, musí si půjčit knihu o Miróvi.

Jenže Arab pokračoval: „U tamtoho stolu rád sedával Federico Fellini. Co si myslíte o Felliniho filmech?“

Odpověděla, že je zbožňuje. Arab chtěl slyšet podrobnosti a Maria, která pochopila, že se svými znalostmi neobstála ve zkoušce, se rozhodla jít přímo k věci:

„Nebudu si na nic hrát. Fakt je, že poznám akorát tak rozdíl mezi coca-colou a pepsí. Vy se nechcete bavit o módní přehlídce?“

Zdalo se, že dívčina upřímnost na něho udělala dojem.

„Až po večeři, při víně.“

Následovala pauza, při níž se vzájemně prohlíželi a uvažovali, na co ten druhý asi myslí.

„Jste velmi krásná,“ pokračoval Arab. „Pokud byste se rozhodla dát si se mnou skleničku v mém hotelovém pokoji, zaplatím vám tisíc franků.“

Maria okamžitě pochopila. Může za to modelingová agentura? Zavinila si to sama, protože se na účel schůzky víc nevyptávala? Nebyla to ani chyba agentury, ani její, ani toho Araba: takhle to prostě chodí. Najednou strašně potřebovala Brazílii, městečko ve vnitrozemí, matčinu náruč. Vzpomněla si na Maílsonův lístek, na pláž, kde jí říkal o třech stovkách dolarů; tehdy jí to přišlo legrační, navíc tolik peněz za jednu noc s mužem. Současně si uvědomila, že nemá nikoho, absolutně nikoho na světě, s kým by si mohla promluvit: sama, v cizím městě, za sebou relativně spokojených dvaadvacet let života, které jí však nebyly k ničemu, když se teď měla rozhodnout, jak nejlépe odpovědět:

„Nalijte mi ještě víno, prosím.“

Arab jí dolil víno a její myšlenky přitom poletovaly rychleji než Malý princ na cestách mezi planetami. Přijela sem za dobrodružstvím, penězi, snad i najít si manžela, a věděla, že bude dostávat takovýchle návrhy, protože nebyla včerejší a už si zvykla na to, jak muži jednájí. Jenže pořád ještě věřila v modelingové agentury, hvězdnou kariéru, bohatého muže, rodinu, děti, vnoučata, oblečení, vítězný návrat do rodného města. Snila, jak vyřeší všechny těžkosti vlastní inteligencí, šarmem a silou vůle.

Realita jí explodovala v hlavě jako bomba. K Arabovu překvapení se rozplakala. Rozpolcen mezi obavou ze skandálu a mužským instinktem velícím chránit ženu, nevěděl, co má dělat. Přivolal číšníka, požádal o účet, ale zarazila ho: „Nedělejte to. Dolijte mi víno a nechte mě trochu se vyplakat.“

Maria myslela na chlapce, který ji požádal o tužku, na mladíka, jenž líbal její sevřená ústa, na štěstí, s jakým poznávala Rio de Janeiro, na muže, kteří jí využili, aniž dali cokoliv výměnou, na vášně a lásky, jež na své cestě ztratila. Ačkoliv se zdálo, že žije naprosto volně a svobodně, bylo to jen nekonečné čekání na zázrak, na opravdovou lásku, na dobrodružství s romantickým koncem, jaký znala z filmů a knih. Jeden autor napsal, že člověk se nemění věkem ani poznáním, a jediné, co jej dokáže změnit, je láska. Pitomost! Tohle mohl napsat leda ten, kdo poznal pouze jednu stranu mince.

Láska je skutečně tím hlavním, co dokáže lidský život z vteřiny na vteřinu změnit. Ale existuje i druhá síla, schopná přimět lidskou bytost, aby se vydala zcela jiným směrem, než původně zamýšlela: ta se nazývá zoufalství. Ano, láska snad může někoho změnit, ale zoufalství působí mnohem rychleji. A Maria? Měla by utéct a vrátit se do Brazílie, stát se profesorkou francouzštiny, vdát se za majitele obchodu s látkami? Nebo by měla udělat další krok, jen na jedinou noc, ve městě, kde nikoho nezná a kde nikdo nezná ji? Co když jediná noc a tak snadno vydělané peníze způsobí, že pak půjde dál, až k bodu, z něhož už nebude návratu? Co tu v tuhle chvíli prožívá: velkou příležitost, nebo zkoušku, které ji podrobuje Panna Maria?

Arabovy oči klouzaly po obraze Joana Miróa, po stole, u něhož jídal Fellini, k dívce v šatně a hostům, kteří přicházeli a zase odcházeli.

„Tys to nevěděla?“

„Ještě víno, prosím,“ odpověděla Maria skrz slzy.

Modlila se, aby nepřišel číšník a nezjistil, co se tu odehrává, ale číšník všechno úkosem zpozrdali pozoroval a doufal, že ten muž s dívkou rychle zaplatí, protože restaurace byla plná a několik hostů čekalo na místo.

Po době podobající se věčnosti konečně promluvila: „Řekl jste sklenku za tisíc franků?“

Marii tón vlastního hlasu překvapil.

„Ano,“ odpověděl Arab, který už svého návrhu litoval. „Ale v žádném případě nechci...“

„Zaplat'te. Napijeme se ve vašem pokoji.“

A znovu připadala sama sobě cizí. Až do této chvíle byla slušná, vzdělaná a veselá dívka, která by tak zvláštním tónem nikdy nemluvila. Ale zdálo se, že tamta dívka navždy zemřela: teď ji čekal život, v němž jedna sklenka stojí tisíc franků nebo, vyjádřeno v mezinárodně známé měně, šest set dolarů.

Všechno proběhlo přesně podle očekávání: šla s Arabem do hotelu, pila šampaňské, až se téměř úplně opila, roztáhla stehna, počkala, až muž dosáhne orgasmu (nenapadlo ji přetvařovat se, že ho měla taky), omyla se v mramorové vaně, sebrala peníze a dopřála si luxusu dovézt se až domů taxíkem.

Vrhla se na postel a usnula bezesným spánkem.

Zápis v Mariině deníku z následujícího dne:

Pamatuji se na všechno kromě okamžiku, kdy jsem se rozhodla.

Zvláštní, že nemám sebemenší pocit viny. Dřív jsem se dívala na dívky, které jdou s mužem do postele pro peníze, jako na někoho, komu život nedal možnost volby – ale teď vidím, že to tak není. Mohla jsem říct ano nebo ne, nikdo mě k ničemu nenutil.

Chodím po ulicích, dívám se na lidi, kdo z nich si svůj život zvolil. Třeba si je taky vybral jejich osud, jako mne? Žena v domácnosti, která snila o tom, že se stane modelkou, ředitel banky, jenž si přál být hudebníkem, zubař, co doma schovává knížku z doby, kdy se chtěl věnovat literatuře, dívka, jež touží hrát v televizi, ale zatím sehnala jenom práci pokladní v supermarketu.

Vůbec se nelituju. Nejsem obět', mohla jsem z restaurace odejít s neposkvrněnou ctí a prázdnou peněženkou. Mohla jsem muži před sebou udělit morální lekci nebo se ho pokusit přimět, aby ve mně viděl princeznu, kterou by bylo lepší dobývat než si ji koupit. Měla jsem na výběr nespočetně možností, jak se zachovat, ale místo toho jsem jako většina lidí nechala osud, aby sám zvolil směr.

Nejsem jediná, i když můj osud mě vede k okraji společnosti, víc než ty ostatní. My všichni: ředitel-hudebník, zubař-spisovatel, pokladní-herečka i žena v domácnosti-modelka jsme se na cestě za štěstím dostali do slepé uličky.

Tak tohle je ono? Vážně to je tak snadné? Je v cizím městě, nikoho nezná, a co včera bylo trápení, dává jí dnes obrovský pocit svobody, nikomu nemusí nic vysvětlovat.

Rozhodla se, že poprvé za spoustu let bude celý den přemýšlet jen o sobě. Pořád myslela na ostatní: na matku, na spolužáky, na otce, na zaměstnance z modelingové agentury, na profesora francouzštiny, číšníka, knihovnici, na to, o čem přemýšlejí lidé na ulici, které viděla poprvé v životě. Ve skutečnosti nemysleli na nic, tím méně na ni, ubohou cizinku, po níž by se nesháněla ani policie, kdyby zítra zmizela.

To stačilo. Vstala brzo ráno, posnídala jako obvykle, trochu se prošla kolem jezera a tam viděla demonstraci žadatelů o azyl. Žena s maličkým psíkem poznamenala, že to jsou Kurdové, a Maria už nepředstírala, že všechno ví, aby ukázala, že je vzdělanější a inteligentnější, než si mysleli, ale zeptala se: „Odkud jsou Kurdové?“

Překvapilo ji, když ta žena neuměla odpovědět. Svět už je takový: všichni mluví, jako by všechno znali, ale když se odvážíte zeptat, nevědí nic. Zašla do internetové kavárny a na internetu si našla, že Kurdové pocházejí z Kurdistanu, země, která jako by neexistovala, protože si ji rozdělilo Turecko a Irák. Vrátila se a snažila se najít ženu s psíkem, ale ta už odešla, snad proto, že zvíře nevydrželo půl hodiny pozorovat skupinu podivně pokřikujících postav s transparenty, šátky a hudebními nástroji.

„To jsem já, nebo spíš, to jsem byla já: člověk, co předstírá, že všechno ví, skrytá za svým mlčením, dokud mě ten Arab tak nerozčilil, že jsem dostala odvalu přiznat, že jediné, co znám, je rozdíl mezi dvěma nápoji. Šokovalo ho to? Změnil na mě názor? Vůbec ne! Určitě mu připadalo báječné, jak jsem bezprostřední. Vždycky mi ublížilo, když jsem se snažila vypadat chytřejší, než jsem. Přišel čas s tím přestat!“

Vzpomněla si na modelingovou agenturu. Třeba věděli, co ten Arab chce, a považovali ji za naivku, nebo opravdu věřili, že jí dokáže sehnat práci v Dánsku?

At' už si mysleli cokoli, Maria se necítila tak opuštěná jako dřív, v tom šedém ženevském ránu, kdy se teplota pohybovala kolem nuly, demonstrovali Kurdové, na vteřinu přesně se střídaly stráže, obchodníci vystavovali šperky do výloh, otevíraly se banky, žebráci spali a Švýcaři odcházeli do práce. Nebyla sama, protože po svém boku měla tu druhou ženu, pro kolemjdoucí neviditelnou. Nikdy dřív si její přítomnosti nevšimla, ale byla tady.

Usmála se na neviditelnou postavu vedle sebe, podobající se Ježíšově matce Panně Marii. Žena jí úsměv oplatila a řekla, aby si dávala pozor, protože všechno není tak jednoduché, jak si myslí. Maria té radě nepřikládala velký význam a odpověděla, že je dospělá, odpovídá za vlastní rozhodnutí

a v nějaké spiknutí vesmíru proti své osobě nevěří. Poznala, že existují lidé ochotní zaplatit tisíc švýcarských franků za jedinou noc, za půl hodiny mezi jejíma nohama, takže se teď jen musí rozhodnout, zda vezme těch tisíc franků, které jí leží doma, koupí za ně letenku a vrátí se do rodného města. Nebo zda tu zůstane ještě nějaký čas, dokud nevydělá na dům rodičům a sobě na pěkné oblečení a jízdenky do míst, jež toužila navštívit.

Žena po jejím boku opakovaně zdůrazňovala, že to není tak jednoduché, ale Maria, i když ji nečekaná společnost těšila, ji požádala, ať ji neruší, když přemýšlí, poněvadž musí udělat důležité rozhodnutí.

Znovu, a tentokrát pečlivěji, promýšlela variantu, že se vrátí do Brazílie. Kamarádky ze školy, které nikdy neopustily své město, by ji okamžitě pomluvily, že ji vyhodili z práce, protože nikdy neměla na to, aby z ní byla hvězda mezinárodní velikosti. Matka by byla smutná, protože nedostala slíbené peníze, i když ji Maria ve svých dopisech ujišťovala, že je kradou na poště. Otec by se na ni po celý zbytek života díval s výrazem „vždyť jsem to říkal“, Maria by nastoupila zpátky do obchodu s látkami a provdala se za jeho majitele, poté co letěla letadlem, jedla švýcarský sýr, naučila se francouzsky a chodila ve sněhu.

Na druhé straně stály „skleničky“ za tisíc švýcarských franků. Třeba to nebude dlouho trvat, vždyť krása odváne rychle jako vítr, ale do roka by měla dost peněz, aby všechno napravila a vrátila se do života, kde by tentokrát sama diktovala pravidla hry. Trápil ji však jeden konkrétní problém: nevěděla, co dělat a jak začít. Ještě když pracovala v tanečním klubu, zmínila se jedna z dívek o místě jménem Rue de Berne; mluvila o tom hned na začátku, dřív než ukázala Marii, kam si má postavit kufry.

Došla k jedné z velkých tabulí rozmístěných po celé Ženevě, městě nesmírně vlídném k turistům, které vidělo nerado, když tu někdo zabloudil, a proto dalo preventivně rozmístit informační desky, na nichž byly z jedné strany inzeráty a z druhé mapa.

Stál tam nějaký muž a ona se ho zeptala, jestli neví, kde je Rue de Berne. Pátravě se na ni zadíval a ujistil se, zda skutečně hledá ulici toho jména, nebo zda se zajímá, kudy se dostane do hlavního města Švýcarska Bernu. Ne, odpověděla Maria, ptám se na ulici v tomhle městě. Muž si ji prohlédl od hlavy k patě a beze slova odešel, v domnění, že ho natáčí skrytá kamera do jednoho z oblíbených televizních pořadů, kdy se diváci nejvíc baví tím, jak se jiní lidé ztrapňují. Ženeva není velké město, takže Marii trvalo patnáct minut, než hledané místo našla.

Její neviditelná přítelkyně, která po celou dobu, co Maria pátrala na mapě, mlčky přihlížela, se snažila argumentovat: prý nejde jen o morálku, ale hlavně o to, že se vydá na cestu bez návratu.

Maria odpověděla, že když dokázala sehnat peníze na odjezd ze Švýcarska, dokáže najít východisko z každé situace. A kromě toho, nikdo z těch, koho cestou potkala, nešel za svým přáním. Tak vypadá životní realita.

„Žijeme v slzavém údolí,“ řekla neviditelné přítelkyni. „Můžeme mít spoustu snů, ale život je tvrdý, nelítostný, smutný. O co ti jde? Že mě odsoudí? Nikdo se to nedozví, v mém životě to bude pouhá epizoda.“

Přítelkyně se sladce, ale smutně usmála a zmizela.

Maria došla až k pouti, koupila si lístek na ruské kolo, křičela jako všichni ostatní, ale přitom chápala, že jí nic nehrozí a že je to jenom hra. Jedla v japonské restauraci, aniž si uvědomovala, co vlastně jí, pouze věděla, že je to drahé a že si teď může dopřát veškerý přepych. Měla radost, že nemusí čekat na zazvonění telefonu nebo počítat drobné, které utratí.

Večer zavolala do agentury a oznámila, že schůzka proběhla skvěle a že děkuje. Jestli to mysleli vážně, zeptají se na fotky. Jestli zajišťují dívky na večer, domluví jí nové schůzky.

Přešla po mostě, vrátila se do svého pokojíku a rozhodla se, že si v žádném případě nekoupí televizi, i kdyby měla hodně peněz a před sebou plno plánů: potřebuje přemýšlet, využít všechen čas na přemýšlení.

Ten večer si Maria zapsala do deníku (a na okraj připojila poznámku „nejsem si moc jistá“):

Přišla jsem na to, proč je muž ochoten zaplatit za ženu: chce být šťastný.

Nezaplatil by tisíc franků jen proto, aby měl orgasmus. Chce být šťastný. Taky chci být šťastná, všichni to chtějí, a nikomu se to nedaří. Co ztratím, když se rozhodnu, že se na nějakou dobu stanu... těžko se mi na to slovo myslí a ještě hůř se mi píše. Ale do toho! Co můžu ztratit, když se rozhodnu, že se na nějakou dobu stanu prostitutkou?

Čest. Úctu. Respekt. Když o tom tak uvažuji, musím říct, že nic z toho jsem nikdy neměla. Neprosila jsem se o to, abych se narodila, nenašla jsem nikoho, kdo by mě miloval, vždycky jsem dělala špatná rozhodnutí. Teď nechám život, aby rozhodl za mě.

Z agentury jí zavolali hned druhý den, zeptali se na fotografie a datum přehlídky, protože z každé práce jim plynula provize. Maria řekla, že Arab by je měl kontaktovat sám, a okamžitě si uvědomila, že o ničem nemají ani tušení.

Zašla do knihovny a půjčila si nějaké knihy o sexu. Jestliže chce pracovat – ale jen rok, slibovala si v duchu – v oboru, o němž nic neví, musí se nejprve naučit, co má dělat, jak poskytovat potěšení a jak si říkat o peníze.

Čekalo ji však zklamání, neboť knihovnice jí řekla, že jsou státní instituce a mají jen několik odborných příruček. Maria si v jedné z nich přečetla rejstřík a okamžitě knihu vrátila: nebylo tam nic o štěstí, ale pouze o erekci, penetraci, impotenci, ochraně a dalších nezáživných věcech. Na okamžik zvažovala, zda si nepůjčí Psychologické aspekty ženské frigidity, když se jí daří dosáhnout orgasmu jen při masturbaci, přestože je jí příjemné, když ji muž ovládá a vniká do ní.

Jenže teď tu není kvůli potěšení, ale kvůli práci. Poděkovala knihovnici, zašla do vedlejšího obchodu a poprvé v životě investovala do profesní kariéry, která se před ní rýsovala. Koupila si oblečení, jež se jí zdálo dost sexy, aby probudilo všechny možné druhy touhy. Nato se vydala na místo, které našla na mapě. Rue de Berne začínala u kostela (náhodou docela blízko japonské restaurace, kde večerela den předtím!), lemovaly ji výlohy s levnými hodinkami a až na jejím konci byly kluby a bary, o kterých slyšela vyprávět, touhle dobou samozřejmě zavřené. Znovu se vydala kolem jezera, bez jakýchkoliv zábran koupila pět pornografických časopisů, aby si nastudovala, co má případně dělat, čekala na večer a pak se znovu vydala na hledané místo. Zcela náhodně si vybrala bar se sugestivně brazilským jménem Copacabana.

K ničemu jsem se nerozhodla, přesvědčovala sama sebe. Jde jen o zkušenost. Nikdy za celou dobu strávenou ve Švýcarsku se necítila tak dobře, tak svobodně jako teď.

„Hledáš práci,“ prohlásil majitel, který za barem umýval sklenice a svou větu ani nezakončil otazníkem. Klub sestával z několika stolů, tanečního parketu v rohu a několika pohovek podél zdí.

„To není jen tak. Dodržujeme zákony, a kdo tu pracuje, musí mít pracovní povolení.“

Maria mu ukázala doklady a zdálo se, že muž má hned lepší náladu.

„Máš zkušenosti?“

Nevěděla, co odpovědět: když odpoví, že ano, zeptá se, kde pracovala předtím. Když řekne ne, mohl by ji odmítnout.

„Píšu knihu.“

Ten nápad přišel zničehonic, jako by jí v tu chvíli napověděl nějaký skrytý hlas. Všimla si, že muž její lež prohlédl, ale předstírá opak.

„Promluv si s holkama, než se rozhodneš. Máme tu nejmíň šest Brazilek, takže se dozvíš, co všechno to obnáší.“

Maria chtěla odpovědět, že nepotřebuje ničí rady, protože se už rozhodla, ale muž přešel na druhou stranu baru a nechal ji stát samotnou, aniž jí nabídl třeba sklenici vody.

Přicházely dívky, majitel kývl na pár Brazilek a požádal je, aby s nově příchozí promluvily. Žádná z nich neposlechla ochotně a Maria usoudila, že se bojí konkurence. Spustila hudba, zaznělo několik brazilských písní (koneckonců se to tam jmenovalo Copacabana), vstoupily dívky s asijskými rysy, jiné, které jako by sestoupily ze zasněžených a romantických hor v okolí Ženevy. Po několika hodinách naplněných čekáním, velkou žízni a pár cigaretami, kdy v ní začal sílit dojem, že se rozhodla špatně, a otázka „co tady vůbec dělám?“ se neodbytně vracela čím dál tím častěji spolu se vztekem na majitele i dívky, nejevící o ni sebemenší zájem, k ní konečně přistoupila jedna z Brazilek.

„Proč sis vybrala tenhle podnik?“

Maria mohla zopakovat historku o knize, nebo se zachovat stejně jako v případě Kurdů a Joana Miróa: říci pravdu.

„Kvůli názvu. Nevím, kde začít, a nevím ani, jestli začít chci.“

Zdálo se, že dívku přímá a upřímná odpověď překvapila. Lokla si něčeho, co vypadalo jako whisky, zaposlouchala se do brazilské písně, prohodila, že se jí stýská po Brazílii, a řekla, že tahle noc bude slabá, protože zrušili nějaký velký mezinárodní kongres, který se měl nedaleko Ženevy konat. Nakonec, když viděla, že Maria neodchází, prohlásila: „Je to jednoduché, musíš dodržovat tři pravidla. Za první: do žádného z kolegů nebo z klientů se nesmíš zamilovat. Za druhé: nevěř slibům a peníze chtěj vždycky předem. Za třetí: neber drogy.“

Odmlčela se.

„A začni hned. Jestli se dneska vrátíš domů bez klienta, rozmyslíš si to, a nebudeš mít odvahu přijít znovu.“

Maria byla připravena jen na radu, na informace o možnostech svého dočasného povolání, ale pochopila, že čelí pocitu, který člověka nutí, aby se rozhodl rychle: pocitu zoufalství.

„Dobře. Začnu dnes.“

Nepřiznala, že už začala. Dívka ji zavedla k majitelu podniku, jmenoval se Milan, a ten Marii oslovil.

„Máš hezké spodní prádlo?“

Na něco takového se jí nikdo v životě nezeptal. Ani muži, s nimiž chodila, ani ten Arab, ani kamarádka, a už vůbec ne naprosto cizí člověk. Ale patřilo to k novému životu: jít přímo k věci.

„Mám světle modré kalhotky.“

„A nemám podprsenku,“ dodala provokativně. Ale dosáhla jen pokárání: „Zítřka si vezmi černé kalhotky, podprsenku a punčochy. Co nejdelší svlékání patří k rituálu.“

Milan pochopil, že má co dělat s nováčkem, takže neztrácel zbytečně čas a vysvětlil Marii zbylou část rituálu: Copacabana musí působit jako příjemné místo, ne jako nevěstinec. Muži, kteří sem chodí, chtějí uvěřit, že tu najdou opuštěnou, osamělou dívku. Pokud muž přijde k jejímu stolu, a nikdo na něj nezavolá (protože kromě jiného tu existuje kategorie „exkluzivních klientů pro určité dívky“), s největší pravděpodobností se jí zeptá: „Dáš si něco k pití?“

Maria pak může odpovědět ano, nebo ne. Svého společníka si může vybrat sama, i když se nedoporučuje odmítnout víc jak jedenkrát za noc. Pokud odpoví kladně, objedná si ovocný koktejl, to je (čistě náhodou) nejdražší pití v nápojovém lístku. Žádný alkohol, a taky nesmí zákazníkovi dovolit, aby vybíral za ni.

Pak by měla přijmout případné vyzvání k tanci. Většinu klientů tady už znají a kromě „exkluzivních zákazníků“, o kterých se teď nebude víc šířit, nepředstavuje žádný z nich sebemenší nebezpečí. Policie a ministerstvo zdravotnictví požadují každý měsíc krevní testy, aby se zjistilo, jestli dívky nejsou nositelkami pohlavních chorob. Musí se používat kondomy, ačkoliv na dodržování tohohle pravidla se nedá nijak dohlížet. Nesmí dopustit žádný skandál – Milan je ženatý, otec rodiny, záleží mu na dobrém jménu rodiny i podniku.

Dál vysvětloval postup: až si zatančí, vrátí se ke stolu a zákazník jakoby mimochodem řekne, aby s ním zajela do hotelu. Běžná cena činí tři sta padesát franků, z čehož padesát franků si nechá Milan za pronájem stolu (právní klička, jež má za úkol zabránit tomu, že by ho v budoucnu mohli obvinít z poskytování sexuálních služeb za účelem zisku).

Maria se odváží namítnout: „Ale mně zaplatili za noc tisíc franků.“

Majitel naznačil, že odchází, ale Brazilka, která jejich rozhovor poslouchala, zasáhla: „Dělá si legraci.“

Pak se obrátila k Marii a řekla zřetelně a nahlas: „Tohle je nejdražší místo v Ženevě.“ (Tady městu říkali Ženeva, a ne Genebra.) „Už to nikdy nezkoušej. Milan zná ceny na trhu a ví, že za tisíc franků s tebou do postele nepůjde nikdo, leda ‚exkluzivní klient‘, pokud budeš mít štěstí a budeš šikovná.“

Milanův výraz nenechával nikoho na pochybách. Později se Maria dozvěděla, že Milan je Jugoslávec, který tu žije už dvacet let: „Cena je tři sta padesát franků.“

„Ano, taková je cena,“ opakovala Maria poníženě.

Nejdřív se jí zeptá na barvu spodního prádla, a pak určí cenu jejího těla.

Ale na přemýšlení jí nezbyval čas, protože muž pokračoval v instruktáži: neměla by přijímat pozvání do bytů nebo hotelů nižší než pětihvězdičkové kategorie. Pokud nebude klient vědět, kam ji vzít, pojedou do jednoho hotelu pět bloků odsud, ale pokaždé taxíkem, aby si ostatní ženy z jiných podniků na Rue de Berne nezapamatovaly její obličej. Maria tomu vysvětlení nevěřila a domnívala se, že skutečným důvodem je zabránit, aby nedostala nabídky k práci v jiných klubech. Své úvahy si však nechala pro sebe, úplně jí stačila diskuse o ceně.

„Opakuju ještě jednou: dokud jsi ve službě, nepij, jako policajti ve filmu. A teď už běž, za chvíli začnou chodit hosti.“

„Poděkuj,“ poradila jí Brazilka portugalsky.

Maria poděkovala. Muž se usmál, ale výčet doporučení ještě nebyl u konce.

„Na jedno jsem zapomněl: od chvíle, kdy si objednáte pití, až do vašeho odchodu nesmí v žádném případě uplynout víc jak pětadvacet minut – a ve Švýcarsku mají hodiny na každém rohu, tady se naučí dodržovat časový rozvrh dokonce i Jugoslávci a Brazilci. Nezapomínej, že z provize musím uživit děti.“

Zapamatovala si to.

Podal jí sklenici minerálky s citronem – snadno zaměnitelné za gin-tonik – a požádal ji, aby čekala. Klub se pomalu začal zaplňovat: muži vcházeli, rozhlédli se kolem, posadili se ke stolu a okamžitě se objevil někdo z personálu, jako by tu probíhal večírek. Všichni se už dlouho znali a teď využili příležitosti, aby se po náročném pracovním dni trochu pobavili. Maria si ulehčeně oddechla pokaždé, když si nově přichozí zákazník vybral společnici, ale celkově se cítila mnohem lépe. Snad proto, že byla ve Švýcarsku, nebo proto, že dříve nebo později prožije dobrodružství, bude mít peníze nebo manžela, o němž stále snila. Nebo, ale to si uvědomila až v té chvíli, snad proto, že byla po dlouhé době večer venku, hrála tu hudba a čas od času zaslechla portugalskou hudbu. Bavila se s ostatními dívkami, které se smály, pily ovocný koktejl a vesele si povídaly.

Žádná z nich ji nepřišla pozdravit nebo popřát v nové profesi úspěch, ale to bylo normální, vždyť pro ně představovala konkurenci, soupeřku usilující o stejnou trofej. Nedeprimovalo ji to, byla na sebe pyšná – bojovala, soupeřila, nebyla žádná opuštěná chudinka. Když bude chtít, může otevřít dveře a navždy odejít, ale navždycky si už bude pamatovat, že měla odvalu přijít až sem a jednat o záležitostech, na něž by se dříve neodvažovala ani pomyslet. Každou minutu si opakovala: nejsem obět' osudu. Riskovala, šla až za hranice svých možností, prožila věci, na které bude moci jednou, až bude stará a unavená, potají vzpomínat s jistou dávkou sentimentu, i když taková představa teď vypadá dost absurdně.

Byla si jista, že si ji nikdo nevybere a zítra bude tenhle večer jenom šílený sen, který se už nikdy neodváží zopakovat; uvědomila si, že tisíc franků za noc může dostat jen jednou v životě, a proto bude jistější koupit si zpáteční letenku do Brazílie. Aby jí čas ubíhal rychleji, začala počítat, kolik by která z dívek mohla vydělat: při třech klientech za noc dostanou za čtyři hodiny tolik, co ona vydělá v obchodě s látkami za dva měsíce.

Tolik peněz? Dobře, vydělala tisíc franků za noc, ale třeba měla jen štěstí, které potká nováčka. V každém případě však příjmy běžné prostitutky mnohonásobně převyšují to, co by mohla dostat jako učitelka francouzštiny v Brazílii. A přitom nemusí udělat víc než posedět chvíli u baru, zatančit si, roztáhnout nohy – a to je všechno. Ani nemusí konverzovat.

Peníze mohou představovat silný motiv, pokračovala v úvahách. Ale jde opravdu jen o ně? Nebo se ti lidé tady, dívky i zákazníci, dokážou svým způsobem bavit? Je svět jiný, než ji učili ve škole? Když bude používat kondom, neriskuje vůbec nic, dokonce ani že by ji tady poznal někdo z domova. V jazykovém kurzu se dozvěděla, že do Ženevy prý jezdí jenom ti, kdo mají rádi banky. A Brazilci dávají většinou přednost obchodům, proto jezdí spíš do Miami nebo do Paříže. Tři sta franků za den, pět dní v týdnu.

Tolik peněz! Co tady ty dívky ještě dělají, když za měsíc mají tolik peněz, že by každá mohla koupit matce dům? Že by tu nepracovaly tak dlouho?

Nebo, a Maria se zalekla své vlastní otázky, nebo se jim to líbí?

Znovu se zatoužila napít, včera jí šampaňské hodně pomohlo.

„Smím tě pozvat na skleničku?“

Stál před ní asi třicetiletý muž v uniformě letecké společnosti.

Začala vnímat okolí jako ve zpomaleném filmu, měla dojem, že vystupuje z vlastního těla a pozoruje sama sebe. Umírala studem, ale snažila se ovládnout a nečervenat se, lehce kývla hlavou, usmála se a pochopila, že v tom okamžiku se její život změnil navždy.

Ovocný koktejl, lehká konverzace, co tady dělá, to je ale zima, že? Ta hudba se mi líbí, ale raději mám Abbu, Švýcaři jsou chladní, ty jsi z Brazílie? Vyprávěj mi o své zemi. Máte tam karneval. Víš, že Brazílky jsou moc krásné?

Usmívat se, přijmout poklonu, možná nasadit skromný výraz. Znovu tančit, ale dát pozor na Milanovy posušky, když se chvílemi podrbe na hlavě a ukáže na své náramkové hodinky. Pach mužova parfému, poznání, že si musí zvyknout na pachy. Tenhle alespoň voní. Tančí v objetí. Ještě jeden koktejl, čas utíká, copak mu neřekli o těch pětáctýřiceti minutách? Dívá se na hodinky, muž se ptá, jestli na někoho čeká, a tak mu odpoví, že za hodinu má dorazit pár přátel, načež on navrhuje, že půjdou. Hotel, tři sta padesát franků, sprcha po souloží (muž překvapeně poznamenal, že tohle ještě žádná neudělala). Ne, to není Maria, ale někdo jiný v jejím těle, nic necítí, jen mechanicky vykonává určitý rituál. Je herečka. Milan ji naučil všechno, až na to, jak se rozloučit, a tak poděkuje, ani on neví, co dál, a je ospalý.

Svádí vnitřní boj, chtěla by se vrátit domů, ale musí do klubu, aby odevzdala padesát franků, a potom další muž, koktejl, dotazy na Brazílii, hotel, opět sprcha (tentokrát bez komentáře), návrat do baru, kde majitel převezme provizi a říká, že může jít domů, protože hostů je málo. Nemávne na taxík, ale prochází Rue de Berne pěšky, prohlíží si další kluby, výlohy s hodinkami, kostel na rohu (zavřený, pořád je zavřený...). Jako obvykle jí pohled nikdo neoplatí.

Kráčí studenou nocí. Necítí chlad, nepláče, nemyslí na vydělané peníze, je v jakémsi transu. Někteří lidé se narodí, aby čelili životu úplně sami. Není to dobré ani špatné, život je prostě takový. A Maria je jednou z nich.

Snaží se uvědomit si, co se stalo. Dneska začala, a už se považuje za profesionálku, jako by to dělala dlouho, snad celý život. Cítí sama k sobě zvláštní lásku, je spokojená, že neutekla. Teď se musí rozhodnout, jestli bude pokračovat. Pokud ano, bude nejlepší ze všech, to se jí nikdy předtím nepodařilo.

Život ji velmi rychle naučil, že přežijí jen ti silní. Když chce být silná, musí být nejlepší, nemá jinou možnost.

Týden nato si Maria do deníku zapsala:

Nejsem tělo, v němž spočívá duše, jsem duše, která má viditelnou část, zvanou tělo. Po všechny uplynulé dny byla duše přítomnější, než jsem si dokázala představit. Nic mi neříkala, nekritizovala mě, nelitovala: jen pozorovala.

Dnes jsem si uvědomila, proč: už dlouho nemyslím na to, čemu se říká láska. Jako by přede mnou prchala, jako by na ní už nezáleželo, jako by se necítila vítaná. Ale když nebudu myslet na lásku, nebudu ničím.

Když jsem přišla druhý den do Copacabany, dívali se na mě s mnohem větším respektem – slyšela jsem pak, že mnoho dívek přijde jednou, ale nevydrží. Která zůstane, stane se spojencem, společnicí – protože dokáže chápat problémy a důvody, lépe řečeno nedostatek důvodů, proč si někdo zvolí právě tenhle život.

Všechny sní, že jednou přijde někdo, kdo v nich objeví opravdovou ženu, společnici, blízkou duši, kamarádku. Ale od prvního okamžiku každého nového setkání vědí, že se to nestane.

Potřebuji psát o lásce. Musím přemýšlet, přemýšlet, psát a psát o lásce, nebo mi pukne srdce.

Přestože Maria považovala lásku za něco velmi důležitého, nezapomněla na radu, kterou dostala první noc, a snažila se ji prožívat pouze na stránkách deníku. Ve zbylém čase se zoufale snažila přijít na to, jak být nejlepší, jak za krátkou dobu vydělat hodně peněz, jak nepřemýšlet a najít dobré zdůvodnění toho, co dělá.

To bylo nejtěžší: proč to vlastně dělá?

Protože musí. To není úplně přesné, každý musí vydělávat, a zdaleka ne všichni volí život na samém okraji společnosti. Protože touží po nové zkušenosti? Snad. Město nabízí plno nových zkušeností, učit se třeba lyžovat nebo plout v loďce po jezeře, ale ji takové věci nikdy nelákaly. Protože už nemá co ztratit, protože celý život byl jediným každodenním zklamáním.

Ne, žádná z odpovědí nebyla správná, lepší nemyslet a pokračovat v životě, který má před sebou. Měla hodně společného s ostatními prostitutkami a ženami, které v životě poznala: většina z nich snila o tom, že se vdá a bude žít spokojeným životem. Ty, co na to nemyslely, buď už manžela měly (téměř třetina jejich kolegyně byla vdaná), nebo měly čerstvou zkušenost s rozvodem. Kvůli tomu, a aby lépe porozuměla sama sobě, se pokoušela nanejvýš opatrně zjistit, proč si její kolegyně vybraly právě tuto cestu.

Neuslyšela nic nového a z odpovědí si sestavila seznam:

- a) Říkaly, že potřebují pomoci manželovi. (A co žárlivost? A co když sem přijde přítel jejich muže? Ale tolik se už ptát neodvážila.)
- b) Prý aby koupily dům matce (měla stejnou omluvu, protože jí připadala ctnostná, ale šlo o běžné vysvětlení).

- c) Našetřit peníze na zpáteční cestu (Kolumbijky, Thajky, Peruánky a Brazilky si tenhle důvod velmi oblíbily, ale i když už vydělaly mnohonásobně větší částku, hned ji utratily, protože se bály svůj sen uskutečnit).
- d) Pro vlastní potěšení (tohle vysvětlení neodpovídalo prostředí a znělo neupřímně).
- e) Nesehnaly jinou práci (to také nebyl ten pravý důvod, protože ve Švýcarsku se nabízelo mnoho pracovních příležitostí pro uklízečky, řidičky nebo kuchařky).

Nakonec žádný jasný motiv nenašla a přestala se pokoušet nějak si ten okolní svět vysvětlit.

Viděla, že majitel podniku Milan měl pravdu: už jí nikdy nenabídli tisíc franků za pár hodin společnosti. Naproti tomu si nikdo nestěžoval, když si řekla o tři sta padesát franků, jako by už věděli a ptali se, jen aby ji ponížili nebo aby je nečekalo nepřijemné překvapení.

Jedna z dívek k tomu poznamenala: „V prostituci to chodí jinak než v ostatním byznysu: začátečnice vydělávají víc, a ty zkušené méně. Vždycky se tvař jako začátečnice.“

Zatím nevěděla, kdo jsou „exkluzivní klienti“, ten výraz zaslechla první noc, a pak už o tom nikdo nehovořil. Postupně se učila nejdůležitější triky své profese; například se nikdy neptala na osobní život, usmívala se a mluvila co nejméně, nikdy si nedomlouvala schůzku mimo prostory klubu. Nejdůležitější radu jí dala Filipínka jménem Nyah: „Při orgasmu musíš sténat. Pak se tě budou zákazníci držet.“

„Ale proč? Vždyt' platí za to, aby se uspokojili sami.“

„To se pleteš. Chlap si svoje mužství nedokazuje tím, že má erekci. Doopravdickým chlapem se cítí, teprve když dokáže potěšit ženskou. A když se mu podaří uspokojit prostitutku, připadá si jako král.“

Uběhlo půl roku: Maria se naučila všechno, co potřebovala, třeba jak to funguje v Copacabaně. Protože šlo o jeden ze dvou nejdražších podniků na Rue de Berne, klientela sestávala většinou z manažerů, kteří mohli přicházet domů pozdě večer, když „večeřeli s klientem“, ale nejzazší mezi takových večeří bylo jedenáct hodin. Většina prostitutek byla ve věku mezi osmnácti a dvaadvaceti lety, v průměru tu pracovaly dva roky a okamžitě po odchodu je nahradily nově příchozí. Ty starší odcházely do Néonu, pak do Xenie; jak žena stárla, její cena klesala a práce bylo stále méně. Téměř všechny končily v Tropical Extasy, kde přijímaly ženy nad třicet. Těm, které se ocitly až tam, nezbývalo než jít denně s jedním nebo dvěma studenty (za průměrnou cenu, pak zbylo ještě na láhev laciného vína), aby si vydělaly na jídlo a na nájem.

Vyspala se s mnoha muži. Už se nestarala o jejich věk ani oblečení, její „ano“ nebo „ne“ záviselo na jejich pachu. Nevadil jí pach cigaret, ale nesnášela levné parfémy, pach nemytých těl a muže s šaty nasáklými alkoholem. Copacabana bylo klidné místo a Švýcarsko asi nejlepší země na světě, kde může žena dělat prostitutku, pokud má povolení k pobytu a k práci, doklady v pořádku a pečlivě si platí sociální pojištění: Milan nepřestával opakovat, že si nepřeje, aby jeho děti uviděly otcovu tvář

na stránkách bulvárních plátků, a když si prověřoval ty, co pro něho pracovaly, počínal si přísněji než policie.

Nakonec, jakmile se jí podařilo překonat zábrany první či druhé noci, byla to profese jako každá jiná, práce měla hodně, soupeřilo se s konkurencí, projevovala se tu snaha udržet co nejvyšší kvalitu, dodržovala se pracovní doba, trochu působil stres, objevovaly se stížnosti na přetěžování a neděle byla dnem odpočinku. Většina prostitutek měla jakousi víru, takže navštěvovaly shromáždění sekt, mše, měly své modlitby, svá setkání s Bohem.

Maria zápolila se stránkami deníku, aby neztratila duši. K vlastnímu údivu zjistila, že na pět zákazníků připadal jeden, který nechodil do baru proto, aby se pomiloval, ale aby se vypovídal. Zaplatil podle ceníku, odvezl ji do hotelu, ale v okamžiku, kdy se měla svléknout, řekl, že to není třeba. Ti muži chtěli mluvit o tom, co je tíží v práci, o manželkách, které je podvádějí, o tom, že se cítí sami, že nemají s kým si promluvit (tohle znala moc dobře).

Zpočátku jí to přišlo hrozně zvláštní. Až tenkrát, když odjela do hotelu s jedním významným Francouzem, který se zabýval tím, že hledal kandidáty na místa vrcholového managementu (mluvil o tom, jako by šlo o tu nejzajímavější činnost na světě), uslyšela od svého klienta následující komentář:

„Víš, kdo je nejopuštěnější člověk na světě? Vysoce postavený manažer, který má za sebou úspěšnou kariéru, vydělává hromadu peněz, těší se důvěře nadřízených i podřízených, má rodinu, s níž tráví dovolenou, děti, kterým pomáhá se školními úkoly, a pak se před ním jednoho dne objeví někdo jako já a navrhne mu: ‚Chcete změnit zaměstnání a vydělávat dvakrát tolik co teď?‘ A tenhle člověk, přestože má všechno, aby se mohl cítit potřebný a šťastný, se změní v nejubožejšího tvora na zemi. Proč? Protože se nemá s kým poradit. Snaží se přijmout můj návrh, ale nemůže si o tom pohovořit se spolupracovníky, protože ti by udělali všechno, aby ho přesvědčili, že má zůstat. Nemůže se svěřit manželce, která ho provázela celé roky jeho úspěšné kariéry, ví, co je to jistota, ale nechápe kouzlo rizika. Nemá s kým mluvit, a přitom stojí před životním rozhodnutím. Umíš si představit, co v tu chvíli cítí?“

Ne, tak nevypadá nejosamocenější bytost na světě, protože Maria tu nejopuštěnější bytost znala: byla jí ona sama. Klientovi však přitakala, v naději na slušné spropitné, a to opravdu dostala. Tenkrát pochopila, že musí vymyslet něco, čím by svým zákazníkům mohla od té obrovské tíhy, kterou vláčejí, ulevit; když zkvalitní poskytované služby, má šanci vydělat víc.

Pochopila, že muži jsou za úlevu duše ochotni zaplatit stejně dobře jako za úlevu těla, a tak začala znovu chodit do knihovny. Půjčovala si knihy o manželských problémech, o psychologii, o politice a knihovnice se radovala, protože dívka, o kterou měla takovou starost, přestala myslet na sex a soustředila se na důležitější věci. Začala pravidelně číst noviny, a pokud jí znalosti stačily, zaměřovala se hlavně na stránky věnované ekonomice, protože většinu jejich zákazníků tvořili manažeři. Zajímala se o knihy, které radí, jak si od problémů pomoci sám, protože skoro všichni ji

žádali o radu. Studovala pojednání o lidských citech, vždyť každý má nějaké trápení, ať z toho či onoho důvodu. Maria si jako prostitutka získala respekt, protože byla jiná, a po šesti měsících měla svou vybranou, početnou a stálou klientelu, čímž vzbuzovala závist, žárlivost, ale i obdiv kolegyň.

Sex její život dosud ničím neobohatil: šlo jen o to, roztáhnout nohy, trvat na tom, aby zákazník použil kondom, trochu zasténat, aby měla větší šanci získat příplatek (díky Filipínce Nyah zjistila, že sténání jí může vynést až padesát franků navíc), a okamžitě po styku se osprchovat, aby jí voda trochu omyla duši. Žádné obměny. Žádné polibky. Polibek je pro prostitutku posvátnější než cokoli jiného. Nyah ji naučila, že polibek si musí uchovat pro skutečnou lásku, jako v pohádce o Šípkové Růžence – ten polibek ji dokáže probudit ze sna a vrátit do pohádkového světa, v němž se Švýcarsko znovu stane zemí čokolády, krav a hodinek.

Nebyly orgasmy, radost ani vzrušení. Ve snaze být nejlepší ze všech šla Maria na několik pornografických filmů s nadějí, že uvidí něco, co by mohla při práci využít. Viděla mnoho zajímavého, ale nic z toho se pro její práci s klienty nehodilo, všechno trvalo moc dlouho a Milan byl rád, když dívky vystřídaly tři zákazníky za noc.

Na konci prvních šesti měsíců měla Maria na bankovním účtu šedesát tisíc franků, navykla si jíst v nejdražších restauracích, koupila si televizi (nikdy ji nezapíjala, ale těšilo ji mít ji nablízku) a vážně uvažovala, že se přestěhuje do lepšího bytu. Už by si mohla kupovat i knihy, ale raději dál chodila do knihovny, ta byla jejím styčným bodem s reálným světem, nejpevnějším a nejtrvalejším ze všech bodů. Těšila se na krátké rozhovory s knihovnicí, která byla šťastná, že se Maria konečně zamilovala, snad našla i práci, ale na nic se neptala, protože Švýcaři jsou zdrženliví a diskrétní (což je naprostý výmysl, vždyť v Copacabaně se chovali stejně uvolněně, vesele nebo zakomplexovaně jako kterýkoliv jiný národ na světě).

Jednoho chladného nedělního odpoledne si Maria do deníku zapsala:

Všichni muži, malí i velcí, arogantní či bojácní, sympatičtí či rezervovaní, mají jeden společný rys: přicházejí do klubu se strachem. Ti nejzkušenější skrývají obavy za hlasitým hovorem, jiní je nedokážou skrýt a začnou pít, aby zkusili, jestli ten strach neodplaví. Jsem si naprosto jista, že až na vzácné výjimky – „exkluzivní klienty“, a ty mi Milan zatím nepředstavil – jsou všichni hrozně vyděšení.

Čeho se bojí? Vždyť třást strachy bych se měla spíš já. To já s nimi jdu na neznámé místo, chybí mi fyzická síla, nenosím zbraň. Muži jsou velmi podivní, nejen ti, co navštěvují Copacabanu, ale všichni, které jsem až dosud poznala. Ať si mlátí kolem sebe, křičí, vyhrožují, stejně každý umírá strachy před ženou. Nemusí to být ta, s níž se oženili, ale v životě každého z nich existuje žena, které se děsí a kvůli jejímž rozmarům se plazí po zemi. Třeba i vlastní matka.

Muži, které po příjezdu do Ženevy poznala, se ze všech sil snažili vypadat sebejistě, jako lidé, kteří ovládají svět i vlastní život; jenže Maria v očích každého z nich viděla hrůzu z manželky, strach, že

nebudou schopni erekce, že jejich mužství selže před obyčejnou prostitutkou, kterou si zaplatili. Kdyby se jednalo o obchod, kde by si koupili špatné boty, mohli by se vrátit s účtenkou v ruce a dožadovat se vrácení peněz. Ale tady, kde si kupovali společnost, by neschopnost erekce vedla k tomu, že by se do stejného podniku nikdy nevrátili, protože by se domnívali, že už tam o jejich hanbě vědí všechny ženy.

„To já bych se měla stydět, když nedokážu muže vzrušit. Ale ve skutečnosti se stydí oni.“

Aby se Maria takové krizi vyhnula, nechala muže, ať si dělají, co chtějí, jenom když se některý zdál příliš opilý nebo křehčí než ostatní, vyhýbala se souloži a soustředovala se jen na něžnosti a masturbaci, s čímž byli velmi spokojeni, přestože tak vznikala docela absurdní situace: vždyť přece onanovat by mohli sami.

Pokaždé bylo třeba postupovat tak, aby se muži neměli za co stydět. Všichni muži, tak mocní a arogantní v zaměstnání, kde žili v neustálých rozepřích se zaměstnanci, zákazníky, dodavateli, s předsudky, tajnostmi, falší, pokrytectvím, strachem, přetvařováním, končili své dny v nočním klubu a klidně zaplatili tři sta padesát švýcarských franků za noc, kdy směli být sebou samými.

„Za noc? Trochu přeháníš, Marie. Ve skutečnosti to dělá pouhých pětáctyřicet minut, a když odečteme svlékání, falešné něžnosti, takové ty řeči, co vždycky říkají, oblékání, zbude nám všeho všude jedenáct minut vlastní soulože.“

Jedenáct minut. Svět se točí okolo něčeho, co trvá pouhých jedenáct minut.

A kvůli jedenácti minutám z čtyřadvacetihodinového dne (za předpokladu, že by se každý se svou manželkou miloval pravidelně každý den, což je absurdní a naprosto nepravdivé), se muži ženili, starali o rodinu, snášeli dětský pláč, lopotně vymýšleli vysvětlení svých pozdních příchodů, ohlíželi se po desítkách, stovkách žen, s nimiž by se rádi procházeli kolem Ženevského jezera, kupovali drahé oblečení pro sebe a ještě dražší pro své milenky, platili prostitutkám za to, co jim v životě scházelo, a přispívali na gigantický rozvoj kosmetického průmyslu, pornografie, moci, a když se potkali s ostatními muži, zcela v rozporu s tím, co se říká, nikdy nemluvili o ženách. Bavili se o práci, penězích a sportu.

S civilizací něco rozhodně nebylo v pořádku; a vůbec nešlo o kácení amazonských pralesů, ozonovou díru, ohrožení pandy jako živočišného druhu, cigarety, karcinogenní potraviny ani o situaci na finančních trzích, jak hlásají novinové titulky.

V nepořádku bylo právě to, v čem pracovala: sex.

Ale Maria tu nepracovala proto, aby zachránila lidstvo, ale aby jí přibylo peněz na účtu, aby přežila dalších víc jak šest měsíců samoty a aby na základě vlastního rozhodnutí posílala pravidelně každý měsíc peníze matce (ta byla moc ráda, že dřív peníze skutečně nepřicházely jen vinou švýcarské pošty, která nefunguje tak spolehlivě jako brazilská), aby si koupila všechno, o čem kdy snila, a nemohla si dovolit. Přestěhovala se do mnohem lepšího bytu s ústředním topením (přestože začalo

léto), jehož okna vedla ke kostelu, japonské restauraci, supermarketu a sympatické kavárně, kam si chodívala přečíst noviny.

Jinak šlo jen o to, vydržet, jak si slíbila, dalších šest měsíců obvyklé rutiny: Copacabana, pozvání na skleničku, tanec, co si myslí o Brazílii, hotel, peníze předem, trocha konverzace a doteků na zcela přesných místech – jak na těle, tak na duši, hlavně na duši –, pomáhat v intimních problémech, být přítelkyní na půl hodiny, z čehož jedenáct minut připadlo na pohyby mezi nohama, steny a předstíranou rozkoš. Děkuji, snad se uvidíme za týden, jsi skutečný chlap, dopovíš mi to, až se setkáme příště, skvělé spropitné, to jsi nemusel, moc se mi to s tebou líbilo.

A hlavně se nikdy nezamilovat. To byla nejdůležitější, nejužitečnější rada, kterou jí dala kolegyně z Brazílie, předtím než zmizela, asi proto, že se zamilovala. Během dvou měsíců dostala několik nabídek k sňatku a přinejmenším tři byly míněny velmi vážně: jedna od ředitele účetní firmy, druhá od pilota, s nímž strávila první noc, a další od majitele obchodu s kapesními noži a bodnými zbraněmi. Ti tři jí slíbili, že ji „odsud vytáhnou“, že jí poskytnou slušný domov, budoucnost, snad děti a vnoučata.

A všechno za pouhých jedenáct minut denně? To není možné. Po zkušenostech z Copacabany věděla, že není sama, kdo se cítí opuštěně. Člověk vydrží týden bez vody, dva týdny o hladu, mnoho let bez střechy nad hlavou, ale nesnese samotu. Tihle muži, stejně jako ostatní, co toužili po její společnosti, také trpěli zničujícím pocitem, že o ně nikdo na celém světě nestojí.

Aby ji láska nemohla pokoušet, nechávala své srdce na stránkách deníku. Do Copacabany nosila jen tělo a stále vnímavější a bystřejší hlavu. Dokázala přesvědčit sama sebe: její příjezd do Ženevy a práce v Rue de Berne má nějaký hlubší smysl. Každá další kniha, kterou si půjčila v knihovně, jí potvrzovala, že těch jedenáct nejdůležitějších minut každého dne zatím nikdo přesně nepopsal. Snad právě v tom spočívá její osud, ať je to jak chce těžké: napsat knihu, vyprávět svůj příběh, své dobrodružství.

Dobrodružství, to je ono. Maria hledala dobrodružství, i když šlo o zakázané slovo, které se nikdo neodvažuje vyslovit a většina lidí raději sleduje dobrodružství ve filmech vysílaných a opakovaných televizí v nejrůznějších denních i nočních hodinách. To slovo bylo spojeno s pouštěmi, s cestami do neznámých končin, se záhadnými muži rozmlouvajícími na lodi uprostřed řeky, s letadly, s filmovými studii, s indiánskými kmeny, s ledovci, s Afrikou.

Nápad s knihou se jí zalíbil a začala uvažovat o titulu: Jedenáct minut.

Své klienty zařazovala do tří kategorií: první byli Terminátoři (pojmenovala je tak na počest jednoho filmu, který se jí moc líbil), přicházeli čpící alkoholem, předstírali, že nikoho nepotřebují, ale ostatní že potřebují je, tančili jen chvíli a pak šli rovnou na věc. Druhou skupinu nazvala Pretty Woman (také podle filmu), sem patřili ti, co se snažili působit elegantně, něžně, laskavě, jako by se svět točil kolem své osy jen díky jejich dobrotě; v hotelu byli zpočátku něžní a nejistí, ale právě proto

byli náročnější než Terminátoři. A nakonec tu byli Velcí šéfové (další film), kteří s ženským tělem zacházeli jako se zbožím. Ti byli nejupřímnější, tančili, bavili se, nedávali spropitné, věděli, co kupují a jakou to má hodnotu, nedopustili, aby večer se ženou, kterou si vybrali, strávili jen povídáním. Ti jediní velmi jasně chápali význam slova dobrodružství.

V den, kdy menstruovala a nemohla pracovat, si Maria do deníku zapsala:

Kdybych dnes měla někomu vyprávět svůj život, mohla bych to udělat tak, že by mě považovali za nezávislou, odvážnou a šťastnou ženu. Nic takového: nesmím použít slovo, které jedině je důležitější než těch jedenáct minut – láska.

Celý život jsem chápala lásku jako jakési sdílené otroctví. Byla to lež: svobodný je jenom člověk, v jehož životě láska je. Kdo se někomu plně oddá, kdo se cítí svobodný, miluje nejvíc.

A kdo miluje nejvíc, cítí se svobodný.

Proto nic nemá smysl, ať zažiju, udělám nebo objevím cokoliv. Doufám, že mi to rychle uteče, abych mohla znovu začít hledat sama sebe – a abych našla muže, který mě pochopí a nezpůsobí mi trápení.

Ale proč říkám takové hlouposti? Láskou nelze ublížit; každý z nás je odpovědný za to, co cítí, nikoho jiného nemůžeme vinit.

Cítila jsem se zraněná, když mě opustili muži, do nichž jsem se zamilovala. Dnes věřím, že nikdo nikoho neztrácí, protože ho nemohl vlastnit.

Taková je skutečná zkušenost se svobodou: mít to nejdůležitější na světě, aniž by mi to patřilo.

Uplynuly další tři měsíce, přišel podzim a s ním konečně i datum vyznačené v kalendáři: den, kdy do odjezdu zbývalo devadesát dní. Uteklo to tak rychle, a přitom pomalu, pomyslela si, protože zjistila, že čas ubíhá dvojnásobným tempem, podle toho, jak jí zrovna je, ale konec jejího dobrodružství se blížil v každém případě. Samozřejmě, že mohla pokračovat, ale nezapomněla na smutný úsměv své průvodkyně na procházce kolem jezera, jež jí říkala, že věci nejsou tak jednoduché, jak se zdají. Bez ohledu na pokušení pokračovat, bez ohledu na odhodlání jít vstříc zážitkům, co ji čekají, ji dlouhé měsíce, které prožila jen sama se sebou, naučily, že existuje určitý okamžik, kdy musí přestat. Ode dneška za devadesát dnů se může vrátit do Brazílie, koupit malou farmu (vždyť vydělala víc, než čekala), pár krav (určitě ne švýcarských, ale brazilských), nabídnout matce a otci, aby bydleli s ní, najmout dva zaměstnance a pustit se do podnikání.

Přestože věděla, že láska je nejopravdovějším projevem svobody a že nikdo nemůže druhého člověka vlastnit, nepřestala v sobě žít tajnou touhu pomstít se, která se stala součástí jejího triumfálního návratu do Brazílie. Až si zařídí farmu, pojedou do města, zajde do banky, kde pracuje chlapec, jenž ji zradil s její nejlepší kamarádkou, a uloží si velkou sumu peněz.

Zeptá se jí: „Ahoj, jak se máš, ty mě nepoznáváš?“ Bude předstírat, že usilovně pátrá v paměti, a nakonec odpoví, že ne, že byla celý rok v EV-RO-PĚ (vysloví to pěkně pomalu, aby to slyšeli všichni

jeho kolegové). Přesněji řečeno ve ŠVÝ-CAR-SKU (to zní exotičtěji a dobrodružněji než Francie), kde jsou ty nejlepší banky na světě.

Kdo že je on? Mladík se zmíní o střední škole. Ona odpoví: „Aha... už si asi vzpomínám,“ ale z její tváře bude přitom jasné, že si vůbec nevzpomíná. Tak dokoná svou pomstu, ale teď musí pracovat víc, a pokud jí půjdou obchody podle jejích představ, bude se moci věnovat tomu, co ji v životě zajímá nejvíc: hledání opravdové lásky, muže, který na ni celé ty roky čeká, ale jehož zatím neměla příležitost poznat.

Maria se rozhodla, že navždy zavrhne myšlenku napsat knihu s názvem Jedenáct minut. Musí se soustředit na plány s farmou, na plány do budoucna, nebo ještě nakonec odjezd odloží, což by mohlo být strašně nebezpečné.

To odpoledne šla navštívit svou nejlepší a jedinou přítelkyni, knihovnici. Objednala si knihu o peněžnictví a řízení zemědělských podniků. Knihovnice se jí svěřila: „Víte, když jste tu před pár měsíci sháněla knihy o sexu, začala jsem se o vás bát. Tolik hezkých děvčat se dá zlákat vidinou snadného výdělku, zapomenou, že jednou budou staré, a už nebudou mít šanci potkat muže svého života.“

„Mluvíte o prostituci?“

„To je moc silné slovo.“

„Už jsem vám řekla, že pracuji ve firmě, která dováží a vyváží maso. Ale přesto, myslíte si, že kdybych k prostituci měla příležitost, bylo by to tak zlé, kdybych dokázala včas přestat? Být mladý přece také znamená dopouštět se chyb.“

„Tohle říkají všichni narkomani; stačí vědět, kdy přestat. Ale nepřestane žádný.“

„Určitě jste bývala moc krásná, narodila jste se v zemi, která své občany respektuje. Stačilo vám to ke štěstí?“

„Jsem pyšná, že jsem odolala všem nástrahám.“

Má mluvit dál? Ano, protože ta dívka potřebuje trochu poučit o životě.

„Měla jsem šťastné dětství, studovala jsem na jedné z nejlepších bernských škol, sehnala práci v Ženevě, poznala jsem muže, kterého jsem milovala, a provdala se za něho. Byl pro mě vším jako já pro něho, čas běžel a přišel důchod. Když mohl manžel začít využívat čas podle vlastního přání, jeho pohled zesmutněl, on totiž nikdy v životě nemyslel na sebe. Nikdy jsme se vážně nepohádali, neprožívali velké city, nikdy mi nebyl nevěrný, na veřejnosti mě nikdy neurazil. Vedli jsme obyčejný život, tak obyčejný, že manžel si bez práce začal připadat zbytečný, bezvýznamný, a rok nato zemřel na rakovinu.“

Pravda, kterou říkala, však mohla naslouchající dívku negativně ovlivnit.

„Ať to dopadlo, jak chtělo, život bez překvapení je určitě lepší,“ dodala na závěr. „Možná, že kdybychom žili jinak, umřel by manžel ještě dřív.“

Maria odcházela rozhodnuta seznámit se s problematikou farem. Měla volné odpoledne, a tak ji napadlo, že se trochu projde, a jak stoupala městem, upoutala ji malá žlutá cedulka s nápisem „Cesta do Santiaga“. Co to je? Na druhé straně ulice uviděla bar, a protože se naučila ptát na všechno, co neznala, rozhodla se vstoupit a zjistit odpověď.

„Nemám tušení,“ odpověděla dívka za pultem.

Byl to elegantní podnik a káva tu stála třikrát víc než obvykle. Jenže Maria měla peníze, a když už tu byla, objednala si kávu a rozhodla se, že v příštích hodinách se dozví všechno o tom, jak řídit farmu. Dychtivě otevřela knihu, ale nedokázala se na četbu soustředit, strašlivě ji to nudilo. Mnohem zajímavější bude pohovořit si na to téma s některým z klientů, ti přece vědí, jak peníze spravovat nejlíp. Zaplatila kávu, vstala, poděkovala servírce a nechala jí tučné spropitné (v tohle ohledu začala být pověřivá, věřila, že kdo hodně dává, také hodně dostane), zamířila ke dveřím, a aniž si uvědomila význam toho okamžiku, uslyšela větu, která navždy změnila její plány, budoucnost, záměry s farmou, představy o štěstí, její ženskou duši a přístup k mužům, její místo na světě.

„Počkejte chvíli.“

Překvapeně se ohlédla. Tohle byl slušný podnik, ne Copacabana, kde mají muži právo říci něco takového, i když ženy mohou vždy odpovědět: „Odcházím a ty mi v tom nebudeš bránit.“

Chystala se tu větu ignorovat, ale přemohla ji zvědavost a otočila se po hlase. Spatřila zvláštní výjev: asi třicetiletý dlouhovýlasý muž (možná by měla říct „asi třicetiletý kluk“? – svět jí rychle zestárl) klečel uprostřed štětců rozházených na zemi a maloval muže sedícího na židli se sklenkou anýzovky u lokte. Když vcházela, vůbec si jich nevšimla.

„Nechod'te pryč. Až dodělám tenhle portrét, chtěl bych namalovat i vás.“

Maria odpověděla, čímž navázala ztracené spojení se světem.

„Nemám zájem.“

„Máte v sobě světlo. Dovolte mi udělat si aspoň náčrt.“

Jaký náčrt? Jaké světlo? Nedokázala v sobě potlačit marnivou ženu: jen si to představte, někdo ji chce portrétovat a myslí to vážně! Začala snít: co když je to známý malíř? Na plátně by její tvář zůstala navždy nesmrtelná! Vystavená v Paříži nebo v Salvadoru da Bahia! Úžasné!

Ale co dělá takový člověk uprostřed všeho toho nepořádku v tak drahém a zřejmě hojně navštěvovaném baru?

Servírka uhádla její myšlenky a pošeptala jí: „Je to moc známý umělec.“

Intuice ji nezklamala. Maria se snažila ovládnout a zachovat chladnou hlavu.

„Občas sem zajde a pokaždé přivede někoho významného. Říká, že se mu líbí zdejší atmosféra, prý ho inspiruje. Maluje velký obraz, lidi, kteří reprezentují naše město. Na objednávku radnice.“

Maria se zadívala na muže sedícího modelem. Číšnice jí znovu četla myšlenky.

„Je to vědec, chemik, udělal nějaký převratný objev. Dostal Nobelovu cenu.“

„Neodcházejte,“ opakoval malíř. „Ještě pět minut a jsem hotov. Objednejte si, co chcete, na můj účet.“

Jako hypnotizovaná těmi slovy si Maria sedla k baru, objednala si anýzový likér (v alkoholu se nevyznala a jediné, co ji napadlo, bylo objednat si totéž co laureát Nobelovy ceny) a dívala se, jak muž pracuje. „Tohle město rozhodně nereprezentuji, takže ho na mně muselo zaujmout něco jiného. Bohužel není můj typ,“ uvažovala a automaticky si opakovala to, co pokaždé od chvíle, kdy začala pracovat v Copacabaně; bylo to její zaklínadlo, dobrovolný útěk před pastí, kterou na ni nastražilo srdce.

Ujasnila si to a teď může klidně chvíli počkat, třeba má servírka pravdu a ten muž by jí mohl otevřít dveře do světa, který nezná, ale o němž vždy snila: neuvažovala snad o kariéře modelky?

Sledovala, jak hbitě a rychle dokončuje práci – plátno bylo zjevně obrovské, ale měl ho stočené, takže ostatní portréty nemohla vidět. Co když se jí nabízí nová příležitost? Muž (rozhodla se, že o něm bude přemýšlet jako o „muži“, nikoliv „chlapci“, jinak by se mohla na svůj věk cítit příliš stará) nevypadal jako člověk, který učinil nabídku proto, aby s ní mohl strávit noc. O pět minut později, přesně jak slíbil, práci dokončil, zatímco Maria soustředěně myslela na Brazílii, na skvělou budoucnost, na to, že absolutně nemá zájem poznat nové lidi, kteří by ohrozili její plány.

„Děkuji, už se můžete hýbat,“ řekl malíř chemikovi, který jako by se probouzel ze sna.

Pak se otočil k Marii a bez okolků ji vyzval: „Běžte do tamhletoho rohu a udělejte si pohodlí. Světlo je perfektní.“

Jako by osud všechno nachystal předem, jako by probíhala ta nejpřirozenější věc na světě, jako by toho muže znala odjakživa nebo ten okamžik už jednou prožila ve snu, neboť přesně věděla, co má dělat. Maria vzala sklenku s anýzovým likérem, kabelku, knihy o farmách a zamířila na místo, které jí ukázal, u stolku vedle okna. Přinesl si štětce, velké plátno, mnoho skleněných misek s různými barvami, krabičku cigaret a poklekl jí k nohám.

„Nehýbejte se.“

„To chcete příliš, jsem pořád v pohybu.“

Ta věta jí připadala duchaplná, ale mladík jako by si slov ani nevšiml. Snažila se chovat přirozeně, ale znervózňoval ji jeho pohled, a tak ukázala na ulici za oknem, kde visela cedule s nápisem: „Co to znamená ‚Cesta do Santiaga‘?“

„Poutní cesta. Ve středověku touhle ulicí procházeli lidé z celé Evropy putující do jednoho města ve Španělsku, do Santiaga de Compostela.“

Přehnul plátno a přichystal štětce. Maria pořád přesně nevěděla, co má dělat.

„Chcete říct, že když půjdu touhle ulicí, dojdu do Španělska?“

„Tak za dva tři měsíce. Ale můžu vás poprosit o laskavost? Ted' nemluvte; potrvá to maximálně deset minut. A sundejte ze stolu ten balíček.“

„Jsou v něm knihy,“ odpověděla s jistou dávkou nevole, kterou v ní vzbudil jeho autoritativní tón. Musí si uvědomit, že má před sebou kultivovanou ženu, co tráví čas v knihovnách místo v obchodech. Jenže on balík s knihami vzal a bez okolků ho položil na zem.

Velký dojem na něho asi neudělala. A vlastně o to vůbec nestojí, má volno, svádění si nechá na později, pro muže, kteří za její snahu zaplatí. Proč by se měla snažit o vztah s malířem, co možná ani nemá peníze, aby ji pozval na kávu? Třicetiletý muž by neměl nosit dlouhé vlasy, vypadá směšně. Proč si vlastně myslí, že nemá peníze? Dívka u baru říkala, že je slavný, ale možná mluvila o tom chemikovi. Prohlížela si malířovo oblečení, jenže z něho moc nevyčetla; život ji naučil, že nedbale oblečení muži mívají víc peněz než ti, co chodí v obleku a kravatě.

„Proč o něm vůbec přemýšlím? Vždyt' mě zajímá jenom ten obraz.“

Deset minut nepředstavuje tak vysokou cenu za šanci stát se na jeho plátně nesmrtelnou. Všimla si, že ji maluje hned vedle oceněného chemika, a začala uvažovat, jestli si nakonec neřekne o nějakou odměnu.

„Natočte se tváří k oknu.“

Znovu poslechla, aniž se na cokoliv zeptala, jako by to ani nebyla ona. Pozorovala kolemjdoucí, cedulku s názvem té cesty a uvažovala, že ulice tudy vede mnoho set let, že je to poutní cesta, jež odolala pokroku, změnám okolního světa i lidstva. Třeba je v tom předzvěst osudu, který čeká na obraz a ten pak bude viset v muzeu i za pět set let.

Muž se pustil do náčrtku, a jak pokračoval, cítila, že ji počáteční radost opouští a že si začíná připadat bezvýznamná. Přišla sem jako sebejistá žena, co dokáže učinit obtížné rozhodnutí – opustit výnosnou práci a pustit se do úkolu mnohem těžšího: spravovat statek v Brazílii. Ale ted' se tváří v tvář okolnímu světu znovu cítila nejistá, a takový přepych si prostitutka nemůže dovolit.

Nakonec přišla na to, co ji tak zneklidňuje: poprvé po mnoha měsících v ní někdo nevidí pouhý předmět ani ženu, ale cosi, čemu nerozumí, i když by to mohla nejspíš vyjádřit slovy „vidí mou duši, mé obavy, mou slabost, neschopnost postavit se světu, o kterém ve skutečnosti nevím vůbec nic, i když se tvářím, že ho ovládám“.

To je směšné, pořád blouzní.

„Ráda bych...“

„Nemluvte, prosím vás,“ řekl muž. „Máte v sobě světlo.“

Tohle jí ještě nikdo neřekl. „Máš pevná prsa“, „máš pěkný zadek“, „máš v sobě exotickou krásu tropů“, nebo nanejvýš „určitě bys tohohle života ráda nechala, tak proč mi nedáš šanci, abych ti zařídil byt“. Na podobné řeči byla zvyklá, ale... světlo? Nebo snad mluvil o tom, že se stmívá?

„Vnitřní světlo,“ dodal, když si všiml, že nechápe.

Vnitřní světlo. Vážně nikdo nemůže být dál od pravdy než tenhle nevinný malíř, který i přes svých třicet let netuší o životě vůbec nic. Jak každý ví, ženy dospívají mnohem rychleji než muži a Maria – přestože neprobděla noci úvahami o vlastních filosofických rozporech – měla alespoň v jednom jasno: to, co malíř nazývá „světlem“ a co by ona popsala jako „zvláštní jiskru“, určitě nemá. Je stejná jako všichni ostatní, trpělivě snáší svou samotu, pro všechno, co udělá, hledá ospravedlnění, hraje si na silnou, když ví o své slabosti, a předstírá slabost, cítí-li se dost silná, odmítla všechny vášně ve jménu riskantní práce, ale teď se už blíží k cíli, plánuje budoucnost, má výčitky kvůli minulosti – a takový člověk nemá „zvláštní jiskru“. Asi chce, aby tu zůstala mlčky a spokojeně sedět, nehýbala se a dělala mu šaška.

„Vnitřní světlo. To jste si mohl vymyslet něco lepšího, třeba ‚máte krásný profil‘.“

Kudy vstupuje světlo do domu? Otevřenými okny. Kudy vstupuje světlo do člověka? Otevřenými dveřmi lásky. Její dveře určitě otevřené nejsou. Je to špatný malíř, ničemu nerozumí.

„Hotovo,“ řekl a začal skládat náčiní.

Maria se nepohnula. Chtěla ho požádat, aby jí obraz ukázal, ale asi není slušné dávat najevo, že jeho práci nevěří. Jenže ji přemohla zvědavost. Poprosila ho a on souhlasil.

Nakreslil jen tvář; měla její podobu, ale kdyby ten portrét viděla, aniž by znala tu, co stála modelem, řekla by, že se dívá na někoho mnohem silnějšího, na někoho s „vnitřním světlem“, jež v zrcadle nikdy nepostřehla.

„Jmenuju se Ralf Hart. Jestli chcete, zvu vás na skleničku.“

„Ne, děkuji.“

Setkání se zjevně vyvíjí smutně předvídatelným způsobem: muž se snaží svést ženu.

„Ještě dvě anýzovky, prosím,“ objednal, aniž si všiml Mariiny odpovědi.

Co by měla udělat? Pustit se do nudného čtení o správě farem. Projít se jako už tolikrát po břehu jezera. Nebo se dát do hovoru s člověkem, který v ní objevil světlo, o kterém neměla tušení, přesně v den, kdy začínal konec její „cesty na zkušenou“.

„Kde pracujete?“

Ze všeho nejmíň stála právě o tuhle otázku, protože se kvůli ní vyhnula mnoha schůzkám s lidmi, kteří jí z toho či onoho důvodu začali být blízcí (což je ve Švýcarsku vzácné, vzhledem k vrozené uzavřenosti zdejších obyvatel). Jak má odpovědět?

„Pracuju v nočním klubu.“

Tak, a je to. Spadla z ní obrovská tíha a byla vděčná za všechno, co se od příjezdu do Švýcarska naučila; ptát se (Kdo jsou Kurdové? Co je to „Cesta do Santiaga“?) a odpovídat (pracuju v nočním klubu) bez ohledu na to, co si o ní pomyslí okolí.

„Myslím, že jsem vás už někde viděl.“

Maria pochopila, že by chtěl vědět víc, a své malé vítězství si vychutnala; malíř, který jí ještě před okamžikem dával příkazy a zdál se naprosto jistý tím, co chce, se změnil v obyčejného muže, plného nejistoty z neznámé ženy.

„A ty knihy?“

Ukázala mu je. Správa farem. Zdálo se, že znejistěl ještě víc.

„Poskytujete sexuální služby?“

Maria zarískovala. Možná je oblečena jako prostitutka. V každém případě potřebovala získat čas. Testovala sama sebe, hra začínala být zajímavá a ona neměla absolutně co ztratit.

„Proč muži myslí jen na tohle?“

Vrátil knihy do tašky.

„Sex a správa farem. Obojí je stejná nuda.“

Cože? Najednou se cítila nejistá ona. Jak může o její práci mluvit tak ošklivě? Zatím nevěděla, čím přesně se bude živit, ale bez odpovědi ho nechat nemohla.

„Já bych řekla, že není nic nudnějšího než obraz. Strnulý pohyb, přerušovaný život, fotografie, co neodpovídá originálu. Mrtvá věc, která už nezajímá nikoho, kromě malířů, co si myslí, že jsou důležití, kultivovaní a že jim zbytek světa prostě nerozumí. Třeba Joan Miró, znáte ho? Já bych ho neznala, nebýt jednoho Araba v restauraci, kde se mi zásadně změnil život.“

Nepodařilo se jí zjistit, zda nezašla příliš daleko, protože přinesli pití a jejich hovor se na chvíli přerušil. Mlčeli. Maria si řekla, že je čas odejít, a Ralfa Harta asi napadlo totéž. Jenže před nimi stály dvě sklenky s příšerným nápojem, jež představovaly záminku, proč zůstat.

„K čemu ty knihy o farmaření?“

„Jak to myslíte?“

„Znám Rue de Berne. Když jste mi řekla, co děláte, vzpomněl jsem si, že jsem vás tam viděl v jednom drahém podniku. Neuvědomil jsem si to, když jsem vás maloval: vaše ‚vnitřní světlo‘ má velkou sílu.“

Maria cítila, jak ztrácí půdu pod nohama. Poprvé se styděla za to, co dělá, přestože k tomu neměla sebemenší důvod – pracovala přece, aby uživila sebe a svou rodinu. To on by se měl stydět, že chodí do Rue de Berne; příjemná atmosféra byla v jediném mžiku ta tam.

„Tak poslouchejte, pane Harte, jsem sice Brazilka, ale žiju už devět měsíců ve Švýcarsku. A naučila jsem se, že Švýcaři jsou diskrétní, protože jejich země je velmi malá a skoro všichni se tu znají, což jste mi teď vlastně potvrdil, takže se nikdo nevyptává druhých, jak žijí. Vaše poznámka byla nevhodná a velmi hrubá, ale pokud mě chcete ponížít, abyste se sám cítil líp, ztrácíte čas. Děkuji za anýzový likér, chutná příšerně, ale vypiju ho až do dna. Potom si vykouřím cigaretu. A nakonec se zvednu a půjdu. Vy můžete odejít hned, přece se nehodí, aby slavný malíř seděl u jednoho stolu s prostitutkou. Protože tak to je, víte? Jsem prostitutka. Se vším všudy, od hlavy až k patě, odshora dolů prostitutka. A v tom je moje síla: nelžu ani sobě, ani vám. Nemá to smysl a vy mi za lež nestojíte. Jen si představte, kdyby ten slavný chemik, co sedí na druhém konci baru, zjistil, co jsem zač?“

Zvýšila hlas.

„Jsem prostitutka! A ještě něco. Cítím se volná, protože vím, že přesně za devadesát dní z téhle proklaté země odjedu, s hromadou peněz a kapsou plnou fotek zasněžené krajiny, mnohem vzdělanější, poznám dobré víno a budu vědět, že znám muže!“

Dívka za barem vyděšeně poslouchala. Zdálo se, že chemik jí žádnou pozornost nevěnuje. Snad za to mohl alkohol, snad vědomí, že se za krátkou dobu opět stane obyčejnou dívkou z brazilského středozápadu, nebo radost, že dokázala přiznat, co dělá, a teď se bavit vyděšenými reakcemi, kritickými pohledy a pohoršenými výrazy lidí kolem.

„Rozuměl jste mi, pane Harte? Prostitutka se vším všudy, a v tom je má hodnota a má síla!“

mlčel, ani se nepohnul. Maria cítila, jak se jí vrací sebevědomí.

„Jste malíř, ale lidi, co vám sedí modelem, stejně nechápete. Co když ten chemik, který tu před chvílí nepřítomně seděl a dřímal, pracuje ve skutečnosti na nádraží? Co když všichni ti lidé na vašem obraze jsou někým jiným? Mám pravdu, protože jinak byste nikdy nemohl říct, že vidíte ‚vnitřní světlo‘ v ženě, o níž jste během malování zjistil, že je OBYČEJNÁ DĚVKA!“

Poslední slova pronesla zřetelně a nahlas. Chemik se probudil a servírka přinesla účet.

„To nemá nic společného s prostitutkou, ale se ženou, která ve vás je,“ ignoroval Ralf účet a váhavě, potichu odpovídal. „Máte jiskru. Světlo zrozené ze silné vůle, patříci člověku, co obětuje důležité věci ve jménu jiných, které se mu zdají důležitější. Vidím ho v očích, to světlo máte v očích.“

Maria se cítila odzbrojena; její provokace se ho nedotkla. Chtěla věřit, že se jí snaží svést, nic víc. Nesmí myslet na to, že na světě existují zajímaví muži, alespoň ne po příštích devadesát dní.

„Podívejte se na tu anýzovku,“ pokračoval. „Vidíte jen likér. Ale já potřebuji proniknout pod povrch, vidím rostlinu pučící ze země, bouřku, co se nad ní přehnala, ruku, která posbírala semena, loď na cestě mezi dvěma světadíly, vůně a barvy, které se jí dotkly a vstoupily do ní dřív, než ji kdosi ponořil do alkoholu. Kdybych jednou tenhle výjev maloval, tohle všechno by tam bylo, i když divák může mít dojem, že vidí jen obyčejnou sklenku s anýzovým likérem.“

Stejně tak když jste se dívala z okna a myslela na cestu do Santiaga, a já vím, že jste na ni myslela, maloval jsem vaše dětství, dospívání, sny, co pohltila minulost, sny o tom, co bude, všechno, po čem toužíte, a to mě zajímá nejvíc. Když jste se pak podívala na obraz...“

Maria polevila v ostražitosti, i když dobře věděla, že cesta zpátky bude velice těžká.

„Viděl jsem to světlo... přestože na plátně je jen žena, která se vám podobá.“

Znovu se rozhostilo napjaté ticho. Maria pohlédla na hodinky.

„Za pár minut musím odejít. Proč jste říkal, že sex je nudný?“

„To byste měla vědět líp než já.“

„Já to vím, protože v tom pracuji. Každý den pořád to samé. Ale vy, ve svých třiceti letech...“

„Dvaceti devíti...“

„... jste mladý, atraktivní, slavný, vás by ještě měl sex zajímat a neměl byste cítit potřebu chodit do Rue de Berne hledat společnost.“

„Ale ano. Spal jsem s několika vašimi kolegyněmi, ale ne proto, že bych měl problém najít společnost. Mám problém sám se sebou.“

Maria ucítila žárlivé bodnutí a to ji vyděsilo. Uvědomila si, že opravdu musí jít.

„Byl to poslední pokus. Už jsem to vzdal,“ řekl Ralf a začal věci rozházené po zemi ukládat do brašny.

„Souvisí to s nějakou nemocí?“

„Ne. Nebaví mě to.“

To není možné.

„Zaplat'te. Projdeme se. Myslím, že hodně lidí má stejné pocity, jen o nich nemluví. Je příjemné povídat si s někým tak upřímným.“

Vydali se po Cestě do Santiaga, která stoupala, klesala a končila u řeky vytékající z jezera v horách, za nimiž v dálce leželo to španělské město. Míjeli lidi vracející se z oběda, maminky s kočárky, turisty fotící krásnou jachtu uprostřed jezera, muslimské ženy s hlavou zahalenou šátkem, chlapce a dívky, co si sem přišli zaběhat, poutníky hledající legendární město Santiago de Compostela, které

možná ani neexistuje a je pouhou legendou, jíž lidé potřebují uvěřit, aby svému životu dali smysl. Po cestě, nesoucí za ta léta stopy mnoha poutníků, kráčel i dlouhovlasý muž s těžkou kabelou plnou štětců, barev, pláten a tužek a o něco mladší dívka s kabelkou plnou knih o farmách. Nenapadlo je ptát se, proč se na pout' vydali spolu, protože to byla ta nejpřirozenější věc na světě, on o ní věděl vše, kdežto ona o něm nic.

A tak se rozhodla zeptat – a ptala se na všechno. Zpočátku se zdráhal, ale věděla, jak z muže něco vytáhnout, takže jí nakonec svěřil, že byl dvakrát ženatý (slušný výsledek v devětadvaceti letech), hodně cestoval, poznal krále, slavné herce, zažil nezapomenutelné oslavy. Narodil se v Ženevě, žil v Madridu, Amsterodamu, New Yorku a jednom jihofrancouzském městečku, které se jmenuje Tarbes a nenajdete ho v žádném turistickém průvodci, ale on ho miloval, protože leží blízko hor a jeho obyvatelé mají dobré srdce. Se svým talentem se prosadil, když mu bylo dvacet a jeden známý obchodník s uměleckými předměty zašel náhodou na oběd do japonské restaurace v malířově rodném městě, vyzdobené mladíkovými obrazy. Vydělal hodně peněz, byl mladý a zdravý, mohl dělat, co se mu zachtělo, cestovat, setkat se, s kýmkoli si přál, takže už poznal všechny radosti, které jsou člověku dovoleny, dělal, co ho bavilo, ale přes všechnu tu slávu, peníze, ženy i cestování se cítil nešťastný, protože skutečné potěšení mu v životě přinášelo jedině: práce.

„Trpěl jste kvůli ženám?“ zeptala se a ihned si uvědomila, že vyslovila hloupou otázku, nejspíš vyčtenou z příručky Všechno, co potřebuje žena vědět o muži, kterého chce získat.

„Ne, nikdy. V obou manželstvích jsem byl velmi šťastný. Ony podváděly mne a já zase je, jako v každém obyčejném manželství. Ale časem mě přestal sex zajímat. Dál jsem miloval, nechtěl být sám, ale sex... proč se vlastně bavíme o sexu?“

„Protože, jak jste sám řekl, jsem prostitutka.“

„Můj život není zas tak zajímavý. Jsem zkrátka umělec, co dosáhl úspěchu ještě jako mladý, což bývá vzácné, navíc jako malíř, což je ještě vzácnější. Cokoliv dnes namaluji, bude mít velkou cenu i přes rozhořčení kritiků, kteří se domnívají, že jen oni poznají skutečné ‚umění‘. Jsem člověk, o němž si druzí myslí, že zná na všechno odpověď, a čím víc mlčím, tím inteligentnější jim to připadá.“

Vyprávěl jí dál o svém životě: každý týden ho zvali na nějakou akci nebo do nějakého města. Má agentku v Barceloně, jestli ví, kde to je. Ano, Maria věděla, Barcelona je ve Španělsku. Agentka se stará o všechno, co souvisí s penězi, pozvánkami, výstavami, ale nikdy ho nenutila dělat věci, do kterých se mu nechtělo, protože po mnohaleté spolupráci se jí podařilo zajistit jim na trhu určité stabilní postavení.

„Zajímá vás to?“ zazněl mu v hlase náznak nejistoty.

„Řekla bych, že váš příběh se od mého dost liší. Hodně lidí by chtělo být na vašem místě.“

Ralf chtěl vědět, jestli k nim patří i Maria.

„Mám v sobě tři různé osoby a záleží na tom, za kterou mluvím. Nevinnou holčičku, která se dívá na muže s obdivem a předstírá, že na ni jejich příběhy o moci a slávě udělaly velký dojem. Osudovou ženu, jež okamžitě ovládne ty, co se cítí nejistí, stane se paní situace a oni se uvolní, protože si s ničím nemusí dělat starosti.

A nakonec Chápající matku, co pečuje o ty, kdo potřebují vyslechnout a hledají radu. Vzbuzuje dojem, že chápe jejich starosti, i když jí jdou jedním uchem dovnitř a druhým ven. Kterou z těch tří chcete poznat?“

„Vás.“

Maria o sobě mluvila poprvé od odjezdu z Brazílie a potřebovala vyslovit vše. Nakonec zjistila, že navzdory svému zvláštnímu povolání od onoho týdne v Riu a prvního měsíce ve Švýcarsku moc vzrušujících okamžiků nezažila. Každý den šla do práce, pak domů, zase do práce a domů, to bylo všechno.

Když domluvila, seděli znovu v baru, tentokrát na druhém konci města, daleko od Cesty do Santiaga, a každý přemýšlel o osudu toho druhého.

„Zajímá vás ještě něco dalšího?“ zeptala se.

„Jak říct ‚tak zase příště‘.“

Ano. Tohle nebylo obyčejné odpoledne. Cítila se rozjitřená, napjatá, protože otevřela dveře, a nevěděla, jak je zavřít.

„Kdy si můžu prohlédnout ten obraz?“

Ralf jí podal vizitku své agentky v Barceloně.

„Zavolejte jí za půl roku, pokud ještě budete v Evropě. Obraz ‚Ženevské obličej‘, lidé známí i neznámí, bude poprvé vystaven v berlínské galerii. Pak bude objíždět celou Evropu.“

Maria si vzpomněla na kalendář, na těch devadesát dní, které zbývaly, na všechno to, co by jakýkoliv vztah, jakákoliv vazba mohly ohrozit.

„Co je v životě nejdůležitější? Žít, nebo život předstírat? Riskovat a říct, že to bylo nejkrásnější odpoledne, které jsem v tomhle městě zažila? Poděkovat, že mě vyslechl, nekritizoval, jen mlčel? Nebo si navléknout masku silné a cílevědomé ženy, co má ‚zvláštní světlo‘, a mlčky odejít?“

Když kráčeli po Cestě do Santiaga a slyšela sebe samu vyprávět o svém životě, cítila se šťastná. Už to byl velký dar, který by jí měl stačit.

„Přijdu za vámi,“ řekl Ralf Hart.

„Nedělejte to. Brzy se vracím do Brazílie. Nemáme si už co dát.“

„Přijdu za vámi jako zákazník.“

„Tím byste mě ponížil.“

„Přijdu, abyste mě zachránila.“

Něco podobného řekl už na začátku, v souvislosti se svým nezájmem o sex. Chtěla odpovědět, že cítí totéž, ale ovládla se, v odkrývání svých slabín už zašla příliš daleko. Bude moudřejší mlčet.

Cítila pohnutí. Opět před ní stál chlapec, jenže tentokrát ji nežádal o tužku, ale o trochu společnosti. Dívala se na svou minulost a poprvé pro sebe našla omluvu: chyba nebyla v ní, ale v tom nejistém chlapci, který všechno vzdal hned po prvním pokusu. Byli děti a děti se tak chovají, chybu neudělala ani ona, ani ten chlapec, a jí se teď velmi ulevilo, cítila se lépe, svou první životní příležitost nepromarnila. Zažijí to všichni, patří to k iniciaci člověka, hledajícího svou druhou polovinu. To se stává.

Jenže teď se ocitla v jiné situaci. Ať už jsou její důvody sebelepší (chci se vrátit do Brazílie, pracuji v nočním klubu, neměli jsme čas dobře se poznat, sex mě nezajímá, o lásce nechci nic vědět, potřebuji se naučit, jak řídit farmu, nerozumím malířství, žijeme v různých světech), předkládá jí život výzvu. Není už dítě, musí si vybrat.

Raději neřekla nic. Stiskla malíři ruku, jak je v téhle zemi zvykem, a zamířila domů. Jestli je skutečně takový, jakého by si přála, její mlčení ho neodradí.

Téhož dne si Maria do deníku zapsala:

Dnes, když jsme kráčeli kolem jezera po té zvláštní Cestě do Santiaga, muž, který mě doprovázel – malíř, jehož život se vůbec nepodobá mému – hodil do vody kamínek. V místě, kam kamínek dopadl, se objevila nevelká kola, rozšiřovala se, rostla, až se dotkla kachny, co právě náhodou plula kolem a s tím kamínkem neměla vůbec nic společného. A ta, místo aby se nečekaně vlny lekla, si s ní začala hrát.

Pár hodin předtím jsem vstoupila do kavárny, zaslechla hlas a bylo to, jako by Bůh v tu chvíli hodil kamínek. Ty vlny plné energie zasáhly mne a muže v rohu, který právě maloval obraz. Pocítil jejich vibraci stejně jako já. Co bude dál?

Malíř pozná, když potká model pro své dílo. Hudebník pozná, když má naladěný nástroj. Uvědomuji si, že některé věty v deníku jsem nepsala já, ale žena plná „světla“, již jsem, ale odmítám to přijmout.

Můžu prostě pokračovat dál. Ale stejně jako ta kachnička na jezeře se můžu bavit a hrát si se vzrušením, které nečekaně přišlo a rozčeřilo vody.

Ten kámen má jméno: vášeň. Může vyjadřovat krásu vzrušeného setkání dvou lidí, ale to není všechno. Najdeme ji ve vzrušení z nečekaného, v touze udělat něco vroucně upřímného, v jistotě, že se nám podaří uskutečnit svůj sen. Vášeň vysílá signály, které řídí náš život, a mým úkolem bude rozluštit je.

Chtěla bych uvěřit, že jsem se zamilovala. Do člověka, jehož neznám a s nímž jsem ve svých plánech nepočítala. Všechny ty dlouhé měsíce sebeovládání, odmítání lásky mají zcela opačný účinek: nechala jsem se unést prvním člověkem, který se o mě zajímal jinak než ostatní.

Je dobře, že jsem si neřekla o jeho telefonní číslo a nevím, kde bydlí, takže ho mohu ztratit, aniž bych si vyčítala, že jsem nevyužila příležitost.

Ale i když ho ztratím, získala jsem jeden šťastný den života. Vzhledem k tomu, jaký je svět, se jeden šťastný den rovná téměř zázraku.

Když přišla večer do Copacabany, už tam na ni čekal. Byl jediným zákazníkem. Milan, který sledoval osud téhle Brazilky s jistou dávkou zvědavosti, pochopil, že dívka bitvu prohrála.

„Můžu tě pozvat na skleničku?“

„Potřebuju pracovat. Nesmím tuhle práci ztratit.“

„Jsem klient. Zvu tě jako profesionálku.“

Muž, jenž odpoledne v kavárně vypadal tak sebejistě, zručně vládl štětcem, stýkal se s významnými osobnostmi, měl agentku v Barceloně a určitě vydělával velké peníze, přestal skrývat svou zranitelnost. Vešel do prostředí, kam nepatřil. Tady nebyla romantická kavárna na Cestě do Santiaga. Kouzlo odpoledne zmizelo.

„Tak co, smím ti objednat?“

„Někdy jindy. Dnes už mě čekají zákazníci.“

Milan zaslechl konec věty; mýlil se, dívka se nástrahami a sliby lásky zlákat nenechala. Ale přesto se jí v závěru poměrně klidné noci zeptal, proč dala přednost společnosti starce, průměrného účetního a pojišťovacího agenta.

To je její věc. Dokud mu platí provizi, záleží jen na ní, s kým do postele půjde, a s kým ne.

Zápis v Mariině deníku po noci strávené se starcem, účetním a pojišťovacím agentem:

Co ode mě ten malíř chce? Neví snad, že nás rozděluje původ, kultura i pohlaví? Myslí si, že vím víc o rozkoši, a chce se přiučít?

Proč řekl jenom „jsem klient“? Bylo tak snadné říct: „stýskalo se mi po tobě“ nebo „to odpoledne, které jsme strávili spolu, se mi moc líbilo“. Odpověděla bych stejně (jsem profesionálka), ale musí přece pochopit mé váhání, protože jsem žena, křehká žena, ale v tamtom místě jsem někým jiným.

On je muž. A umělec: jeho povinností je vědět, že výsostným cílem lidského života je poznání absolutní lásky. Láska není v druhém člověku, je přímo v nás: probouzíme ji. Ale abychom to dokázali, potřebujeme toho druhého. Svět má smysl, pouze když máme s kým sdílet své pocity.

Sex ho unavuje? Mne taky, a přitom ani jeden z nás neví, co to je. Necháváme umírat jednu z nejdůležitějších věcí v životě – potřebovala jsem, aby mě zachránil, potřebovala jsem ho zachránit, ale nedal mi možnost volby.

Měla strach. Začínala si uvědomovat, že přes veškeré sebeovládání hrozí přetlak, zemětřesení, sopka v její duši výbuchem, a jakmile k tomu dojde, nebude už mít sílu své city ovládat. Kdo je ten zatracený umělec? Všechny ty řeči o sobě si klidně mohl vymyslet, strávila s ním jen pár hodin, a ani se jí nedotkl, nepokoušel se ji svést – mohlo ji snad potkat něco horšího?

Proč jí srdce bije na poplach? Protože si myslela, že on cítí totéž, ale samozřejmě se velmi mýlila. Ralf Hart hledal ženu, která by v něm roznítila oheň, jenž už téměř vyhasínal: chtěl si z ní udělat svou velkou bohyni sexu s „vnitřním světlem“ (v tomhle ohledu byl upřímný), která ho vezme za ruku a dovede zpět do života. Netušil, že Maria cítí stejný nezájem, že má vlastní starosti (přestože byla s tolika muži, nikdy neměla při styku orgasmus), že to dopoledne překypuje plány a chystá svůj triumfální návrat domů.

Proč na něho myslí? Proč myslí na někoho, kdo v tuhle chvíli klidně může malovat jinou ženu a říkat jí, že má zvláštní „světlo“, že by mohla být jeho bohyní milostné vášně?

„Myslím na něho, protože s ním jsem mohla mluvit.“

To je směšné! Myslí taky na knihovnici? Ne. A co na Filipínku Nyah, jedinou z žen v Copacabaně, s níž si mohla občas vyměnit dojmy? Ne, nemyslí na ně. A to s nimi mluvila už tolikrát a cítila se přitom dobře.

Snažila se soustředit na teplo venku nebo myslet na nákupy, které nestihla včera. Napsala dlouhý dopis otci, plný podrobností o pozemku, který by chtěla koupit, rodinu to potěší. Neuvedla přesné datum návratu, ale naznačila, že to bude brzy. Usnula, probudila se, znovu usnula a opět se probudila. Zjistila, že kniha o farmách je asi skvělá pro Švýcary, ale nepoužitelná pro Brazilce, protože nemůže sloužit dvěma zcela odlišným světům.

V průběhu odpoledne cítila, že se zemětřesení, sopka i tlak uklidňují. Ulevilo se jí: podobné náhlé vzplanutí ji potkalo už několikrát, a vždy ji do druhého dne přešlo, což je dobře. Její svět zůstává stejný. Má rodinu, kterou miluje, muže, co na ni čeká a teď jí velmi často píše o tom, jak se obchod s látkami rozrůstá. Kdyby se rozhodla nasednout do letadla ještě dnes v noci, má dost peněz, aby koupila alespoň malý domek. Překonala to nejhorší, zvládla jazykovou bariéru, samotu, první večer v restauraci s Arabem i to, jak přesvědčit duši, aby jí nevyčítala, co dělá s tělem. Svému snu rozuměla mnohem víc a dokázala by jej uskutečnit. A zdálo se, že v něm není místo pro muže. Alespoň ne pro ty, co nemluví její mateřštinou a nežijí v jejím městě.

Když se zemětřesení uklidnilo, Maria pochopila, že si za to částečně může sama. Řekla přece: „Jsem sama, jsem stejně nešťastná jako vy, včera jste viděl mé ‚světlo‘ a to byla první krásná věc, kterou jsem slyšela z úst muže od chvíle, kdy jsem do Švýcarska přijela.“

V rádiu hráli starou písničku „Mé lásky umírají dřív, než se narodí“. To byl její případ, její osud.

Dva dny poté, co se život vrátil do běžných kolejí, si Maria do deníku zapsala:

Člověk se zamiluje a nemůže jíst, spát, pracovat, zůstat klidný. Mnoho lidí to vyděsí, protože vášň boří všechno staré, co jí stojí v cestě.

Nikomu se nelíbí, když jeho svět ztrácí řád. Proto si hodně lidí tohle nebezpečí hlídá a často dokáže udržovat při životě domov nebo vztah, který je už úplně shnilý. Jsou to konstruktéři zaniklých věcí.

Jiní uvažují přesně naopak: vrhají se do vztahu bez rozmyšlení a doufají, že tím své problémy vyřeší. Naloží na toho druhého všechnu odpovědnost za své štěstí a všechnu vinu za neštěstí. Jsou buď pořád nadšení, protože zažili něco úžasného, nebo sklíčení, protože kvůli čemusi nečekanému přišli o všechno.

Stranit se vášně, nebo se jí slepě oddat – který z těch dvou přístupů je méně ničivý?

Nevím.

Třetího dne se Ralf Hart objevil, jako by vstal z mrtvých, a skoro přišel pozdě, protože Maria se už bavila s jiným zákazníkem. Když ho uviděla, slušně se klientovi omluvila, že nechce tančit, protože někoho čeká.

Teprve teď si uvědomila, že na něho čekala celé ty tři dny. V tu chvíli přijala vše, co jí osud nachystal.

Neprotestovala: byla spokojena, mohla si ten přepych dovolit, protože jednoho dne z tohoto města odjede, věděla, že ta láska nemá žádnou budoucnost, a proto od ní nic nečekala, jako by už získala všechno, co může od téhle životní etapy očekávat.

Ralf se zeptal, jestli si dá něco k pití, a Maria požádala o ovocný koktejl. Majitel, který se tvářil, že vymývá sklenice, se na Marii podíval a vůbec ničemu nerozuměl: proč změnila názor? Báł se, aby nezůstali jen u nápoje, a ulevilo se mu, když viděl, že jdou tančit. Postupovali přesně podle pravidel, nebyl důvod se znepokojovat.

Maria vnímala ruku ovinutou kolem pasu, tvář přitisknutou ke své, hlasitou hudbu, která díky bohu znemožňovala jakýkoliv rozhovor. Ovocný koktejl jí nedodal dost odvahy a těch pár slov, jež si vyměnili, znělo zcela formálně. Teď už to byla jen otázka času: pojedou do hotelu? Budou se milovat? Nemělo by to být těžké, vždyť řekl, že ho sex nezajímá, šlo jen o to, aby splnila svou profesionální povinnost. Pomohlo by jí to zadusit veškeré stopy případné vášně – nechápala, proč se po prvním setkání tak trápila.

Dnešní noc sehraje Chápající matku. Ralf Hart je obyčejný zoufalý muž jako tisíce jiných. Když svou roli dobře zvládne, když dodrží plán, který si určila na začátku své práce v Copacabaně, nemusí se ničeho obávat. Bylo velmi riskantní stát tak blízko tohohle muže, cítit jeho pach, který jí byl příjemný, neméně příjemné doteky, a zjistit, že na něho čekala, což už jí tak příjemné nepřipadalo.

Po pětáctyřiceti minutách učinili zadost všem pravidlům a muž majiteli podniku oznámil: „Beru si ji na celou noc. Platím za tři klienty.“

Majitel pokrčil rameny a znovu si pomyslel, že ta brazilská dívka padá do pasti lásky. Maria byla překvapená: nevěděla, že Ralf Hart zná zdejší pravidla tak dobře.

„Jedeme ke mně domů.“

Snad je to tak nejlepší, pomyslela si. Sice se tím prohřešila proti Milanovu doporučení, ale rozhodla se udělat výjimku. Navíc aspoň jednou provždy zjistí, zda je její společník ženatý, pozná, jak žijí slavní malíři, a jednoho dne by mohla napsat článek do novin svého rodného města, aby všichni věděli, že se během pobytu v Evropě stýkala s lidmi z intelektuálních a uměleckých kruhů.

„Absurdní výmluva...“

Půl hodiny nato dojeli do vesničky za Ženevou, jmenovala se Cologny; kostelík, pekárna, radnice, vše, jak má být. Nezamířili do bytu, ale do dvoupatrového domu! První dojem: musí být skutečně bohatý. Druhý dojem: kdyby byl ženatý, něco takového si nedovolí, protože by ho určitě někdo viděl.

Takže je bohatý a svobodný.

Vešli vstupní halou, z níž vedly schody do patra, a oni pokračovali dál, až do dvou pokojů v zadním traktu s okny do zahrady. V jednom stál jídelní stůl a na stěnách visela spousta obrazů. Ve druhém spatřila několik pohovek, židlí, stojanů s knihami, špinavých popelníků, sklenek, ze kterých někdo před dlouhou dobou pil a nechal je tam.

„Můžu uvařit kávu.“

Maria zavrtěla hlavou. Ne, kávu vařit nemůže. A navíc se mnou nemůže jednat tak divně. Zahrávám si s ohněm a chovám se přesně naopak, než jsem si slíbila. Ale zachovejme klid: budu dnes hrát roli prostitutky, přítelkyně nebo Chápající matky, ačkoliv v duši jsem Dcerou, která potřebuje pohlazení. Kávu mi může uvařit pak, až bude po všem.

„Vzadu v zahradě mám ateliér, tam sídlí má duše. Tady, mezi všemi těmi obrazy a knihami, je můj mozek, to, o čem přemýšlím.“

Maria si vzpomněla na svůj byt. Neměla zahradu za domem. Ani knihy, kromě těch vypůjčených z knihovny, protože jí připadalo zbytečné utrácet peníze za věci, které mohla mít zadarmo. Neměla ani obrazy, jen plakát Šanghajského cirkusu, jehož představení by hrozně ráda viděla.

Ralf sáhl po lahvi whisky a nabídl jí.

„Ne, děkuji.“

Nalil do své skleničky, ani nepřidal led, a naráz všechno vypil. Začal vyprávět zajímavé příběhy, a i když to vyprávění Marii zaujalo, chápala, že onen muž se bojí toho, co nastane, když tu zůstali jen sami dva. Stávala se paní situace.

Ralf si nalil druhou sklenku, a jako by říkal něco banálního, prohodil: „Potřebuju tě.“

Odmlka. Dlouhé ticho. Nesnaž se to ticho přerušit, uvidíme, jak bude pokračovat.

„Potřebuju tě, Marie. Vidím tvé světlo, i když si možná myslíš, že si vymýšlím a říkám to jen proto, abych tě dostal. Neptej se mě: ‚Proč právě já? Co je na mně výjimečného?‘ Nic výjimečného v tobě není, nic, co bych dokázal vysvětlit. Ale život je plný záhad a já na tebe musím pořád myslet.“

„Nechtěla jsem se ptát,“ zalhala.

„Kdybych se snažil najít vysvětlení, asi bych řekl: stojí tu přede mnou žena, která dokázala překonat útrapy a změnit je v něco pozitivního, tvůrčího. Ale to nevysvětluje všechno.“

Uniknout jí připadalo stále těžší. Pokračoval: „A já? Hodně jsem toho namaloval, o mých obrazech se diskutuje a galerie na celém světě o ně mají zájem, uskutečnil jsem své sny, mé rodiště ve mně vidí úspěšného syna, manželky po mně nikdy nechtěly peníze ani nic jiného, jsem zdravý, dobře vypadám, mám všechno, o čem může snít muž, a nač mi to je? Stojím tu a ženě, kterou jsem potkal v kavárně a strávil s ní jediné odpoledne, říkám: ‚Potřebuju tě.‘ Víš, co je to samota?“

„Ano, vím.“

„Ale nevíš, jaká je samota, když přitom můžeš být s kýmkoliv, když tě každý večer zvou na nějaký večírek, koktejl nebo premiéru. Když neustále zvoní telefon a volají obdivovatelky, které by tě rády pozvaly na večeri. Všechny jsou krásné, inteligentní, vzdělané. Něco tě odrazuje a říká: nechod'. To nebude žádná zábava. Jen další večer, kdy se budeš snažit udělat na ně dojem a mrhat energií, jen aby sis dokázal, že ti celý svět leží u nohou.“

Raději zůstanu doma, jdu do ateliéru a hledám světlo, které jsem spatřil v tobě a které uvidím, jenom když maluju.“

„Co ti můžu dát, co ještě nemáš?“ odpověděla otázkou a uvědomila si, že se jí zmínka o jiných ženách trochu dotkla, ale pak si řekla, že koneckonců zaplatil, aby ji měl u sebe.

Vypil třetí sklenku. Maria si představovala, jak mu palčivá tekutina protéká jícnem až do žaludku, dostává se do krevního oběhu a dodává mu odvalu, sama se cítila opilá, i když nespolkla jedinou kapku. V hlase Ralfa Harta zaznělo víc rozhodnosti.

„V pořádku. Lásku si koupit nemůžu, ale říkáš jsi, že o sexu víš všechno. Uč mě. Nebo mě nauč něco o Brazílii. Cokoliv, jen abych s tebou mohl zůstat.“

Co teď?

„V Brazílii znám jenom dvě města: to, kde jsem se narodila, a Rio de Janeiro. A nevěřím, že bych tě mohla o sexu něco naučit. Bude mi třiadvacet, takže jsi starší jen o šest let, ale máš za sebou mnohem pestřejší život. Známu muže, kteří mi platí za to, že dělám, co chtějí, ne za to, co chci já.“

„Už jsem vyzkoušel všechno, o čem muž sní, s jednou, se dvěma či třemi ženami současně. Ale nejsem si jistý, že jsem se toho moc naučil.“

Opět zavládlo ticho, jenže teď měla něco říci Marie. Nepomohl jí, jako ona předtím nepomohla jemu.

„Chceš mě jako profesionálku?“

„Chci tě tak, jak chceš ty.“

Ne, tohle říkat neměl, protože právě to si přála slyšet. Zase se ozvalo zemětřesení, sopka, bouře. Začínala se zapléstat do vlastních osidel, ztrácela ho, aniž ho skutečně měla.

„Umíš to, Marie. Uč mě. Snad to zachrání mne, tebe, třeba nás to vrátí zpátky do života. Máš pravdu, že jsem jen o šest let starší než ty, ale prožil jsem toho tolik, že by to vystačilo na několik životů. Máme za sebou velmi odlišné zkušenosti, ale oba jsem zoufalí. Klid najdeme, jedině pokud budeme spolu.“

Proč říká takové věci? Zdá se to nemožné, a přesto je to pravda. Viděli se jen jednou, a už potřebují jeden druhého. Představila si katastrofu, jež by nastala, kdyby se vídali dál! Maria byla bystrá, strávila mnoho měsíců četbou a pozorováním lidských reakcí; měla svůj životní cíl, ale měla i duši, kterou potřebovala poznat a jejíž „světlo“ musela objevit.

Její nynější existence ji už unavovala, a i když pro ni blížící se návrat do Brazílie představoval zajímavou výzvu, nepoznala ještě všechno, co by poznat mohla. Ralf Hart výzvy přijímal a poznal všechno, co se dalo, ale teď tu prosí dívku, prostitutku, Chápající matku, aby ho spasila. To je absurdní!

I další muži se v její přítomnosti chovali stejně. Mnohým z nich se nepodařilo dosáhnout erekce, jiní chtěli, aby s nimi jednala jako s dětmi, další dokonce říkali, že by si ji přáli za manželku, protože by je vzrušovalo, že má tolik milenců. Přestože zatím nepoznala žádného z „exkluzivních klientů“, objevila nekonečný vesmír fantazií přebývajících v lidské duši. Ale žádný z těch mužů nechtěl opustit svět, jemuž přivykl, a nepožádal „vezmi mě odsud“. Právě naopak, chtěli s sebou odvést Marii.

A i když ji všichni ti muži opustili a zbylo po nich jen trochu peněz a absolutní vyčerpání, něco se od nich naučila. Ale kdyby některý z nich skutečně hledal lásku, kdyby sex byl jen součástí toho hledání, jak by s ní měl jednat? Co by pro ni bylo při prvním setkání důležité?

Co by si opravdu přála, aby se stalo?

„Dostat dárek,“ řekla Maria.

Ralf Hart nechápal. Dárek? Ještě v taxíku jí zaplatil za celou noc, znal přece pravidla. Tak co tím myslela?

Maria si najednou uvědomila, že právě v tu chvíli pochopila, co žena a muž potřebují cítit. Vzala ho za ruce a dovedla do jednoho z pokojů.

„Do ložnice nepůjdeme,“ řekla.

Zhasla téměř všechna světla, sedla si na koberec a vyzvala ho, aby se posadil naproti ní. Všimla si, že v místnosti je krb.

„Rozdělej v krbu oheň.“

„Vždyt' je léto.“

„Rozdělej oheň. Chtěl jsi, abych dnes v noci naše kroky vedla, tak to dělám.“

Upřela na něho pohled v naději, že znovu zahlédne její „světlo“. Zhlédl ho, protože vyšel na zahradu, vzal několik dřevěných polen, zvlhlých deštěm, zmačkal pár listů starých novin, aby polena v ohni trochu oschla, a škrtl sirkou. Šel do kuchyně nalít si další whisky, ale Maria ho zadržela.

„Zeptal ses mě, co si dám?“

„Nezeptal.“

„Pochop, že osobu, která tu je s tebou, musíš brát vážně. Mysli na ni. Mysli na to, jestli by nechtěla whisky nebo gin nebo kávu. Zeptej se jí, co chce.“

„Co budeš pít?“

„Vino. A potěšilo by mě, kdyby ses přidal.“

Odložil láhev whisky a vrátil se s vínem. Polena v krbu se rozhořela; Maria zhasla pár posledních světel a pokoj osvětloval jen odlesk plamenů. Chovala se, jako by odjakživa věděla, že tohle je první krok: uvědomit si toho druhého, vědět, že tu je.

Otevřela kabelku a uviděla tužku, kterou koupila v obchodě. Hodilo se jí cokoliv.

„To je pro tebe. Koupila jsem si ji, abych si měla čím psát poznámky o farmářství. Používala jsem ji dva dny, pracovala jsem až do úmoru. Ulpělo na ní trochu mého potu, soustředění i vůle. Ted' ti ji dávám.“

Jemně položila tužku do Ralfovy dlaně.

„Místo abych ti koupila nějakou věc, kterou by sis přál, dávám ti něco opravdu svého. Dárek. Výraz úcty k člověku, který ted' sedí přede mnou a kterého prosím, aby si uvědomil, jak je pro mě důležité, že s ním jsem. Dávám mu malý kousek sebe, z vlastní a svobodné vůle.“

Ralf vstal, došel k poličce a vrátil se s nějakým předmětem. Podal ho Marii.

„Tohle je vagonek elektrického vláčku, který jsem míval v dětství. Nesměl jsem si s ním hrát sám, otec říkal, že ho dovezli až z Ameriky a že má velkou cenu. Vždycky jsem musel počkat, až bude mít otec náladu a sestaví mi vláček uprostřed pokoje, jenže on obvykle trávil neděle poslechem oper. Díky tomu vláček přečkal mé dětství, ale žádnou radost mi nepřinesl. Tamhle dole ještě pořád schovávám všechny koleje, lokomotivu, domky, dokonce i příručku; ten vláček jsem měl, ale můj nebyl, nikdy jsem si s ním nehrál.“

Kéž bych ho tak rozbil jako všechny ostatní hračky, na které si už ani nepamatuju! Touha rozbítet přece patří k tomu, jak dítě objevuje svět. Ten nepoškozený vláček mi bude navždycky připomínat

kousek dětství, který mi chybí, protože otec si myslel, že je moc vzácný nebo že je s ním moc práce. A možná že pokaždé, když vláček sestavoval, se bál dát najevo, jak mě má rád.“

Maria se upřeně zahleděla do ohně v krbu. Něco se stalo, a nezpůsobilo to víno ani útulná atmosféra. Způsobily to dárky.

Ralf se také obrátil tváří k ohni. Seděli mlčky a naslouchali praskání dřeva. Pili víno, jako by nebylo důležité něco říct, mluvit nebo dělat. Hlavně že tam seděli spolu a dívali se stejným směrem.

„Mám v životě hodně nerozbitých vláček,“ řekla po chvíli Maria. „Třeba své srdce. Hrála jsem si s ním, jen když mi svět sestavil koleje, a ne vždycky se mu to podařilo včas.“

„Ale milovala jsi.“

„Ano, milovala. Moc jsem milovala. Milovala jsem tolik, že když mě má láska požádala o dárek, dostala jsem strach a utekla.“

„Nechápu.“

„Není třeba. Učím tě to, protože jsem přišla na něco, co jsem nevěděla dřív. Dárek. Dát někomu věc, která je jen tvoje. Dát spíš než žádat o něco důležitého. Máš můj poklad: tužku, s níž jsem si zapsala pár svých snů. A já tvůj: vagonek, část dětství, které jsi neprožil.“

Odnáším si kousek tvé minulosti a ty máš zlomek mé přítomnosti. To je dobře.“

Říkala to všechno bez jediného zaváhání, ani jednou se nezarazila nad tím, co dělá, jako by dlouho předtím věděla, jak se musí zachovat. Lehce se zvedla, vzala si z věšáku kabát a políbila muže na tvář. Ralf Hart se ani na okamžik nepohnul, jako hypnotizován zíral do ohně a snad myslel na svého otce.

„Nikdy jsem pořádně nepochopil, proč ten vagonek schovávám. Dnes tomu rozumím: abych ho jednou v noci u hořícího krbu mohl dát tobě. Tomuhle domu se tím ulevilo.“

Pak dodal, že nazítří odnese koleje, lokomotivy i pěnové bonbony imitující kouř do nějakého domu pro uprchlíky.

„Třeba je ten vláček dneska rarita, která se už nevyrobí, a mohl by mít obrovskou cenu,“ opáčila Maria, ale hned svých slov litovala. O to přece nejde. Bylo třeba zbavit se věci, která byla srdci tak drahá.

Aby se vyvarovala dalších poznámek, jež se k téhle chvíli nehodily, políbila ho znovu na tvář a zamířila ke dveřím. Dál seděl zahleděn do ohně, a proto ho opatrně požádala, zda by neotevřel dveře.

Ralf vstal a ona vysvětlovala, že ačkoliv se jí líbilo, jak hleděl do ohně, nezapomněla na jednu zvláštní brazilskou pověru: když je člověk někde poprvé, nesmí si při odchodu otevřít dveře sám, protože jinak by se tam už nikdy nevrátil.

„A já se chci vrátit.“

„Nesvlékli jsme se a já do tebe nevstoupil, vlastně jsem se tě ani nedotkl, ale přesto jsme se milovali.“

Zasmála se. Nabídl se, že ji odveze domů, ale Maria odmítla.

„Přijdu za tebou zítra do Copacabany.“

„Nedělej to. Počkej týden. Naučila jsem se, že nejtěžší je čekat, a taky si chci zvyknout na to vědomí, že jsi se mnou, i když vedle mě nestojíš.“

Znovu kráčela studenou a temnou ženevskou nocí jako už tolikrát; ty chvíle si většinou bezděky spojovala se smutkem, samotou, touhou vrátit se do Brazílie, se steskem po jazyku, kterým už dlouho nemluvila, s úvahami o penězích a pracovní době.

Ale dnes chtěla najít samu sebe, ženu, co právě strávila čtyřicet příjemných minut s mužem a naplňovalo ji světlo, moudrost, zkušenost a radost. Je to už dlouho, co viděla její tvář naposledy. Procházela se tehdy kolem jezera a přemýšlela, jestli se má nebo nemá vrhnout do života, který k ní nepatřil – ta žena se na ni smutně usmívala. Podruhé tu tvář spatřila na stočeném plátně a teď ji viděla znovu. Šla dlouho a na taxík mávla, teprve když zjistila, že její tajemná společnice zmizela a zase ji nechala samotnou.

Bude lepší nemyslet na to, aby si to nepokazila a svou nedočkavostí nezničila všechno krásné, co právě prožila. Pokud ta druhá Maria skutečně existuje, tak se v pravou chvíli vrátí.

Úryvek z toho, co si Maria zapsala do deníku tu noc, kdy dostala vagonek:

Nejvíc a nejopravdověji člověk touží po tom, mít někoho blízkého. Pak se všechno dává do pohybu, muž a žena rozehrají hru, ale to, co předchází – ta přitažlivost, která je spojí – se nedá vysvětlit. Je to nezachytitelná touha ve své ryzí podobě.

Když je touha ještě ryzí, zamilují se muž a žena do života, váží si každíčkého okamžiku, prožívají ho naplno a jen čekají, kdy přijde další požehnání.

Takoví lidé nikam nespěchají, nechtějí běh věcí sami urychlit. Vědí, že nevyhnutelné stejně nastane a opravdové si najde svou cestu. A když to přijde, neváhají, nepromarní příležitost, neztratí ani jedinou čarovnou chvíli, protože si váží každé vteřiny.

V příštích dnech Maria zjistila, že znovu uvízla v pasti, které se tolik snažila vyhnout, ale netrápilo ji to ani nebyla smutná. Právě naopak: neměla co ztratit, a proto se cítila svobodná.

Věděla, že jakkoliv to bylo všechno romantické, Ralf Hart jednoho dne pochopí, že je obyčejná prostitutka, zatímco on uznávaný umělec. Že pochází ze vzdálené země zmítané krizemi, zatímco on žije v ráji a od narození vede uspořádaný život prostý nebezpečí. Studoval na těch nejlepších školách a navštěvoval nejlepší muzea na světě, zatímco ona dokončila jen střední školu. Takové sny netrvají dlouho a Maria měla už dost zkušeností, aby chápala, že skutečnost se jejím snům příliš nepodobá.

A právě z toho měla radost: mohla si říci, že jí na skutečnosti nezáleží, že její štěstí nezávisí na tom, co přijde.

„Bože můj, jsem tak romantická!“

Celý týden se snažila přijít na něco, čím by Ralfa Harta potěšila; vrátil jí sebeúctu a „světlo“, o kterém si myslela, že ho už dávno ztratila. Jenže jediné, čím se mu mohla odměnit, byla profese, v níž ji považoval za odborníci: sex. V Copacabaně to byla rutinní práce, a proto se rozhodla hledat inspiraci jinde.

Shlédla několik pornografických filmů, ale neobjevila v nich nic zajímavého, snad až na odlišnost v počtu partnerů. Když filmy nepomohly, rozhodla se poprvé od příjezdu do Ženevy koupit pár knih, i když dál trvala na tom, že není praktické zaplnit si byt něčím, co jednou přečte, a pak už to k ničemu nebude. Zašla do knihkupectví, kterého si všimla, když se s Ralfem procházeli po Cestě do Santiaga, a vyptávala se, jaké knihy o téhle problematice jí mohou nabídnout.

„Máme toho hodně,“ odpověděla prodavačka. „Vypadá to, že lidi nezajímá nic jiného. Vedle specializovaných publikací najdete v každé knize, které vidíte kolem sebe, aspoň jednu scénu, kde jde o sex. Může se skrývat v překrásných příbězích o lásce nebo v seriózních pojednáních o lidském chování, ale je fakt, že lidi myslí jenom na to.“

Maria z vlastní zkušenosti věděla, že se dívka mýlí: lidé mají takový dojem, protože si myslí, že se tím zabývá celý svět. Drží diety, nosí paruky, tráví hodiny u kadeřníka nebo v tělocvičně, oblékají se vyzývavě a snaží se zapálit vytouženou jiskřičku – a co dál? Pomilují se, jedenáct minut, a hotovo. Ani stopy po kreativitě, nic, co by je vyneslo do ráje; zakrátko už jiskřička nemá sílu udržovat žár ohně.

Ale nemělo smysl diskutovat o tom s plavovlasou prodavačkou, která věřila, že knihy mohou vysvětlit všechno na světě. Znovu se zeptala, kde mají specializované oddělení, a tam pak našla různé knihy o homosexuálech, lesbičkách, jeptiškách zveřejňujících neslušné věci o církvi, ilustrované publikace o orientálních metodách s obrázky mnoha krkolomných pozic. Zaujal ji jediný svazek: Posvátný sex. Snad aspoň tam najde něco nového.

Koupila si knihu, donesla ji domů, naladila stanici, při jejímž poslechu se jí vždycky dobře přemýšlelo (většinou hráli pomalé melodie), otevřela knihu a uviděla četné ilustrace zobrazujících pozice, které by dokázal zvládnout jen zkušený artista. Text byl neuvěřitelně nudný.

Maria ve své profesi poznala dost na to, aby věděla, že zdaleka ne všechno v životě závisí na pozici, kterou člověk při milování zaujímá, a že ve většině případů vznikají nejrůznější variace zcela přirozeně, bez přemýšlení, jako taneční kroky. Přesto se snažila na text soustředit.

O dvě hodiny později měla jasno ve dvou věcech.

Za prvé, že se musí okamžitě navečeřet, protože pak se musí vrátit do Copacabany.

Za druhé, že autor knihy z toho všeho nepochopil nic, vůbec NIC. Plno teorie, Orient, zbytečné rituály, hloupá doporučení. Dozvěděla se, že autor meditoval v Himálajích (musí zjistit, kde to je), navštěvoval kurzy jógy (o té už slyšela), o sexu hodně četl, protože tu a tam citoval jiné autory, ale podstatu nepochopil. Sex, to nejsou teorie, vonné tyčinky, citlivé body, poklony ani poklonkování. Jak se ta autorka (byla to žena) vůbec odvažuje psát o tématu, jemuž ani Maria, která v oblasti sexu přímo pracuje, dost nerozumí? Snad za to můžou Himálaje nebo potřeba komplikovat něco, co je krásné právě svou jednoduchostí a spontánní vášní. Jestliže se téhle ženě podařilo vydat a prodávat něco tak hloupého, měla by se Maria znovu vážně zamyslet nad vlastní knihou Jedenáct minut. Nechce být cynická a vymýšlet si, byl by to jen její příběh, nic víc.

Ale teď nemá čas ani chuť; veškerou energii musí soustředit na to, jak potěšit Ralfa Harta a jak se naučit spravovat farmu.

Bezprostředně poté, co odložila nudnou knihu, si Maria do deníku zapsala:

Potkala jsem muže a zamilovala se do něho. Dovolila jsem si zamilovat se z jednoho prostého důvodu: nic nechci. Víím, že za tři měsíce budu daleko a on se promění ve vzpomínku, ale už jsem nedokázala žít bez lásky; dosáhla jsem svých mezí.

Píšu příběh pro Ralfa Harta – tak se jmenuje. Nevím, jestli do nočního klubu, kde pracuji, ještě někdy přijde, ale poprvé v životě na tom vůbec nezáleží. Stačí mi, že ho miluji, jsem s ním v myšlenkách a barvím si tohle krásné město jeho kroky, slovy, něžnostmi. Až odjedu z téhle země, budu ji mít spojenou s jednou tváří, jménem, vzpomínkou na krb. Všechno ostatní, co jsem tu prožila, veškeré trápení, kterým jsem prošla, neznamena díky tomu vůbec nic.

Chtěla bych pro něho udělat totéž, co on pro mě. Hodně jsem přemýšlela a zjistila, že to nebyla náhoda, když jsem do té kavárny vešla; na těch nejdůležitějších setkáních se naše duše domluví ještě dřív, než se setkají těla.

K takovým setkáním dochází většinou, když už člověk nemůže dál, když potřebuje zabít své city, aby se mohly znovu zrodit. Ta setkání na nás čekají, ale my se jim většinou vyhýbáme. Když jsme už zoufalí a nemáme co ztratit, nebo jsme naopak naprosto nadšeni životem, neznámý se objeví a náš svět nabere nový směr.

Všichni dokážou milovat, s tím darem se už narodili. Pro někoho je to zcela přirozené, ale většina se musí znovu učit, vzpomínat si, jak se miluje, a všichni bez výjimky musí své dávné city spálit v krbu, znovu prožívat radosti a bolesti, vzestupy a pády, dokud nezahlednou nit, která je přivede ke každému dalšímu setkání; ano, existuje jakási nit.

Těla se naučí hovořit jazykem duše, říká se tomu sex, a v tom bude spočívat můj dar muži, který mi vrátil duši, přestože si sám úplně neuvědomuje, jak důležité místo v mém životě zaujímá. O tohle mě požádal a já mu to dám; přeji si, aby byl velmi šťasten.

Život je někdy velmi skoupý: uplynou dny, týdny, měsíce a roky, aniž člověk zažije něco nového. Ale pak se otevřou dveře – a tak se to stalo i Marii a Ralfu Hartovi – a dovnitř se vřítí lavina. V jednu chvíli nemáte nic, a najednou máte víc, než dokážete přijmout.

Dvě hodiny poté, co si psala do deníku, přišla Maria do práce a tam už na ni čekal majitel klubu Milan: „Byla jsi s tím malířem.“

Určitě ho tu znali, uvědomila si to už ve chvíli, kdy Ralf platil přesně za tři klienty, aniž se musel ptát na částku. Maria mlčky přikývla a snažila se vypadat trochu záhadně, jenže Milan tomu nevěnoval sebemenší pozornost, protože tenhle život znal líp než ona.

„Možná už jsi připravena na další krok. Existuje jistý exkluzivní klient a ten se tu po tobě pořád ptá. Řekl jsem mu, že nemáš zkušenosti, a on mi uvěřil, ale třeba přišla chvíle to zkusit.“

Exkluzivní klient?

„Co to má společného s tím malířem?“

„Ten taky patří k exkluzivním klientům.“

Takže všechno, co s Ralfem Hartem prožila, vyzkoušela už dřív některá z kolegyň. Skousla ret a neřekla ani slovo, prožila krásný týden, nesmí zapomenout, co si napsala do deníku.

„S tím druhým mám dělat totéž?“

„Nevím, co jste dělali; ale jestli ti dneska někdo nabídne pití, odmítni ho. Exkluzivní klienti platí líp, nebudeš litovat.“

Práce začala jako obvykle. Thajky se opět sesedly k jednomu stolu, Kolumbijky se tvářily zkušeně, tři Brazilky (včetně Marie) vypadaly zasněně, jako by tu nebylo nic nového ani zajímavého. Byla tu i jedna Rakušanka, dvě Němky a zbytek personálu tvořily ženy z bývalé východní Evropy, vysoké, hezké, s jasnými očima, které si rychleji než ostatní prostitutky nacházely manžely.

Přicházeli muži – Rusové, Švýcaři, Němci, samí úspěšní ředitelé, co si mohou dovolit nejdražší prostitutky v nejdražších městech světa. Někteří zamířili k jejímu stolu, ale pokaždé se ohlédla po Milanovi a on zavrtěl hlavou. Maria byla spokojená: tuhle noc nebude muset roztahovat nohy, snášet pachy, sprchovat se někdy i v nevytopených koupelnách; jediné, co ji čeká, je naučit muže unaveného sexem, jak se má milovat. A když o tom tak přemýšlela, zdaleka ne každá žena by si dokázala vymyslet příběh o dárku.

Ale přitom se sama sebe ptala: „Proč poté, co zkusili úplně všechno, touží vrátit se na samý začátek?“ Koneckonců to není její starost; je tu od toho, aby jim poskytla kvalitní služby, když dobře zaplatí.

Vstoupil jakýsi muž, mladší než Ralf Hart; hezký tmavovlasý mladík s dokonalým chrupem, oblečený tak, že jí připomínal Čiňany – bez kravaty, vysoké klopky a pod oblekem sněhobílá košile. Zamířil k baru, podíval se na Marii a přistoupil k ní: „Dáš si něco k pití?“

Milan kývl, a tak muže vyzvala, aby si přisedl. Objednala si ovocný koktejl a čekala, až ji vyzve k tanci, když tu se muž představil: „Jmenuji se Terence, dělám v jedné hudební firmě v Anglii. Jsem zvyklý, že se tu dá lidem důvěřovat, takže doufám, že tohle zůstane mezi námi.“

Maria začala mluvit o Brazílii, ale přerušil ji: „Milan říkal, že víš, oč mi jde.“

„Nevím, co chcete. Ale vím, co umím.“

Nedodrželi běžný rituál; zaplatil účet, nabídl rámě a podal jí tisíc franků. V taxíku si na chvíli vzpomněla na Araba, s nímž večeřela v restauraci plné slavných obrazů; poprvé od té doby dostala stejný obnos, ale místo aby byla spokojena, ji to zneklidnilo.

Taxík zastavil před jedním z nejdražších hotelů ve městě. Muž pozdravil vrátného, aby dal najevo, že je tu jako doma. Vyjeli přímo k němu, do apartmá s výhledem na řeku. Otevřel láhev nejspíš velmi drahého vína a nabídl jí sklenku.

Maria pila a prohlížela si ho; k čemu chce takový bohatý a hezký muž prostitutku? Protože skoro nemluvil, zůstala i ona po většinu času zticha a snažila se zjistit, co může uspokojit exkluzivního klienta. Pochopila, že nesmí přebírat iniciativu, ale jakmile začnou, musí ho sledovat a snažit se mu stačit: vždyť tisíc franků nevydělá každou noc.

„Máme čas,“ řekl Terence, „kolik jen chceme. Můžeš spát tady, jestli budeš chtít.“

Pocit nejistoty se vrátil. Muž nevypadal nespokojeně, mluvil klidně, jinak než všichni ostatní. Věděl, co chce: pustil dokonalou hudbu, nastavil dokonalou hlasitost, v dokonalém pokoji s dokonalým výhledem na jezero a dokonalé město. Měl perfektně střižený oblek, v rohu pokoje stál docela malý kufřík, jako by na cesty potřeboval jen pár věcí nebo přijel do Ženevy na jedinou noc.

„Budu spát doma,“ odpověděla Maria.

Muž před jejíma očima se zcela proměnil. Oči gentlemana se na ni upíraly s mrazivým chladem.

„Sedni si tamhle,“ ukázal na židli vedle psacího stolu.

Znělo to jako rozkaz! Skutečný rozkaz. Maria poslechla a udivilo ji, jak ji to vzrušilo.

„Narovnej se. Zpříma, jako ve školní lavici. Potrestám tě, jestli neposlechneš.“

Trest! Exkluzivní klient! V mžiku to pochopila, vytáhla z kabelky tisíc franků a položila je na stůl.

„Vím, co po mně chcete,“ řekla a zadívala se až na dno jeho ledových modrých očí. „Nejsem ochotná to dělat.“

Muž už zase vypadal normálně a pochopil, že to myslí vážně.

„Napij se,“ řekl. „K ničemu tě nebudu nutit. Můžeš tu ještě chvíli zůstat, nebo odejít, jak chceš.“

Trochu ji to uklidnilo.

„Mám zaměstnání. Mám šéfa, chrání mě a věří mi. Prosím vás, neříkejte mu nic.“

Maria to řekla bez známky sebelítosti, aniž by se doprošovala, tak zkrátka vypadala realita jejího života.

Terence byl znovu tím mužem jako na začátku, ani něžným, ani hrubým, jen člověkem, který na rozdíl od ostatních klientů budí dojem, že přesně ví, co chce. Jako by se probral z transu, z představení, které ještě nezačalo.

Stojí za to, jen tak odejít, a nikdy se nedozvědět, co znamená „exkluzivní klient“?

„Co přesně jste chtěl?“

„Však víš. Bolest. Utrpení. A velkou rozkoš.“

„Bolest a utrpení nejdou moc dohromady s rozkoší,“ uvažovala Maria. I když by si sama zoufale přála pravý opak, aby mohla většinu špatných životních zkušeností přeměnit v příjemné zážitky.

Vzal ji za ruku a dovedl k oknu: na druhém břehu jezera se rýsovala věž katedrály – Maria si vzpomněla, že tudy šla s Ralfem Hartem, když procházeli Cestou do Santiaga.

„Vidíš tu řeku, jezero, domy a kostel? Před pěti sty lety to tu vypadalo víceméně stejně.“

Jenom tu nebyli skoro žádní lidé; po celé Evropě se rozšířila neznámá nemoc a nikdo nechápal, proč tolik lidí umírá. Té nemoci se začalo říkat černý mor, boží trest seslaný na svět za lidské hříchy.

Pár lidí se rozhodlo, že se za lidstvo obětuje. Nabídlí to, čeho se nejvíc báli: fyzickou bolest. Celé dny a noci přecházeli po mostech a po ulicích a bičovali se důtkami nebo řetězy. Trpěli ve jménu Božím a svou bolestí Boha velebili. Brzy zjistili, že bolest jim přináší větší radost než pečení chleba, orání polí a péče o domácí zvířata. Přestala být utrpením a stala se slastí, protože z člověka snímala hříchy. Proměnila se v radost, ve smysl života, v rozkoš.“

Do očí se mu vrátil chladný lesk, jaký tam viděla před několika okamžiky. Sebral peníze, jež položila na psací stůl, odečetl sto padesát franků a dal jí je do kabelky.

„Se šéfem si nedělej starosti. Tady je jeho podíl a slibuju, že nic neřeknu. Můžeš jít.“

Popadla všechno.

„Ne!“

Snad za to mohlo víno, ten Arab tenkrát v restauraci, žena se smutným úsměvem, vědomí, že se do těchhle prokletých míst už nikdy nevrátí, strach z lásky, která nabývala podobu konkrétního muže, dopisy matce, v nichž psala o krásném životě, plném zajímavých příležitostí, chlapec, co ji tenkrát v dětství požádal o tužku, její vnitřní boj, pocit viny, zvědavost, peníze, hledání vlastních mezí, šance a příležitosti, které nevyužila. Najednou tu byla jiná Maria: nenabízela dárky, chtěla přinést oběť.

„Už se nebojím. Můžeme pokračovat. Potrestejte mě, že jsem vás neposlechla, když to bude třeba. Lhala jsem, zradila, chovala se špatně k člověku, co mě chránil a miloval.“

Přistoupila na hru. Říkala přesně to, co měla.

„Na kolena!“ přikázal tiše a výhružně Terence.

Maria poslechla. Tak s ní ještě nikdo nezacházel – nevěděla, jestli to je dobré, nebo špatné, chtěla jen pokračovat, zasloužila si pykat za všechno, co udělala se svým životem. Měnila se v jakousi neznámou bytost, v ženu, kterou vůbec neznala.

„Zasloužíš potrestat. Protože jsi k ničemu, neznáš pravidla, nevíš nic o sexu, o životě, o lásce.“

Když mluvil, měnil se Terence ve dva různé muže. Jednoho, který klidně vysvětloval pravidla, a druhého, kvůli němuž si připadala jako ten nejubožejší člověk na světě.

„Víš, proč jsem na to přistoupil? Protože neexistuje větší rozkoš než zasvěcovat někoho do neznámého světa. Připravit ho o nevinnost, ne nevinnost těla, ale duše, chápeš?“

Chápala.

„Dnes se smíš ptát. Ale až se příště zvedne opona a začneme hrát, nesmíme přestat. Když přestaneme, znamená to, že si naše duše neporozuměly. Pamatuj si: je to hra. Musíš být tím, kým ses nikdy neodvážila být. A postupně zjistíš, že ten někdo je tvé vlastní já, ale dokud tohle nebudeš cítit naprosto jasně, snaž se předstírat, vymýšlet si.“

„A když nevydržím bolest?“

„Neexistuje bolest, jen cosi, co se přemění v rozkoš, v tajemno. K tvé roli patří, abys prosila: ‚Nezacházej tak se mnou, ubližuješ mi.‘ Patří k ní prosba: ‚Stačí, už to nevydržím!‘ A proto, abychom se vyhnuli nebezpečí..., skloň hlavu, neďivej se na mě!“

Jak klečela, Maria sklopila hlavu a pozorovala zem.

„Abychom se vyhnuli riziku, že se nějak vážně poraníme, domluvíme si dvě znamení. Když jeden z nás řekne ‚žlutá‘, znamená to, že se musí zmírnit krutost. Když řekne ‚červená‘, musí se okamžitě přestat.“

„Řekl jste ‚jeden z nás‘?“

„Role se mění. Jedna nemůže existovat bez druhé, ponížit umí jen ten, koho ponížil někdo jiný.“

Byla to strašná slova, přicházela ze světa, jež neznala, plného stínů, bahna a hniloby. Přesto chtěla pokračovat – chvěla se strachem i vzrušením.

Terenceova ruka se nečekaně něžně dotkla její hlavy.

„Konec.“

Vyzval ji, aby vstala. Nijak něžně, ale bez předchozí drsné agresivity. Maria si oblékla kabát, ale nepřestávala se chvět. Terence si toho všiml.

„Dej si cigaretu, než odejdeš.“

„K ničemu nedošlo.“

„Ani nemuselo. Ke změnám začne docházet v tvém nitru, a až se příště setkáme, budeš připravena.“

„Tahle noc měla hodnotu tisíc franků?“

Neodpověděl. Také si zapálil, dopili víno, poslouchali dokonalou hudbu a oba vychutnávali mlčení. Jenže pak přišla chvíle, kdy bylo třeba něco říci, a Marii překvapila vlastní slova.

„Nechápu, proč mám chuť namočit se do toho bahna.“

„Kvůli tisíci franků.“

„V tom to není.“

Zdálo se, že Terence její odpověď potěšila.

„Položil jsem si stejnou otázku. Markýz de Sade říkal, že nejdůležitější zkušenosti jsou ty, které dovedou člověka až do krajnosti. Jedině díky nim se učíme, protože nás nutí sebrat veškerou odvahu.

Když nadřizený trestá zaměstnance nebo muž svou ženu, je to obyčejná zbabělost nebo msta, takoví lidé se nikdy neodvážejí pohlédnout až na dno vlastní duše, nikdy se nepokusí zjistit, proč se člověk touží proměnit v divokou šelmu, nepokusí se pochopit, že mezními zkušenostmi člověka jsou sex, bolest a láska.

Jen ten, kdo pozná nejzazší meze, ví, co je život; všechno ostatní je pouhé trávení času, opakované plnění stejného úkolu, stárnutí a smrt, a přitom nikdy nepochopíme, proč tady vlastně jsme.“

Znovu ulice, zima a chuť jít. Ten muž se mýlil, člověk nepotřebuje poznat své demony, aby našel Boha. Míjela skupinu studentů vycházejících z jakéhosi baru; byli veselí, trochu přiopilí, krásní, kypěli zdravím, brzy dostudují a začnou to, čemu se říká „opravdový život“. Práce, rodina, děti, televize, zatrpkllost, stáří, pocit promarněných šancí, frustrace, nemoci, bezmocnost, závislost na druhých, samota, smrt.

Co se to s ní děje? I Maria hledala klid, aby mohla začít „opravdový život“; čas, který strávila ve Švýcarsku tím, o čem si nikdy nemyslela, že je toho schopna, byl jen těžkým obdobím, kterým musí dříve či později projít každý. Ona v téhle době chodí do Copacabany a dělá to s muži za peníze, je Nevinnou holčičkou, Osudovou ženou nebo Chápající matkou, jak si klient přeje. Je to jenom práce, které se věnuje s maximální profesionalitou – to kvůli příplatkům – a minimálním zájmem – ze strachu, že by si na ni mohla zvyknout. Po uplynulých devět měsíců držela vlastní osud pevně v rukou, a teď, chvíli před návratem domů, zjišťuje, že dokáže milovat a nic za to nechtít, i trpět bez důvodu. Jako by si život zvolil tenhle trochu nečistý a podivný způsob, jak ji poučit o záhadách, světle a temnotách, které v sobě nosí.

Tu noc, kdy se seznámila s Terencem, si Maria zapsala do deníku:

Citoval jakéhosi Sada, o němž jsem až na poznámky o sadismu v životě neslyšela: „Sami sebe poznáme, teprve když odhalíme vlastní meze“, a to je pravda. Ale zároveň jde o omyl, protože člověk o sobě nepotřebuje vědět úplně všechno; lidé nejsou stvořeni jen k tomu, aby hledali moudrost, ale taky aby orali pole, čekali na déšť, pěstovali obilí, sklízeli úrodu a pekli chléb.

Mám v sobě dvě ženy: jedna si přeje poznat všechny radosti, vášně a dobrodružství, co život může nabídnout. Druhá chce otročit pravidelnému režimu rodinného života a úkolů, které lze naplánovat a plnit. V mém těle je paní domu i prostitutka a navzájem spolu soupeří.

Setká-li se žena sama se sebou, je to nebezpečná hra. Božský tanec. Při setkání v nás jsou dvě božské energie, dva světy a ty se střetnou. Jestliže přitom chybí vzájemná úcta, jeden svět zničí druhý.

Znovu byla v obývacím pokoji Ralfa Harta, s ohněm v krbu a vínem, oni dva usazení na koberci a všechno, co prožila předchozího dne s anglickým manažerem, byl pouhý sen nebo noční můra, podle toho, jak se právě cítila. Znovu hledala smysl života – přesněji řečeno uzavírala ten nejšílenější obchod, kdy člověk nabízí vlastní srdce a výměnou nežádá nic.

Během čekání na tenhle okamžik hodně vospěla. Konečně zjistila, že skutečná láska se vůbec nepodobá tomu, jak si ji představovala, a není to tedy sled událostí vyvolaných milostným vzplanutím – námluvy, zásnuby, svatba, děti, čekání, kuchyně, nedělní pout', další čekání, společné stáří, čekání nahradí manželův důchod a pak nemoci a pocit, že je už příliš pozdě prožít společně to, o čem snili.

Podívala se na muže, kterému chtěla patřit, a rozhodla se, že mu nikdy neřekne, co cítí, protože by svým pocitům nedokázala dát žádnou formu, dokonce ani tělesnou. Zdál se uvolněnější, jako by stál na prahu zajímavého životního období. Smál se, vyprávěl zážitky ze své poslední cesty do Mnichova, kde se setkal s významným ředitelem muzea.

„Ptal se, jestli je obraz lidí ze Ženevy už hotový. Řekl jsem mu, že jsem potkal jednu z hlavních postav a že bych ji chtěl malovat. Je to žena s vnitřním světlem. Ale nechce se mi mluvit o sobě, chtěl bych tě stisknout v náručí. Toužím po tobě.“

Touha. Touha? Touha! Od ní se bude odvíjet dnešní noc, protože to je cosi, co dobře zná!

Například: touhu lze vzbudit tím, že jí neumožníme, aby hned došla naplnění.

„Dobrá: můžeš po mně toužit. Přesně to teď prožíváme. Sedíš necelý metr ode mě, přišel jsi do nočního klubu, zaplatil za mé služby a víš, že máš právo se mě dotýkat. Ale neodvažuješ se. Dívej se na mě. Dívej se na mě a mysl si, že možná vůbec nechci, aby ses na mě díval. Představuj si, co se skrývá pod mými šaty.“

Do práce chodila vždy v černém a nechápala, proč se ostatní dívky v Copacabaně snaží dodat si pomocí hlubokých výstřihů a agresivních barev vyzývavého vzhledu. Byla přesvědčena, že nejlépe

dokáže vzrušit muže, právě když bude oblečena jako kterákoli jiná žena, již může potkat v kanceláři, ve vlaku nebo doma, třeba manželčina kamarádka.

Ralf se na ni díval a Maria cítila, že ji svléká, líbilo se jí, jak po ní takhle toužil, aniž se jí dotýkal, jako v restauraci nebo v kině.

„Stojíme na nádraží,“ pokračovala Maria. „Čekáme na stejný vlak, ty mě neznáš. Naše oči se náhodou setkají a neuhnou. Nevíš, co se ti snažím naznačit, protože i když jsi chytrý a dokážeš vidět v lidech ‚světlo‘, nejsi dost citlivý, abys viděl, co za tím světlem je.“

Naučila se hrát. Přála si co nejrychleji zapomenout na Angličanův obličej, ale byl stále s ní a udával směr její představivosti.

„Upřeně tě sleduji a možná se sama sebe ptám: ‚Neznám ho odněkud?‘ Nebo jsem jenom zasněná. Anebo jen nechci působit nesympaticky? Nebo bys mě měl znát? Nechám tě pár vteřin na pochybách, až nakonec usoudíš, že je to buď náhoda, nebo omyl.“

Ale třeba existuje velmi prosté vysvětlení: chci se s někým seznámit. Možná utíkám před nešťastnou láskou. Možná mě někdo zradil a já se teď chci pomstít, a tak jsem se rozhodla jít na nádraží a seznámit se tam s nějakým mužem. Třeba chci prožít jednu noc jako prostitutka a vnést do svého nudného života trochu změny. Ale můžu být i opravdová prostitutka, co tu prostě shání klienty.“

Náhle nastalo ticho; Maria se zasnila. Byla zpátky v hotelu, ponížení – „žlutá“, „červená“, bolest a velká rozkoš. Nelíbilo se jí, jak ji to uvnitř poznamenalo.

Ralf si toho všiml a snažil se ji přivést zpět na nádraží: „Ty po mně při tom setkání taky toužíš?“

„Nevím. Nemluvili jsme spolu, prostě to nevíš.“

Dalších pár vteřin nesoustředění. Nápad s „divadlem“ je v každém případě velice užitečný; umožnil nám ukázat svou pravou tvář a potlačuje mnoho falešných postav, které v sobě nosíme.

„Já prostě neuhnou pohledem a ty nevíš, co s tím. Máš jít blíž? Odmítnu tě? Zavolám policii? Nebo tě pozvu na kávu?“

„Vracím ze z Mnichova,“ řekl Ralf Hart a hlas mu zněl, jako by se opravdu setkali poprvé. „Mám v plánu namalovat řadu portrétů lidí, co se nějak zabývají sexem. Chci zachytit masky, které si nasazují, aby nikdy neprožili skutečné setkání.“

Věděl, co je „divadlo“. Milan přece říkal, že patří k exkluzivním klientům. Zazněl výstražný zvonek, ale potřebovala čas na přemýšlení.

„Ředitel muzea se mě zeptal: ‚Z čeho hodláte vycházet?‘ Odpověděl jsem: ‚Hlavní budou ženy, které chtějí prodávat lásku za peníze.‘ On povídá: ‚To nepůjde, to jsou přece prostitutky.‘ A já na to: ‚Ano, jsou to prostitutky. Chci poznat jejich příběhy a podle nich vytvořit něco intelektuálnějšího, co je přiblíží vkusu rodin, které do vašeho muzea chodí. Všechno je otázka kultury, víte? Jak příjemnou

formou přiblížit jinak těžko stravitelné téma. 'Ředitel trval na svém: ,Sex přestal být tabu. To téma je tak probádané, že bude těžké něco nového vytvořit.' Namítl jsem: ,Víte, proč se pohlaví vzájemně přitahují?' ,To je instinkt,' řekl ředitel. ,Ano, je to instinkt,' souhlasil jsem, ,to vědí všichni. Ale myslíte, že můžu připravit dobrou výstavu, když se tím budu zabývat jen z pohledu vědy? Mne zajímá lidská stránka pohlavní přitažlivosti. Jak by to vyjádřil třeba filosof.' Ředitel mě požádal, abych uvedl příklad. Řekl jsem, že kdyby se na mě, až budu čekat na vlak zpátky, zadívala na nádraží cizí žena, oslovil bych ji; a řekl bych si, že ji neznám, a právě proto můžeme svobodně dělat, co se nám zachce, prožít všechny své fantazie a pak se vrátit domů, k manželkám a manželům, a naše cesty se už nikdy nezkříží. Pak jsem ji na tomhle nádraží skutečně potkal.“

„Tvůj příběh zní tak zajímavě, že mě veškerá touha přešla.“

Ralf Hart se smíchem přitakal. Dopili víno a on odešel do kuchyně pro další láhev, zatímco Maria pozorovala oheň a už věděla, co má přijít teď, ale současně vychutnávala útulnou atmosféru, nemyslela na anglického manažera a znovu měla chuť dávat sama sebe.

Ralf naplnil obě sklenky.

„Čistě ze zvědavosti mě zajímá, jak bys ukončil rozhovor s tím ředitelem?“

„Citoval bych mu Platóna, je to přece intelektuál. Podle Platóna nebyli ženy a muži při stvoření světa takoví jako dnes; existovala jediná malá bytost s jedním tělem a s hlavou se dvěma tvářemi, odvrácenými od sebe. Měla čtyři ruce a čtyři nohy, jako by ji tvořily dvě bytosti různého pohlaví, srostlé zády k sobě.

Jenže řečtí bohové žárlili, když viděli, že bytost se čtyřmi pažemi dokáže víc pracovat, její dvě tváře jsou vždy na stráž, takže ji nepřekvapí útok ze zálohy, a protože má čtyři nohy, vydrží dlouho stát nebo jít. Ale nejvíc se báli toho, že oboupohlavní bytost se může sama množit a nepotřebuje k tomu nikoho dalšího.

Zeus, nejvyšší vládce Olympu, rozhodl: ,Mám plán, jak zbavit smrtelníky jejich síly.' A rozt'al tu bytost bleskem vedví a stvořil z ní muže a ženu. Na zemi velmi vzrostl počet obyvatel, ale noví lidé byli slabí a zmatení, protože každý teď musel znovu hledat svou ztracenou polovičku, obejmout ji a načerpat z toho objetí ztracenou sílu, schopnost bránit se proti zradě, dlouho chodit a tvrdě pracovat. To objetí, v němž se dvě bytosti znovu spojí v jedinou, nazýváme sex.“

„A to je pravdivý příběh?“

„Podle řeckého filosofa Platóna.“

Maria na něj fascinovaně hleděla. Zážitek z předchozí noci definitivě zmizel. Tenhle muž byl naplněn stejným „světlem“, jaké objevil v ní, nadšeně vyprávěl neobvyklé příběhy a oči se mu neleskly touhou, ale radostí.

„Smím tě požádat o laskavost?“

Odpověděl, že si může přát cokoliv.

„Mohl bys zjistit, proč poté, co bozi tu čtyřnohou bytost rozpúlili, se někteří z nových lidí rozhodli udělat z toho objetí zboží a obchodovat s ním, takže místo aby jim dodávalo energii, tak ji ubírá?“

„Mluvíš o prostituci?“

„Přesně tak. Můžeš zjistit, kdy přestal být sex posvátný?“

„Udělám to, jestli chceš,“ odpověděl Ralf. „Ale nikdy jsem o tom neuvažoval a myslím, že ani nikdo jiný; možná k tomu není dost podkladů.“

Maria neodolala nutkání zeptat se: „Napadlo tě někdy, že ženy, tedy konkrétně prostitutky, dokážou milovat?“

„Ano, napadlo. Hned první den v té kavárně, jak jsem uviděl tvé světlo. Když jsem tě pozval na kávu, rozhodl jsem se, že uvěřím všemu, dokonce i tomu, že bys mě mohla přivést zpátky do světa, z něhož jsem před dávnou dobou odešel.“

Ted' už se nemohla vrátit. Maria-učitelka jí okamžitě musí přispěchat na pomoc, jinak ho políbí, obejmě a řekne, aby ji nikdy neopouštěl.

„Vrátíme se na nádraží,“ řekla. „Nebo raději do tohoto pokoje. Když jsem tu byla poprvé, ty sis všiml, že vůbec existuji, a dal jsi mi dárek. Byl to první pokus o vstup do mé duše, aniž bys přitom věděl, jestli jsi vítán. Ale jak se říká v tvém příběhu, lidské bytosti byly rozděleny a ted' znovu hledají objetí, které je spojí. Je to instinkt. Ale i důvod, proč člověk vydrží všechny těžkosti, které ho při hledání potkají.“

Chci, aby ses na mě díval, ale současně si přeji, abys to přede mnou skrýval. První nával touhy je důležitý, protože jej skrýváme, nepodělíme se o něj, je zakázaný. Nevíš, jestli stojíš před svou ztracenou polovičkou, ani ona to neví, ale něco vás přitahuje – a musíme věřit, že je to opravdové.

Odkud to mám? Z nejzazších koutů sebe samé, protože chci, aby to vždycky tak bylo. Lovím kousky snů ze svého vlastního ženského snu.“

Mírně si shrnula ramínko, právě tolik, aby odhalila ňadro i s nepatrným kouskem bradavky.

„Netoužíš po tom, co vidíš, ale po tom, co si představuješ.“

Ralf Hart pozoroval červonosou ženu v šatech stejné barvy, sedící na zemi v jeho obývacím pokoji, plnou absurdních přání, jako třeba aby uprostřed léta rozdělal oheň v krbu. Ano, snažil se představit si, co skrývají její šaty, viděl oblé křivky pevných ňader a bylo mu jasné, že podprsenku, kterou nosí, vůbec nepotřebuje, ale asi ji musela mít kvůli práci. Její ňadra nebyla velká ani malá, byla svěží. Z pohledu jí nevyčetl vůbec nic: co tady dělá? Proč žije tenhle nebezpečný, absurdní vztah, když by snadno našel přítelkyni? Je bohatý, mladý, známý, příjemný. Zbožňuje svou práci, miloval ženy, které si vzal, a byl jimi milován. Takže podle všech pravidel by ted' měl hlasitě křičet: „Jsem šťasten.“

Jenže šťasten nebyl. Ve světě, kde se většina lidí navzájem zabíjí kvůli kousku chleba, střeše nad hlavou či práci umožňující důstojný život, Ralfu Hartovi nic z toho nechybělo, a cítil se proto ještě hůř. Kdyby měl zhodnotit poslední roky svého života, našel by snad dva tři dny, kdy se probudil, podíval na slunce – nebo déšť – a cítil radost, obyčejnou radost z toho, že je ráno, nic si nepřál, neplánoval, nic nežádal na oplátku. S výjimkou těch několika dní marnil život ve snění, zklamáních a úspěších. V touze překonat sám sebe či dojít za hranice svých možností; neustále se snažil něco dokazovat, ale nevěděl co ani komu.

Díval se na tu krásnou ženu před sebou, oblečenou nenápadně v černém, kterou potkal náhodou, přestože si jí v nočním klubu všiml už dřív a tenkrát si uvědomil, že se tam nehodí. Chtěla, aby po ní toužil, a on po ní toužil moc, strašně moc, víc, než si dokázala představit – netoužil po jejích ňadrech, po jejím těle; toužil po její společnosti. Chtěl by ji obejmout, tiše sedět a pozorovat oheň, popíjet víno, vykouřit jednu dvě cigarety, nic víc. Život tvořily obyčejné věci a on se cítil unavený po těch letech, kdy hledal, aniž věděl co.

Jenže kdyby to udělal, kdyby se jí dotkl, bylo by všechno ztraceno. Měla v sobě „světlo“, ale přesto netušil, jestli ví, jak je mu s ní příjemně. Zaplatil za ni? Ano, bude-li to nutné, bude za její čas platit dál, aby si mohli sednout na břeh jezera, mluvit o lásce – a poslouchat tytéž zvuky v okolí. Bude lepší neriskovat, nepředbíhat událostem a nic neříkat.

Ralf Hart se přestal trýznit a znovu se soustředil na hru, kterou si vymysleli. Žena před jeho očima si byla jista: víno, krb, cigarety ani společnost nestačí; potřebovali jiné opojení, jiný plamen.

Měla šaty s ramínky a poodhalila si ňadro, takže mohl vidět její tělo, její snědou pleť. Toužil po ní. Nesmírně po ní toužil.

Maria si všimla, že se Ralfův pohled změnil. Vědomí, že po ní touží, ji vzrušovalo víc než cokoli jiného. Tohle nepatřilo k obvyklému průběhu namlouvání – chci se s tebou milovat, chci si tě vzít, chci, abys dosáhla vyvrcholení, chci s tebou mít dítě, chci mít závazky. Ne, tahle touha byla pocitem svobody, vrženým do prostoru, chvějivou a život naplňující chutí něco mít – nic víc nebylo třeba, ta touha je hnala kupředu, přenášela hory a smáčela její pohlaví.

Touha se stala příčinou všeho – kvůli ní odešla z domova, objevila nový svět, naučila se francouzsky, zbavila se předsudků, snila o farmě, milovala a nic za to nežádala, díky pohledu jediného muže se cítila být ženou. Promyšleně vláčným pohybem svlékla i druhé ramínko a šaty jí sklouzly z ramen. Rozepnula si podprsenku. Seděla obnažena do půli těla a přemýšlela, jestli se na ni vrhne, dotkne se jí, začne přísahat lásku – nebo jestli je dostatečně citlivý, aby mu toužení přinášelo stejnou rozkoš jako sex.

Věci kolem nich se začaly měnit, zmizely zvuky i krb a knihy, a všechno nahradilo jakési vytržení, v němž existuje jen skrytý předmět touhy a všechno ostatní ztrácí smysl.

Muž se ani nepohnul. Nejdřív jí zahlédl v očích záblesk nejistoty, ale ten po chvíli zmizel. Díval se na ni a představoval si, jak ji saje, jak se milují, jsou zbroceni potem, objímají se, střídají něžnosti a divokou vášeň, křičí a sténají.

Ale ve skutečnosti mlčeli, seděli nehybně a to jí vzrušovalo ještě víc, protože si také mohla představovat, co chtěla. Poprosila, aby se jí zlehounka dotýkal, roztáhla stehna a vzrušovala se před ním, vyslovovala romantické i vulgární věty, jako by to bylo totéž, dosáhla několika vyvrcholení a svými výkřiky probudila sousedy, probudila celý svět. Tenhle muž jí přinášel radost i rozkoš, mohla s ním být taková jako ve skutečnosti, mohla mluvit o svých problémech se sexem, říkat mu, že by s ním chtěla zůstat až do rána, celý týden, celý život.

Oběma se leskla čela potem. To je tím krbem, říkali v duchu jeden druhému. Ale muž i žena v téhle místnosti už dosáhli svých mezí, vyčerpali vlastní fantazii, poznali spolu krásu věčnosti. Musejí skončit. Ještě krok, a skutečnost rozmetá všechno kouzlo.

Velmi pomalu, protože skončit je vždy těžší než začít, si navlékla podprsenku a zakryla ňadra. Svět se vrátil na své místo, okolní předměty začaly vystupovat z mlhy. Navlékla si šaty, shrnuté až k pasu, usmála se a lehce ho pohládila po tváři. Uchopil její ruku a přitiskl si ji k obličejí, aniž tušil, jak dlouho tak zůstane nebo jak pevně ji svírá.

Měla chuť říct mu, že ho miluje. Ale tím by všechno pokazila, vylekala ho nebo – což bylo horší – by mohl odpovědět, že i on miluje ji. Tohle nechtěla: jejich láska byla svobodná, protože o nic nežádala ani nic neočekávala.

„Kdo má cit, ví, že můžeme pocítit rozkoš, aniž se toho druhého vůbec dotkneme. Slova a pohledy jsou jako kouzelný tanec. Ale vlak už přijel, každý z nás se vydá svou cestou. Doufám, že tě smím doprovodit..., ale kam vlastně?“

„Do Ženevy,“ odpověděl Ralf.

„Kdo pozoruje a odhaluje člověka, o němž vždy snil, pozná, že pohlavní energie vzniká ještě před souloží. Největší rozkoš nepřináší soulož, ale vášeň, s níž se jí oddáváme. Soulož je završením intenzivní vášně, ale nikdy se nestane tím hlavním bodem.“

„Mluvíš o lásce jako nějaká profesorka.“

Maria se rozhodla mluvit, protože se tím bránila, mohla cokoliv říct, ale k ničemu se nezavázat.

„Zamilovaný člověk se miluje neustále, i když zrovna nesouloží. Těla se spojí v okamžiku, kdy pohár touhy přetekl. Může to trvat celé hodiny, dokonce i dny. Milostný tanec může začít jeden den a trvat až do druhého rána, nebo je vášeň silná tak, že tanec neskončí nikdy. S těmi jedenácti minutami to nemá nic společného.“

„S čím?“

„Miluju tě.“

„Taky tě miluju.“

„Promiň. Nevím, co říkám.“

„Já taky ne.“

Vstala, políbila ho a odešla. Už se nebála otevřít si dveře, protože podle brazilské pověry musí dveře otevřít majitel domu jen při první návštěvě.

Ráno poté si Maria zapsala do deníku:

Včera v noci Ralf Hart otevřel svým pohledem dveře, jako by byl zloděj, ale když odcházel, nic mého s sebou neodnesl, naopak, mně po něm zbyla vůně růží – nenavštívil mě zloděj, ale ženich.

Každý člověk má své touhy; střeží je jako poklad, a i když jsou to city, které někoho odradí, většinou lákají ty, co jsou pro nás důležití. Je to cit, který si má duše vybrala, a je tak silný, že může nakazit všechno a všechny kolem.

Každý den si vybírám pravdu, s níž hodlám žít. Snažím se být praktická, výkonná, profesionální. Ale vždycky bych si raději vybrala za svého společníka touhu. Ne proto, že bych musela, ani proto, abych se zbavila samoty, ale protože to je dobré. Ano, je to velmi dobré.

V Copacabaně pracovalo v průměru osmatřicet žen, ale Marii se podařilo navázat důvěrnější vztah, který se podobal přátelství, jen s jedinou z nich, s Filipínkou Nyah. Obvykle tu ženy zůstávaly nejméně půl a nejdéle tři roky, protože jakmile dostaly nabídku k sňatku, někdo si je začal vydržovat nebo už nedokázaly zaujmout zákazníky, Milan je taktně vybídl, aby si našly jinou práci.

Proto bylo důležité, aby každá respektovala klientelu ostatních a nikdy se nepokoušela svádět muže, co přišli za jinou dívkou. Nejenže to bylo neslušné, ale také nebezpečné; minulý týden tu jedna Kolumbijka nenápadně vyndala z kabelky žiletku, položila ji na sklenku jugoslávské kolegyni a ledově klidným hlasem dívce oznámila, že ji pořeže, bude-li nadále přijímat pozvání jistého ředitele banky, který sem pravidelně chodil. Jugoslávka opáčila, že muž se může svobodně rozhodnout, a když si vybere ji, nemůže ho odmítnout.

Večer muž přišel znovu, kývl Kolumbijce na pozdrav a zamířil ke stolu té druhé. Objednali pití, tančili a Jugoslávka mrkla na svou kolegyni, jako by chtěla říci: „Vidíš? Vybral si mne!“ Podle Marie to byla naprosto zbytečná provokace.

Jenže v tom mrknutí bylo mnohem víc nevyřčeného: vybral si mne, protože jsem hezčí, protože se mnou byl minulý týden spokojený, protože jsem mladá. Kolumbijka neřekla ani slovo. Když se Srbka po dvou hodinách vrátila, přisedla k ní, vytáhla z kabelky žiletku a řízla sokyni kousek vedle ucha: nijak hluboko ani nebezpečně, ale dost na to, aby po ráně zůstala malá jizva, jež jí bude dnešní noc navždy připomínat. Vrhly se na sebe, krev stříkala na všechny strany, zákazníci zděšeně odcházeli.

Když se přivolání policisté vyptávali, co se stalo, Jugoslávka vypověděla, že se řízla o rozbitou sklenici, která spadla z police (ale v Copacabaně žádné police nebyly). Tady platil zákon mlčenlivosti

neboli „omert“, jak s oblibou říkaly prostitutky z Itálie: v Rue de Berne se vyřešilo všechno, od lásky až po smrt, aniž se do toho pletl zákon. Tady si zákon psali sami.

Policisté věděli o „omertě“, bylo jim jasné, že žena lže, a přesto se dál nevyptávali – švýcarského daňového poplatníka by zatčení, vyšetřování a strava nějaké prostitutky ve vězení přišla zbytečně draho. Milan poděkoval policistům za rychlý zásah a vysvětlil, že se jednalo o nedorozumění nebo úklady nastražené konkurencí.

Jakmile policisté odešli, požádal obě ženy, aby se do baru už nikdy nevracely. Copacabana je prý koneckonců známa svou rodinnou atmosférou (tomuhle tvrzení Maria příliš nerozuměla) a vynikající pověstí (což ji překvapilo ještě víc). Nejsou tu přípustné žádné rvačky, protože prvním zákonem zůstává respekt ke klientele těch druhých.

Druhým zákonem je naprostá diskrétnost, „jako ve švýcarské bance“, říkával Milan. Zdejší klienti byli naprosto důvěryhodní, protože si je tu vybírali podle stejných zásad, jaké uplatňují banky – stavu konta a dobrých referencí, stručně řečeno, na základě čistého rejstříku.

Někdy docházelo k nedorozuměním, vzácně se objevili i dlužníci, projevy agresivity nebo vyhrožování, ale Milan se během dlouhých let budování dobrého jména podniku naučil rozpoznat dobrého klienta od špatného. Žádná z dívek přesně nevěděla, podle jakých zásad postupuje, protože několikrát viděly, jak seriózně oblečenému hostovi oznámil, že je obsazeno (i když nebylo) a bude i v příštích dnech (jinak řečeno, buďte tak laskav a už sem nechod'te), zatímco jindy nadšeně zval na sklenku šampaňského zarostlé muže ve sportovním. Majitel Copacabany nesoudil podle vnějšího vzhledu, ale správnost jeho úsudku se nakonec pokaždé potvrdila.

Dobrý obchodní vztah musí přinášet uspokojení oběma stranám. Převážnou většinu zákazníků tvořili ženatí muži nebo vysoce postavení manažeři. Pracovalo tu dokonce několik vdaných žen, které měly děti a klidně chodily na třídní schůzky jako jiní rodiče s vědomím, že nic neriskují: pokud by snad některý z rodičů zavítal do Copacabany, zkompromitoval by sám sebe, takže by stejně nic neprozradil. Tak fungovala „omert“.

Vládly tu kolegiální vztahy, ale žádná přátelství. Dívky o svém životě příliš nemluvíly. Maria při těch několika málo rozhovorech s kolegyněmi nepozorovala hořkost, smutek ani pocity viny, jen jakousi rezignaci. A také podivně vyzývavý pohled, jako by byly pyšné, že se postavily světu a jednaly sebevědomě a nezávisle. Stačil týden, aby se každá nově příchozí považovala za profesionálku a věděla, že svým klientům musí vždy pomáhat udržet manželství (prostitutka nesmí ohrozit stabilitu rodinného krbu), nikdy nesmí přijmout pozvání mimo pracovní dobu, musí vyslechnout jejich zpovědi, ale nijak je nekomentovat, a sténat při orgasmu (Maria zjistila, že to dělají všechny, ale před ní to zpočátku tajily, protože jde o jeden z profesionálních triků), že na ulici musí zdravit policisty, mít v pořádku pracovní povolení, chodit na pravidelné zdravotní prohlídky – a konečně že se nesmí příliš zabývat mravními nebo zákonnými aspekty své činnosti; každá práce chce svoje, tečka.

Než přišli první klienti, bylo možné Marii vídat vždy s knihou, takže o ní začaly mluvit jako o té „intelektuálce“. Zpočátku se jí ptaly, jestli čte zamilované romány, ale když zjistily, že se zabývá nudnými a nezajímavými tématy, ekonomii, psychologii, a v poslední době dokonce řízením zemědělského podniku, nechaly ji dál v klidu bádát a dělat si poznámky.

Protože Maria měla početnou stálou klientelu a do Copacabany chodila denně, dokonce i tehdy, když nebylo moc práce, vysloužila si Milanovu důvěru a závist kolegyň; říkaly o ní, že je ctižádostivá, namyšlená a jde jí jen o peníze. Na tom posledním bylo dost pravdy, i když měla chuť se jich zeptat, jestli tu nejsou ze stejného důvodu.

Ale pomluvy člověka nezabijí a patří k životu úspěšných osob. Lepší bylo si jich nevímat a soustředit se na své dva jediné cíle: vrátit se k určenému datu do Brazílie a koupit si farmu.

Na Ralfa Harta teď myslela do rána do večera a poprvé v životě dokázala být šťastna i v nepřítomnosti milované osoby – trochu ji zneklidňovalo, že si to přiznala, riskovala tím totiž, že ztratí příliš mnoho. Ale co vlastně může ztratit, když nežádá nic na oplátku? Vzpomněla si, jak se jí rozbušilo srdce, když se Milan zmínil, že Ralf Hart je exkluzivní klient. Co to znamená? Cítila se podvedena, zmocnila se jí žárlivost.

Žárlit je jistě přirozené, přestože ji život naučil nevěřit, že toho druhého může vlastnit, a když tomu někdo věří, lže sám sobě. Jenže žárlivost lze stěží potlačit a nepomáhají ani hlubokomyslné úvahy, ani přesvědčování, že žárlivost je projevem slabosti.

Nejsilnější je taková láska, která si může dovolit slabost projevit. Takže pokud je má láska opravdová (a ne pouhé rozptýlení, sebeklam, zábava, aby rychleji ubíhal čas, který se tu tak vleče), bude touha po svobodě silnější než žárlivost a bolest, kterou působí, protože i bolest patří přirozeně k životu. Zná to každý, kdo sportuje: chceme-li dosáhnout cíle, musíme být připraveni na denní dávku bolesti a nevolnosti. Zpočátku to je nepříjemné a snižuje to naši motivaci, ale postupně zjistíme, že je to pro dosažení dobrého pocitu důležité, až nakonec dospějeme do stadia, kdy máme pocit, že bez bolesti nemá cvičení žádoucí účinek.

Nebezpečné je na svou bolest se zaměřit, dát jí jméno konkrétního člověka a neustále jí v duchu přiživovat; ale od toho se už Maria díky bohu dokázala oprostít.

Přesto se někdy přistihla, že o něm přemýšlí, kde asi je, proč ji nevyhledal a jestli se mu historika o nádraží a potlačované touze nezdála hloupá, jestli neutekl proto, že mu vyznala lásku. Nechtěla, aby se krásné vzpomínky změnily v trápení, a tak si vymyslela tuhle metodu: když se jí vybavila nějaká příjemná vzpomínka spojená s Ralfem Hartem – třeba krb a víno, myšlenka, o které by s ním chtěla mluvit, nebo jen touha vědět, kdy se vrátí – přestala dělat to, čím se právě zabývala, usmála se na nebe, poděkovala za to, že žije a že od muže, kterého miluje, nic nečeká.

Když si ale srdce začalo stěžovat na jeho nepřítomnost nebo jí připomnělo hlouposti, které řekla, když byli spolu, pomyslela si: „Chceš se tím opravdu zabývat? Klidně můžeš, já se zatím budu věnovat něčemu důležitějšímu.“

Soustředila se na čtení nebo, když šla právě po ulici, na své okolí: barvy, lidi, zvuky, především zvuky – zvuk vlastních kroků, zvuk obracených stránek, zvuk aut, útržky hovorů –, a nepříjemné myšlenky se vytrácely. A když se za pár minut vrátily, opakovala tentýž postup, dokud se ty nepotlačované a jemně odstrkované vzpomínky neztratily na dobu mnohem delší.

K těm „černým myšlenkám“ patřila i obava, že ho už nikdy neuvidí. Díky troše tréninku a velké trpělivosti se jí podařilo změnit i tuhle myšlenku na „pozitivní“: až odjede, Ženeva pro ni bude mít tvář muže s dlouhými vlasy, které už dávno vyšly z módy, s dětským úsměvem a hlubokým hlasem. A pokud se jí někdo po mnoha letech zeptá, jaké bylo to město, které v mládí poznala, odpoví: „Hezké, umělo milovat a být milováno.“

Když bylo jednou v Copacabaně málo práce, zapsala si Maria do deníku:

Podle toho, co jsem zažila v Copacabaně, si myslím, že sex působí jako kterákoliv jiná droga: pomáhá utéct před skutečností, zapomenout na starosti, odpočívat. A je stejně tak škodlivý a zničující.

Když se chce člověk zfetovat sexem nebo čímkoliv jiným, je to jen jeho věc; následky budou lepší nebo horší, podle toho, co si kdo vybere. Ale když jde o to, jak se dostat dál, je třeba si uvědomit, že být „dobrák“ neznamena být „lepší“.

Na rozdíl od toho, co si myslí mí klienti, se sex nedá provozovat kdykoliv. Každý v sobě máme jakési hodiny a k milování je třeba, aby ručičky obou ukazovaly stejný čas. A to se nestává každý den. Když člověk miluje, je mu dobře, a to nezávisí na milostném aktu. Dva lidé, kteří jsou spolu a mají se rádi, musí své hodiny trpělivě a vytrvale nařizovat pomocí her i hraní, až pochopí, že milostný akt není pouhé setkání, ale „objetí“ pohlavních orgánů.

Všechno má svůj význam. Když člověk žije naplno, užívá si každého okamžiku a sex mu neschází. Miluje se proto, že se cítí přeplněn, že je v poháru vína po okraj a přetéká, protože nemůže jinak, přijme výzvu života, protože v tom okamžiku - a jen v tom okamžiku - se dokáže přestat ovládat.

P. S. Přečetla jsem si, co jsem napsala: Pane Bože, tohle už je trochu moc intelektuální!!!

Nedlouho poté, co tohle napsala a chystala se na další noc v roli Chápající matky nebo Nevinného děvčátka, objevil se ve dveřích Copacabany Terence, ředitel hudební firmy, jeden z exkluzivních klientů.

Milan stál za barem a vypadal spokojeně: ta dívka nezklamala. Maria si náhle vybavila slova vyjadřující tak mnoho, a přitom vlastně nic: „Bolest, utrpení a velká rozkoš.“

„Přijel jsem z Londýna jen proto, abych tě viděl. Hodně jsem na tebe myslel.“

Usmála se a přála si, aby ten úsměv nevyzněl jako povzbuzení. Znovu ignoroval běžný postup, nikam ji nepozval, ale posadil se k jejímu stolu.

„Profesor někoho učí a sám přitom objeví něco nového.“

„Rozumím ti,“ odpověděla Maria, myslěla na Ralfa Harta a současně se na sebe za tu vzpomínku zlobila. Teď má před sebou jiného zákazníka, musí respektovat jeho přání a udělat všechno, aby odcházel spokojen.

„Chceš pokračovat?“

Tisíc franků. Nepoznaný svět. Šéf ji sleduje. Jistota, že může přestat, když bude chtít. Datum plánovaného návratu do Brazílie. A ten druhý, který se už nikdy neukáže.

„Pospícháte?“ zeptala se Maria.

Řekl, že ne. Proč se ptá?

„Chci svůj koktejl, tanec, úctu k mému povolání.“

Několik okamžiků váhal, ale touha ovládat a být ovládán patří ke hře. Zaplatil jí pití, tančili, objednal taxi, peníze jí dal, ještě když projížděli městem, až nakonec dojeli ke stejnému hotelu jako minule. Vstoupili, italský vrátný ho zdravil, jako když tu byla poprvé, a výtah je vyvezl do téhož pokoje s výhledem na řeku.

Terence škrtl zápalkou a Maria si teprve v tu chvíli všimla, že po celém pokoji stojí desítky svící. Začal je zapalovat.

„Co tě zajímá? Proč se mi to líbí? Řekl bych, že tobě se naše první společná noc taky moc líbila. A chceš vědět, proč?“

„Myslím na pověru, které věříme v Brazílii: jednou zápalkou se nesmí zapálit víc než tři svíce, ale vám je to jedno.“

Její poznámku ignoroval.

„Jsi stejná jako já. Nepřišla jsi kvůli tisícovce franků, ale kvůli pocitu viny, méněcennosti, kvůli závislosti a nejistotě. A to není dobré ani špatné, taková je lidská přirozenost.“

Dálkovým ovladačem několikrát přepnul televizi z kanálu na kanál, až se zastavil u zpráv, kde právě hovořili o běžencích prchajících před nějakou válkou.

„Vidíš? Znáš programy, v nichž se lidé svěřují se svými osobními problémy celému světu? Šla jsi někdy kolem novinového stánku a přečetla si hlavní titulky? Svět se baví utrpením a bolestí. Sadismus – vidět to na vlastní oči, masochismus – nepotřebujeme poznat všechno, abychom byli šťastni, ale přesto sledujeme cizí tragédie a někdy při nich i trpíme.“

Nalil další dvě sklenky šampaňského, vypnul televizi a pokračoval v zapalování svící bez ohledu na pověru, o které mluvila Maria.

„Opakuji: je to lidská přirozenost. Od vyhnání z ráje trpíme, působíme utrpení někomu jinému nebo aspoň cizí utrpení sledujeme. Nic se nezměnilo.“

Zaposlouchali se do burácení hromu, blížila se silná bouřka.

„Nedokážu to,“ prohlásila Maria. „Zdá se mi směšné představovat si, že jste můj pán a já vaše otrokyně. Utrpení existuje dost i bez takového ‚divadla‘; život nám k tomu dá spoustu příležitostí.“

Terence zapálil všechny svíce. Jednu vzal, postavil ji doprostřed stolu a přinesl další šampaňské a kaviár. Maria pila rychle a myslela na tisíc franků v peněžence, na neznámého muže, který ji fascinoval i děsil, a na to, jak svůj strach ovládnout. Věděla, že s tímhle mužem nebude žádná noc stejná a že se nezastaví před ničím.

„Sedni si.“

Hlas nezněl už laskavě, ale panovačně. Maria poslechla a zaplavilo ji horko; příkaz jí zněl povědomě, cítila se jistější.

„Divadlo. Chci hrát divadlo.“

Líbilo se jí poslouchat rozkazy. Nemusela myslet, stačilo se podřídít. Požádala o další šampaňské, ale přinesl vodku; prý rychleji stoupá do hlavy, přináší uvolnění a ke kaviáru je vhodnější.

Otevřel láhev. Maria pila prakticky sama a přitom naslouchala hřmění. Všechno dokonale souznělo, jako by nebeská i zemská energie chtěly ukázat svou krutou tvář.

Pak vyndal Terence ze skříně malý kufřík a položil ho na postel.

„Nehýbej se.“

Maria strnule seděla. Otevřel kufřík a vytáhl dva páry chromovaných pout.

„Sedni si a roztáhni nohy.“

Poslechla. Ztratila vlastní vůli a podřídila se, protože to tak chtěla. Pochopila, že se jí dívá mezi nohy, vidí černé kalhotky, dlouhé punčochy, stehna a může si představovat ochlupení, pohlaví.

„Postav se!“

Vyskočila ze židle. Chvilí trvalo, než získala rovnováhu, a zjistila, že je opilejší, než se domnívala.

„Nedívej se na mě. Skloň hlavu, poslechni pána!“

Dříve než stačila sklonit tvář, zasvištěl vzduchem tenký bičík, jako by byl živý.

„Pij. Nezdvihej hlavu, ale pij.“

Obrátila do sebe další dvě tři sklenky vodky. Ted' už to nebylo pouhé divadlo, ale skutečný život: neovládala se. Připadala si jako věc, pouhý nástroj, a i když se to zdálo neuvěřitelné, podřízenost jí

dávala pocit absolutní svobody. Už nebyla paní, nebyla tou, která vede, dává útěchu, naslouchá zpovědím, vzrušuje; byla obyčejnou dívkou z brazilského vnitrozemí tváří v tvář obrovské síle muže.

„Svlékni si šaty.“

Příkaz zazněl suše, bez vášně – a přitom v ničem nemohlo být víc erotiky. Maria dál skláněla na znamení podřízenosti tvář k zemi, rozepnula si šaty a nechala je sklouznout na zem.

„Jsi neposlušná, víš to?“

Bičík znovu zasvištěl vzduchem.

„Musím tě potrestat. Jak se mi tak mladá dívka odvažuje odporovat? Máš tu přede mnou klečet!“

Maria se chystala pokleknout, ale její pohyb zarazil bičík, jenž se poprvé dotkl jejího těla – hýždí. Šlehnutí páliło, ale zdálo se, že po sobě nezanechá stopu.

„Neřekl jsem, aby sis klekla. Nebo ano?“

„Ne.“

Bičík se opět dotkl jejích hýždí.

„Řekni: Ne, můj pane.“

Další šlehnutí bičíkem. Ještě žhavější. Na zlomek vteřiny ji napadlo, že by s tím vším mohla okamžitě skončit: ale taky může vydržet až do konce, ne kvůli penězům, ale kvůli tomu, co řekl tenkrát, poprvé – člověk sám sebe pozná, jedině když dojde na konec svých možností.

Bylo to něco nového, bylo to dobrodružství. Později se může rozhodnout, jestli chce pokračovat, ale v tomhle okamžiku už nebyla dívkou, která má v životě tři cíle, vydělává peníze vlastním tělem a zná muže s krbem a zajímavými příběhy. Nebyla nikým, a právě proto mohla být vším, o čem kdy snila.

„Svlékni se. Procházej se sem a tam, ať si tě mohu prohlédnout.“

S hlavou skloněnou znovu poslechla bez jediného slova. Muž, jenž ji sledoval, zůstal oblečen a lhostejný, nebyl to muž, s nímž hovořila v klubu, ale Odysseus přicházející z Londýna, Théseus, co sestoupil z nebe, nájezdník, který vtrhl do nejbezpečnějšího města na světě a měl to nejtvrďší srdce na zemi. Svlékla si kalhotky i podprsenku a cítila se bezbranná i chráněná současně. Bič se opět mihl vzduchem, ale tentokrát se těla nedotkl.

„Nezdvihej hlavu! Jsi tady, abych tě ponížil, ovládl, jak budu chtít, chápeš?“

„Ano, pane.“

Sevřel jí paži a na zápěstí nasadil pouta.

„Budeš hodně bita. Dokud se nenaučíš slušně chovat.“

Plácl jí otevřenou dlaní přes zadek. Vykřikla, protože tentokrát to zabořelo.

„Ještě si budeš stěžovat? Však ty poznáš, co je dobré!“

Než stačila zareagovat, ucpal jí ústa koženým roubíkem. Nebránil jí v řeči, stále mohla říct „žlutá“ nebo „červená“, ale cítila, že toho muže musí nechat, ať si s ní dělá, co chce. Je to osud, kterému neunikne. Byla nahá, v ústech roubík, na rukou pouta, žilami jí místo krve proudila vodka.

Další plácnutí přes zadek.

„Procházej se sem a tam!“

Maria začala chodit a na slovo poslechla každý příkaz: „stůj“, „otoč se doprava“, „posad' se“, „roztáhni nohy“. Tu a tam dostala zcela bezdůvodně ránu, cítila bolest a ponížení – to bylo mocnější a silnější než bolest – a měla dojem, že vstoupila do jiného světa, kde nic není. Byl to téměř zbožný pocit, toužila popřít sama sebe, sloužit, ztratit povědomí o vlastním já, vlastních přáních, vlastní vůli. Cítila, že je vlhká a vzrušená, a přitom vůbec nechápala, co se s ní děje.

„Znovu si klekni!“

Poslušně a pokorně plnila každý rozkaz se skloněnou hlavou, a proto neviděla, co přesně se děje kolem ní, jen si všimla, že ten muž v jiném vesmíru, na jiné planetě těžce oddechuje, že ho unavilo, jak práskal bičem a bil ji rozevřenou dlaní, zatímco ona cítí rostoucí sílu a energii. Už se nestyděla a nevádilo jí přiznat, že se jí to líbí, zasténala, chtěla, aby se dotýkal jejího pohlaví, ale muž ji místo toho uchopil a mrštil s ní na postel.

Věděla, že jí neublíží, i když jí roztáhl nohy a připoutal každou k jedné straně postele. Ruce má spoutané za zády, nohy roztažené a v puse roubík. Kdy do ní vnikne? Copak nevidí, že je připravena, že se mu nabízí, chce být jeho otrokyní, zvířetem, věcí, udělá, cokoli po ní bude chtít?

„Chtěla bys, abych tě celou rozpáral?“

Viděla, jak jí opírá rukověť bičíku o přirození. Přejel jí shora dolů a ve chvíli, kdy se dotkl klitorisu, se přestala ovládat. Nevěděla, jak dlouho to trvalo, nepamatovala si, kolikrát ji zpohlavkoval, ale nečekaně se dostavilo vyvrcholení, které v ní nedokázaly za všechny ty měsíce vyvolat desítky, stovky jiných mužů. Nastal výbuch, cítila, jak se propadá do černé díry vlastní duše, kde se intenzivně bolest a strach mísily v absolutní rozkoš, která jí nesla za hranice všeho, co dosud poznala, a Maria sténala, její výkřiky tlumil roubík, vzpínala se na posteli, přestože cítila, jak se jí pouta zarývají do zápěstí a kožené přezky hmoždí kotníky, svíjela se jako nikdy dřív a křičela bez zábran, protože kvůli roubíku ji nikdo nemohl slyšet. Cítila bolest a rozkoš, bičik jí stále víc a víc tiskl klitoris a ona dosáhla vrcholu, rozkoš jí tryskala z úst, z pohlaví, ze všech pórů, z očí, z každého kousíčku kůže.

Upadla do jakéhosi transu a pomalu, pomaličku klesala, bič už mezi jejími stehny neležel, zbyly jen potem nasáklé vlasy, něžné ruce, které ji zbavovaly pout a odvažovaly kožené přezky z kotníků.

Zůstala ležet, zmatena a neschopna podívat se na toho muže, protože se styděla sama za sebe, za své výkřiky, za své vyvrcholení. Hladil ji po vlasech a také těžce oddychoval, přestože prožitá rozkoš nebyla jeho; neměl v ní svůj okamžik extáze.

Nahá sevřela v objetí zcela oblečeného muže, vyčerpaného tolika příkazy, výkřiky, ovládním situace. Nevěděla, co říci, jak pokračovat, ale cítila se v bezpečí a chráněná, protože ji zavedl do míst, která neznala, a byl tam jejím ochráncem i pánem.

Rozplakala se a on trpělivě čekal, až se utiší.

„Co jsi to se mnou udělal?“ zeptala se mezi slzami.

„Co jsi chtěla.“

Podívala se na něho a uvědomila si, jak zoufale ho potřebuje.

„Nenutil jsem tě, nic jsem ti nenařizoval, ale neslyšel jsem, že bys řekla ‚červená‘; měl jsem jen takovou moc, jakou jsi mi dala. Nenutil jsem tě, nevydíral, byla tu jen tvá vůle; i když jsi byla otrokyní a já pánem, mohl jsem tě dovést jen tam, kam jsi mě vlastní svobodnou vůlí vedla.“

Pouta. Kožené přezky na nohou. Roubík. Ponížení daleko silnější a intenzivnější než bolest. A přesto měl pravdu, cítila naprostou svobodu. Maria se cítila nabitá energií, silou a překvapovalo ji zjištění, že muž vedle ní je zcela vyčerpaný.

„Měl jsi orgasmus?“

„Ne,“ odpověděl. „Úkolem pána je vládnout otrokovi. Pánovým potěšením je otrokova radost.“

Nic z toho nedávalo smysl, protože takhle se příběhy nevyprávějí, skutečný život takový není. Jenže tohle byl svět fantazie, ji naplňovalo světlo, zatímco on se zdál prázdný a vyčerpaný.

„Můžeš odejít, kdykoliv budeš chtít,“ řekl jí Terence.

„Nechci odejít, chci to pochopit.“

„Není co.“

Vstala, krásná a výmluvná ve své nahotě, a nalila dvě sklenky vína. Zapálila dvě cigarety a jednu mu podala – role se vyměnily, stala se paní obsluhující svého otroka oplátkou za potěšení, které jí poskytl.

„Obléknu se a půjdu. Ale ráda bych si chvíli povídala.“

„Není o čem. Přesně tohle jsem chtěl, bylas úžasná. Jsem unaven, zítra se musím vrátit do Londýna.“

Natáhl se a zavřel oči. Maria nevěděla, jestli spánek jen předstírá, ale nezáleželo jí na tom; s potěšením vykouřila cigaretu, pomalu dopila víno, opřela si čelo o okenní tabulku, sledovala jezero před sebou a přála si, aby ji teď někdo z druhého břehu viděl – nahou, naplněnou, spokojenou, sebejistou.

Oblékla se a odešla, aniž řekla sbohem, nepřemýšlela, zda dveře otvírá, nebo ne, protože si byla jista, že se už nechce vrátit.

Terence slyšel klapnutí dveří, počkal, jestli se nevrátí, s tím, že si tu něco zapomněla, a teprve po několika minutách vstal a zapálil si cigaretu.

Ta holka má styl, uvažoval. Naučila se snášet bičování, i když je to jen nejběžnější, nejstarší a nejjemnější způsob trestu. Na okamžik si vzpomněl, jak poprvé okusil ten záhadný vztah mezi dvěma bytostmi, které se jedna druhé touží přiblížit, ale dokážou to jen prostřednictvím vzájemného trápení.

Tam venku se tisíce manželských párů každodenně oddávají sadomasochismu, aniž o tom vědí. Chodí do práce a domů, na všechno nadávají, muži bijí své ženy nebo je bijí ony, trápí se, ale přitom jsou ke svému neštěstí pevně připoutáni, aniž si uvědomují, že stačí jediné gesto, jediné „tohle už nikdy“, aby se té tíhy zbavili. Terence tuhle zkušenost prožil se svou ženou, známou anglickou zpěvačkou; žili a mučili se vzájemnou žárlivostí, věčnými scénami plnými výčitek, celé dny se potáceli mezi uklidňujícími prášky a noci utápěli v alkoholu. Milovala ho a nechápala, proč se tak chová, on miloval ji a svému jednání také nerozuměl. Ale jako by agonie, kterou si navzájem předávali, byla nezbytná, podstatná pro život.

A pak jeden z hudebníků, kterého považovali za podivína právě proto, že byl ve srovnání s ostatními výstředními kolegy příliš normální, zapomněl ve studiu knihu Venuše v kožichu od Leopolda von Sacher-Masocha. Terence knihou listoval a během čtení začínal sebe sama lépe chápat.

Krásná žena se svlékla a uchopila dlouhý bič s malou rukovětí a připevnila si jej k zápěstí. „Přál sis to,“ řekla. „Proto tě zbičuji.“ „Udělej to,“ zašeptal její milenec. „Žádám tě o to.“

Manželka měla právě zkoušku v druhé části studia, oddělené prosklenou stěnou. Požádala ho, aby vypnul mikrofony, které umožňovaly poslech technikům, a on to udělal. Pak Terence napadlo, že si možná domlouvá schůzku s pianistou, a uvědomil si, že ho to sice dohání k šílenství, ale jako by si na utrpení už zvykl a nemohl bez toho žít. „Zbičuji tě,“ říkala nahá žena v knize, kterou držel v ruce. „Udělej to. Žádám tě o to.“ Byl hezký, ve studiu měl důležité postavení, tak proč musí jeho život vypadat takhle? Protože se mu to líbí. Zaslouží hodně trpět za to, jak k němu byl život laskavý a on nebyl hoden všech jeho požehnání: peněz, úcty, popularity. Měl dojem, že se v kariéře blíží k bodu, kdy se stane závislým na úspěchu, což ho děsilo, protože už viděl mnoho těch, co se z výšky zřítily až na zem.

Knihu si přečetl. Začal číst všechno, co se mu v souvislosti s tou záhadnou vazbou mezi bolestí a rozkoší dostalo do ruky. Manželka objevila videonahrávky, které si půjčoval, knihy, jež schovával, a zeptala se ho, co to má znamenat, jestli není nemocný. Terence odpověděl, že ne, prý se jedná o průzkum související s podobou jejího nového projektu. A jakoby mimochodem navrhl: „Třeba bychom to měli zkusit.“

Zkusili to. Zpočátku s velkým ostychem, jen podle příruček, které objevili v obchodech s pornografickou literaturou. Postupně však rozvíjeli nové techniky, šli až na samu mez, riskovali, ale současně cítili, jak to upevňuje jejich manželství. Stali se spoluviníky čehosi skrývaného, zakázaného, odsuzovaného.

Jejich společná zkušenost se odrazila i v umělecké činnosti: vytvořili nový model koženého oblečení s kovovými přezkami. Žena vystupovala na pódiu s bičíkem, kovovými náramky, ve vysokých botách a publikum tím přivádělo k šílenství. Nová deska se vyšvihla na první místo v žebříčkách anglických hitparád a pak se vydala na vítězné tažení po Evropě. Terence překvapilo, jak mladí lidé přijímají jeho osobní blouznění s naprostou přirozeností, a dovedl si to vysvětlit jedině tím, že se tak potlačované násilí může projevit intenzivně, ale neškodně.

Bič se stal symbolem, jeho obraz se objevil na tričkách, tetování, samolepkách, pohledech.

Jeho vlastní intelektuální založení nutilo Terence hledat příčinu toho všeho, aby lépe porozuměl i sám sobě.

To, co vyprávěl prostitutce o kajících, kteří chtěli zahnat černý mor, nebyla pravda. Člověk od počátku věků věděl, že utrpení, které přijme beze strachu, mu otevře cestu ke svobodě.

Už v Egyptě, Římě a Persii věděli, že člověk, který se obětuje, zachraňuje svou zemi a její svět. Když Čínu postihla přírodní katastrofa, potrestali císaře, protože on byl zástupcem božstva na zemi.

V antickém Řecku bičovali jednou za rok od rána do večera na počest bohyně Diany nejlepší spartské bojovníky, zatímco dav je hlasitě povzbuzoval a žádal, aby trpěli s hrdostí, neboť bolest je připraví na válku. Večer pak kněží zkoumali rány na tělech bojovníků a předpovídali z nich budoucnost města.

Pouštní otcové, stará křesťanská komunita, ve čtvrtém století soustředěná kolem jednoho kláštera v Alexandrii, používali bičování jako prostředek k zahánění démonů, nebo aby ukázali, jak zbytečné je lidské tělo při duchovním hledání. Životy svatých jsou plné dalších příkladů – svatá Růžena běhala zahradou, kde ji zraňovaly trny; svatý Dominik se pravidelně každý večer před usnutím bičoval; mučedníci dobrovolně volili pomalé umírání na kříži nebo v tlamách divokých šelem. Všichni říkali, že když se člověku podaří přemoci bolest, dosáhne zbožného vytržení.

Podle posledních nepotvrzených výzkumů vzniká v ranách určitá plíseň s halucinogenními účinky, vyvolávající různé vidiny. Výsledný pocit rozkoše je tak silný, že tato praktika opustila brány klášterů a začala dobývat svět.

V roce 1718 byl vydán Traktát o sebetrýznění, který radí, jak dosáhnout potěšení v bolesti, aniž tělo dojde újmy. Koncem století existovaly po celé Evropě desítky míst, kde mohli lidé trpět proto, aby dosáhli radosti. Máme záznamy o králích a kněžnách, kteří se dávali bičovat otroky, dokud neobjevili, jakou rozkoš přináší bolest nejen přijímat, ale i působit, ačkoliv to více vyčerpávalo a skýtal to menší potěšení.

Terence kouřil a vědomí, že většina lidstva by jeho úvahy nikdy nepochopila, v něm vyvolávalo příjemný pocit.

Ale to nebylo důležité: do tajného spolku mají přístup jen vyvolení. Znovu si vzpomněl, jak se utrpení působené manželstvím změnilo v radost. Manželka věděla, že do Ženevy jezdí právě kvůli

tomuhle, ale neznepokojovalo ji to – naopak, byla šťastna, že jejímu manželovi se v tomhle nemocném světě dostává po týdnu namáhavé práce kýžené odměny.

Kouřil cigaretu, pozoroval jezero za oknem a cítil, jak se mu znovu vrací chuť do života. Dívka, která před chvílí opustila tuhle místnost, to všechno pochopila. Cítil, jak je jí blízko svou duší, i když zamilovat se zatím nedokázal, protože měl rád svou ženu. Přesto si s chutí představoval, že je volný a může snít o novém vztahu.

Zbývalo přimět ji, aby vyzkoušela to nejobtížnější, aby se proměnila v Trestající Venuši, v Dominu, Velitelku, schopnou nelítostně ponižovat a trestat. Obstojí-li ve zkoušce, je připraven otevřít srdce a nechat ji vstoupit.

Z Mariina deníku, když byla ještě opojena vodkou a rozkoší:

Neměla jsem co ztratit a získala jsem všechno. Přestala jsem být sama sebou a zjistila, kdo jsem.

Osvobodila jsem se, když jsem poznala nejhlubší ponížení a pokoru. Nevím, jestli jsem nemocná, jestli všechno byl pouhý sen nebo jestli se to přihodí jen jednou za život. Víím, že bez toho můžu žít, ale ráda bych se s ním setkala znovu, zopakovala si tu zkušenost a zašla ještě dál.

Trochu jsem se bála bolesti, jenže silnější než bolest bylo ponížení – stala se jeho pouhou předzvěstí. V okamžiku, kdy jsem poprvé po mnoha měsících prožila první orgasmus, tak jsem se bez ohledu na všechny muže a na to, co dělali s mým tělem, cítila – pokud je to vůbec možné – blíž Bohu. Vzpomněla jsem si, co vyprávěl o moru, kdy kající, kteří nabízel vlastní bolest, aby zachránili lidstvo, našli v té bolesti potěšení. Já nechtěla zachraňovat lidstvo, ani jeho, ani sebe samu. Prostě jsem tam byla.

Sex je umění ovládnout neovládnuté.

Tohle nebylo divadlo, skutečně stáli na nádraží, protože Maria měla ráda pizzu, kterou prodávali jenom tady. Není na škodu, když bude trochu marnivá. Ralf se měl objevit o den dřív, když ještě byla ženou hledající lásku, krb, víno, touhu. Ale život za ni zvolil jinak, takže dnes nepotřebovala cvičení v koncentraci na zvuky a dění kolem prostě proto, že na něho nemyslela, objevila zajímavější věci.

Co má dělat s mužem vedle sebe, co jí pizzu, která mu nejspíš ani nechutná, jen aby nějak zabil čas, než odejdou k němu domů? Když vešel do klubu a nabídl jí koktejl, váhala, zda neříct, že už nemá zájem, aby si našel někoho jiného; ale zároveň si s někým moc potřebovala popovídat o uplynulé noci.

Zkoušela mluvit s několika prostitutkami, které také pracovaly pro „exkluzivní klienty“, ale žádná z nich jí nevěnovala pozornost, protože Maria byla bystrá, rychle se učila a stala se pro ostatní v Copacabaně velkou hrozbou. Ze všech lidí, které znala, ji mohl pochopit snad jen Ralf Hart, podle Milana také „exkluzivní klient“. Jenže teď se na ni díval očima plnými lásky a tím to všechno bylo těžší. Radši neřekne nic.

„Co víš o utrpení, ponížení a velké rozkoši?“

Zase se nedokázala ovládnout.

Ralf přestal jíst.

„Všechno. A nezajímá mě to.“

Odpověděl rychle, až to Marii zarazilo. Takže všichni vědí všechno, jen ona ne? Co je to za svět, Bože?

„Poznal jsem své démony a temné kouty,“ pokračoval Ralf.

„Sáhl jsem si až na dno a vyzkoušel všechno, nejen v téhle oblasti, ale i v dalších. Ale když jsme se viděli naposled, dosáhl jsem svých mezí díky touze, ne bolesti. Ponořil jsem se do vlastní duše a vím, že ještě toužím po tom dobrém, velmi dobrém, co život nabízí.“

Měl chuť říci: „A k tomu patříš i ty, proto se, prosím tě, nevydávej tou druhou cestou.“ Ale nesebral odvahu; místo toho mávl na taxík a požádal řidiče, ať je zaveze k jezeru, kde se procházeli v den, kdy se poznali, což se zdálo už věčností. Maria se tomu přání podivila, ale zůstala zticha, instinkt jí říkal, že může hodně ztratit, přestože její myšlenky se stále opájely tím, co zažila předchozí večer.

Ze své strnulosti se probrala, teprve když došli k zahradě na břehu jezera; přestože bylo léto, noci už začínaly být chladné.

„Co tady budeme dělat?“ zeptala se, když vystoupili. „Fouká, nachladím se.“

„Hodně jsem přemýšlel o tom, co jsi řekla na nádraží. O bolesti a rozkoši. Zuj se.“

Vzpomněla si, že o totéž ji kdysi požádal jeden z klientů a vzrušil ho pouhý pohled na její nohy. Třeba ještě není všem dobrodružstvím konec?

„Nachladím se,“ namítla.

„Udělej, co říkám,“ nedal se odbýt. „Nenachladiš se, když tu nezůstaneme dlouho. Věř mi, jako já věřím tobě.“

Maria pochopila, že jí chce kdovíproč pomoci; snad proto, že on se už ze svého poháru hořkosti napil a domníval se, že stejné nebezpečí hrozí i jí. Nepotřebovala ničí pomoc; byla spokojena ve svém novém světě, kde trápení nepředstavovalo už žádný problém. Jenže pak si vzpomněla na Brazílii, na to, jak je složité najít partnera, s nímž by čelila tomuhle odlišnému světu, a protože Brazílie pro ni byla v životě to nejdůležitější, sundala si boty. Zem byla pokryta malými kamínky, které jí okamžitě roztrhaly punčochy, ale na tom nezáleželo, koupí si jiné.

„Svlékni si kabát.“

Mohla říct „ne“, ale protože si předchozí noci zvykla radovat se z toho, že říká „ano“, pokračovala. Svlékla kabát a rozehřáté tělo nereagovalo na chlad okamžitě, ale pak jí pomalu začal vadit.

„Půjdeme a budeme si povídat.“

„To nejde, na zemi je plno kamínků.“

„Právě proto; chci, abys je cítila, chci, aby ti působily bolest, aby tě zraňovaly, protože jsi stejně jako já poznala utrpení spojené s rozkoší, a tu zkušenost teď musím vyrvat z tvé duše.“

Maria zatoužila říci: „Nemusíš, mně se to líbí.“ Ale místo toho pomalu vykročila, chodidla ji páčila, kvůli zimě i kvůli ostrým hrotům kamenů.

„S jednou výstavou jsem se dostal do Japonska, právě v době, kdy jsem byl zcela v moci toho, co jsi nazvala ‚utrpením, ponížením a velkou rozkoší‘. Tehdy jsem si myslel, že cesta zpátky neexistuje, že půjdu stále dál, a ze života mi nezbývalo víc než chuť trestat a být trestán.

Jako lidé se přece rodíme plni viny, bojíme se, když máme možnost být šťastni, a strašně si přejeme, aby druzí byli potrestáni, protože sami se cítíme neschopní, nespravedlivě poškozeni, nešťastní. Splácet své hříchy a smět trestat hříšníky – no, není to nádherné? Ano, je.“

Maria kráčela, ale pro zimu a bolest jí bylo zatěžko soustředit se na jeho slova, přesto se o to snažila.

„Všiml jsem si, že máš otlačená zápěstí.“

Pouta. Vzala si plno náramků, aby skryla skvrny; ale zkušené oči vědí, co hledat.

„Takže pokud to, co jsi v poslední době poznala, vede touhle cestou, nebudu ti bránit; ale se skutečným životem to nemá nic společného.“

„Jakou cestou?“

„Bolesti a rozkoše. Sadismu a masochismu. Říkej tomu, jak chceš, ale pokud jsi přesvědčena, že tvá cesta vede tudy, budu se trápit, budu vzpomínat na touhu, na setkání, na Cestu do Santiaga, na tvé vnitřní světlo. Schovám si tužku, kterou jsi mi dala, a pokaždé, když v krbu rozdělám oheň, vzpomenu si na tebe. Ale už za tebou nepřijdu.“

Maria pocítila strach, uvědomila si, že nastala chvíle, aby ustoupila, řekla pravdu a přestala předstírat, že ví víc než on.

„Nedávno, přesněji řečeno včera, jsem zažila něco, co jsem nikdy předtím nepoznala. A děsí mě, že jsem na hranici ponížení dokázala najít samu sebe.“

Pokračovat v hovoru jí připadalo stále obtížnější – zuby jí cvakaly zimou a nohy strašně bolely.

„Na výstavu, která se konala v kraji jménem Kumano, přišel i jeden dřevorubec,“ pokračoval Ralf, jako by neslyšel, co řekla. „Mé obrazy se mu nelíbily, ale dokázal z nich vyčíst, jak žiju a co cítím. Druhý den mě vyhledal v hotelu a zeptal se mě, jestli jsem spokojen; pokud ano, měl bych prý pokračovat v tom, co dělám. Pokud ne, mám strávit pár dní s ním.“

Nechal mě chodit po kamenech, jako teď já tebe. Cítit zimu. Donutil mě pochopit krásu bolesti, ale té, kterou působí příroda, ne člověk. Říkal tomu Šugen-do, je to metoda stará už tisíc let.

Řekl, že jsem člověk, který se nebojí bolesti, a to je dobře, protože aby člověk ovládl svou duši, musí dokázat ovládnout tělo. Také říkal, že využívám bolest chybným způsobem a to mě ničí.

Ten obyčejný dřevorubec si myslel, že mě zná lépe než já sám, což mě rozčilovalo, ale zároveň jsem byl pyšný, že mé obrazy dokážou vyjádřit přesně to, co cítím.“

Maria ucítila, jak jí jeden ostřejší kámen rozřízl nohu, ale zima jí vadila víc. Byla tak ztuhlá, že se na Ralfova slova nedokázala soustředit. Proč muži na tomhle Bohem vyvoleném světě mají neustále potřebu ukazovat jí bolest? Svatou bolest, bolest s rozkoší, bolest s vysvětlením nebo bez něj, ale pořád jen bolest, bolest...

Odřenou nohou stoupla na další kámen, ale potlačila výkřik a kráčela dál. Zpočátku se snažila uchovat si svou vyrovnanost, sebeovládání, to, co nazýval „světlem“. Ale teď šla pomalu, zatímco se jí zvedal žaludek a myšlenky vířily: bála se, že bude zvracet. Napadlo ji zastavit se, vždyť tohle postrádalo smysl, ale šla dál.

Nezastavila se kvůli sobě: vydrží jít bosa tak dlouho, jak bude třeba, přece to nemůže trvat celý život. Pak ji napadla další věc: co když nedokáže dojít do Copacabany, protože bude mít zničené nohy nebo horečku či chřipku, která její nedostatečně oblečené tělo určitě napadne? Myslela na zákazníky, jak na ni budou čekat, na Milana, jenž jí důvěřuje, na peníze, které nevydělá, na farmu, na pyšné rodiče. Ale bolest hned zaháněla jakékoliv úvahy. Dál kladla nohu před nohu a šíleně moc si přála, aby si Ralf Hart všiml jejího úsilí a řekl, že už to stačí, že se může about.

Zatím se tvářil lhostejně, nepřítomně, jako by to byl jediný způsob, jak ji osvobodit od něčeho, čemu nerozuměla, co ji svádělo a po čem by jí zůstaly jizvy hlubší než po poutech. Přestože věděla, že jí chce pomoci, a snažila se jít dál a ukázat své světlo, svou silnou vůli, bolest jí nedovolovala bezbožné ani ctnostné myšlenky – veškerý prostor zaplňovala bolest, dělala ji a nutila myslet na meze, kterých nedosáhne.

Ještě jeden krok.

A další.

Bolest jí pronikala až do duše a oslabovala jí ducha, protože něco jiného je hrát divadlo v pětihvězdičkovém hotelu, nahá, s vodkou, kaviárem a bičíkem mezi nohama, a jiné je být v zimě bosa, s nohama rozedřenýma od kamenů. Naplňoval ji zmatek, nedokázala říct Ralfu Hartovi jediné slovo, její svět se skládal jen z malých řezavých kamínků, jimiž byly vysypány pěšinky mezi stromy.

Zatímco uvažovala, že to vzdá, přepadl ji zvláštní pocit: dosáhla svých hranic a za nimi byl prázdný prostor, v němž jako by plula nad svým tělem a nevnímala, co cítí. Zažívali kajícíci tentýž pocit? Na druhém kraji bolesti objevila dveře vedoucí k odlišnému stavu vědomí, kde nebylo místo pro nic jiného než pro neúprosnou přírodu a její vlastní neporazitelné já.

Všechno kolem se proměnilo v sen: matně osvětlená zahrada, tmavé jezero, mlčící muž, jedna nebo dvě dvojice, které se tu procházely a nevíšely si, že je bosa a jde tak ztěžka. Nevěděla, zda to bylo

zimou nebo bolestí, ale náhle přestala vnímat vlastní tělo, dostala se do stavu, v němž neexistuje touha ani strach, jen zvláštní – jak to jen nazvat? – zvláštní „mír“. Hranice bolesti nebyla její hranicí, mohla jít ještě dál.

Myslela na všechny lidské bytosti, které trpěly, aniž o to žádaly, zatímco ona tu stála a schválně se vystavila utrpení – ale na tom teď už nezáleželo, překonala hranici těla, a teď měla jen duši, „světlo“, ono prázdno, které někdo někdy nazval rájem. Existují jisté druhy utrpení, na které lze zapomenout, když se dokážeme povznést nad své bolesti.

Další, na co si pamatovala, bylo, jak ji Ralf vzal do náruče, svlékl si bundu a přehodil ji kolem jejích ramen. Musela omdlít zimou, ale nic si z toho nedělala; byla spokojena, nebála se – zvítězila. Před tímhle mužem se neponížila.

Z minut se staly hodiny, musela mu usnout v náručí, protože když se ještě v noci vzbudila, ležela v pokoji, kde v rohu stála televize. V prázdném bílém pokoji.

Objevil se Ralf a přinášel horkou čokoládu.

„Takhle je to správné,“ řekl. „Došla jsi, kam jsi dojít měla.“

„Nechci čokoládu, chci víno. A chci dolů, do našeho pokoje s krbem a knihami.“

Řekla „našeho pokoje“. To do jejích plánů nezapadalo.

Prohlédla si chodidla; kromě malé ranky viděla jen zarudlé otlačeniny, které zmizí během několika hodin. Po schodech se jí nescházelo snadno, ale toho si nevšímal; došla do svého koutku na koberci vedle krbu – zjistila, že vždycky, když tu byla, cítila se nejlíp právě tam, jako by jí to místo „patřilo“, jako by bylo její.

„Ten dřevorubec mi řekl, že když člověk podstoupí takovou fyzickou námahu, při níž ze sebe vydá všechno, jeho mysl získá zvláštní sílu související se ‚světlem‘, které jsem viděl v tobě. Co jsi cítila?“

„Že bolest je přítelkyní ženy.“

„A to je nebezpečné.“

„A že bolest má své meze.“

„A v tom je spása. Nezapomeň na to.“

Mariiny myšlenky zůstávaly zmatené; zakoušela onen „mír“, který cítila, když přesáhla své meze. Ukázal jí jiný druh utrpení a i ten jí přinesl zvláštní potěšení.

Ralf sáhl po velké brašně a otevřel ji. Byla plná kreseb.

„Dějiny prostituce. Požádala jsi mě o to, když jsme se poprvé setkali.“

Ano, chtěla to po něm, ale jen aby něco řekla, aby vypadala zajímavě. Teď jí to nepřípadalo nijak důležité.

„Celé dny jsem se plavil v neznámých mořích. Dříve jsem netušil, že prostituce nějaké dějiny vůbec má, věděl jsem jenom, že se jí říká nejstarší řemeslo na světě. Ale dějiny prostituce existují, a dokonce hned dvoje.“

„A tyhle kresby?“

Ralf Hart se zatvářil trochu zklamaně, že ho neposlouchá, ale ovládl se a pokračoval.

„Četl jsem, pátral, poznával a přitom jsem dělal tyhle náčrtky.“

„Promluvíme si o tom jindy; dnes se chci bavit o bolesti, musím jí porozumět.“

„Když jsi ji cítila včera, poznala jsi, že přináší rozkoš. Dnes ti přinesla mír. A proto ti říkám: dej si pozor, člověk si na ni snadno zvykne, ale je to silná droga. V našem životě se objevuje každý den ve skrytém trápení, v odmítání lásky, ve výčitkách, že naše sny ztroskotaly. Když ukáže svou pravou tvář, je strašná, ale vypadá svůdně, vezme-li na sebe podobu oběti či rezignace. Nebo zbabělosti. Ať se jí člověk jak chce brání, stejně jí nakonec podlehne, zamiluje se do ní, přijme ji za součást svého života.“

„Nevěřím. Nikdo si nepřeje trpět.“

„Pokud jsi skutečně pochopila, že se dá žít bez utrpení, udělala jsi velký pokrok, ale nemysli si, že ti ostatní budou rozumět. Souhlasím, že nikdo si trápení nepřeje, ale přesto skoro všichni bolest vyhledávají, chtějí se obětovat a cítí se ospravedlněni, očištění, hodni úcty svých dětí, partnerů, sousedů, Boha. Teď na to nebudeme myslet, ale pamatuj si, že světem nehýbe touha po radosti a potěšení, ale touha po obětování všeho důležitého.“

Proč jde voják do války - aby zabíjel nepřitele? Ne: jde zemřít za svou vlast. Chce žena, aby její muž viděl, že se cítí šťastna? Ne: chce, aby pochopil, že se mu obětuje, že trpí, aby se cítil šťasten. A co manžel, proč chodí do práce - aby se v ní realizoval? Ne: dře se pro blaho rodiny. A tak dále: děti obětují své sny, aby udělaly radost rodičům, rodiče obětují svůj život kvůli dětem, ospravedlňujeme bolest a trápení tím, co by mělo přinášet jen radost: láskou.“

„Přestaň.“

Ralf zmlkl. Teď přišla ta pravá chvíle na změnu tématu, a tak jí začal ukazovat své náčrtky. Nejdřív se v nich nevyznala, viděla obrysy postav, ale také změt' čar, barev, rozechvělé i pravidelné tahy. Postupně začínala chápat, co jí říká, protože každé slovo doprovázel gestem, každá věta ji posunovala blíž světu, jehož součástí se odmítala cítit, a sama sebe přesvědčovala, že jde jen o pouhou epizodu v jejím životě, zdroj výdělku, nic víc.

„Ano, zjistil jsem, že prostituce nemá dějiny jedny, ale hned dvoje. Ty první dobře znáš, protože do nich sama patříš: hezká dívka se jednoho dne rozhodne nebo jiní rozhodnou za ni, že může přežít, jedině když začne prodávat vlastní tělo. Některé z takových dívek nakonec třeba řídí osud celého národa jako Messalina v Římě, z jiných se stanou legendy jako z Madame Du Barry, další čeká úžasné dobrodružství a náhlý pád jako třeba Matu Hari. Ale většina z nich nikdy svou chvilku slávy nebo

úspěchu nezažije; navždy zůstanou jen venkovskými dívkami, jež touží po slávě, manželovi, dobrodružství, ale skutečnost je jiná a ony do ní na čas zabřednou, přivyknou jí, domnívají se, že jsou paními situace, ale nikdy se nedostanou dál.

Umělci vytvářejí sochy, malby a píšou knihy už déle než tři tisíce let. Celou tu dobu vykonávají prostitutky své řemeslo. Jako by se vůbec nic nezměnilo. Zajímají tě podrobnosti?“

Maria přikývla. Potřebovala získat čas, pochopit bolest, začínala mít pocit, že když kráčela parkem, z těla jí odešlo cosi velice zkaženého.

„O prostitutkách se píše v nejstarších textech, egyptskými hieroglyfy, sumerským písmem, ve Starém i Novém zákoně. Jejich řemeslo však získává organizovanou podobu teprve ve čtvrtém století před Kristem, kdy řecký zákonodárce Solón oficiálně zakládá státní nevěstince a zatěžuje je daní za ‚obchod s masem‘. Athénští obchodníci se radují, protože dříve nezákonná činnost se stává legální. Prostitutky se začínají řadit do různých kategorií podle výše daní, které platí.

Té nejlevnější se říká pornai, otrokyně patřící majiteli nevěstince. Následuje peripatétika, ta shání zákazníky na ulici. A na vrcholu hierarchie stojí nejdražší a nejkvalitnější hetaira, „společnice“, jež doprovází obchodníky na cestách, navštěvuje s nimi vybrané podniky, hospodaří s vlastními penězi, radí, zasahuje do politického života. Jak vidíš, mnoho se od té doby nezměnilo.

Ve středověku se kvůli pohlavním chorobám...“

Ticho, obavy z chřipky, teplo krku – potrebovala ho, aby jí zahřálo tělo i duši. Maria už nechtěla poslouchat – měla dojem, že se svět zastavil, všechno se jen opakuje, člověk nikdy nedokáže vzdát sexu patřičnou úctu.

„Nezdá se, že by tě to zajímalo.“

Snažila se ovládnout. Vždyť tohle je muž, kterému chce patřit, i když teď už si tím nebyla tak jista. „Tohle znám, proto mě to nezajímá a jsem z toho smutná. Ale říkal jsi, že jsou ještě druhé dějiny prostituce.“

„Ty se zabývají zcela opačnou stránkou prostituce: kněžkami lásky.“

Její skleslost rázem zmizela a Maria se pozorně zaposlouchala. Posvátná prostituce? Vydělávat sexem peníze a ještě se tím přiblížit Bohu?

„Řecký historik Hérodotos napsal o babylonské říši: ‚Existuje tam zvláštní zvyk: každá žena, která se v Sumeru narodí, musí alespoň jednou za život jít do chrámu bohyně Ištar, kde se na znamení pohostinnosti a za symbolickou cenu nabídne někomu neznámému.‘“

Potom se musí Ralfa zeptat, o jakou bohyni šlo; třeba i jí pomůže získat zpátky to, co ztratila, i když sama přesně neví, co.

„Vliv bohyně Ištar se rozšířil po celém Blízkém východě, dosáhl až na Sardinii, na Sicílii a do středomořských přístavů. Později, za vlády Říma, požadovala jiná bohyně, Vesta, buď celoživotní panenství, nebo absolutní odevzdání těla. Posvátný oheň se mohl udržet jedině tím, že vestálky zbavovaly panictví mladé muže a krále: zpívaly erotické písně, dostávaly se do transu a své vytržení nabízely světu jako jakési splynutí s božstvem.“

Ralf Hart jí ukázal kopii několika starých zápisků s německým překladem na okraji stránky. Pomalu četl a překládal každý verš:

Když sedím u hostinských dveří,
já, bohyně Ištar,
jsem prostitutka, matka, manželka, božstvo.
Jsem to, co nazývají Život,
ale vy mě zvěte Smrtí,
jsem to, co nazývají Zákon,
ale vy mě zvěte Tulákem.
Jsem tím, co hledáte,
a tím, co jste našli.
Jsem tím, co jste rozsypali,
a teď sbíráte po kouscích.

Maria potichu škytla a Ralf Hart se zasmál; vracela se jí energie, její vnitřní světlo znovu začínalo zářit. Nejspíš by měl pokračovat ve vyprávění, ukazovat kresby a postarat se, aby cítila, že ji miluje.

„Nikdo neví, proč posvátná prostituce po téměř dvoutisícileté existenci zanikla. Snad kvůli nemocem nebo pod vlivem nových společenských norem, které měnily i náboženství. Dnes už neexistují a existovat nebudou. Dnes řídí svět lidé a výraz ‚prostitutka‘ představuje stigma, kterým lze označit každou ženu, jež vybočila z řady.“

„Můžeš přijít zítra do Copacabany?“

Ralf nechápal, proč se ptá, ale okamžitě přikývl.

Tu noc, co kráčela bosa Anglickou zahradou v Ženevě, si Maria zapsala do deníku:

Je mi jedno, jestli to někdy bylo posvátné, nebo ne, ale NENÁVIDÍM TO, CO DĚLÁM. Ničí to mou duši, ztrácím kontakt sama se sebou, učím se, že bolest je vykoupení, že všechno se dá koupit, ospravedlnit penězi.

Neznám nikoho, kdo by byl šťasten; zákazníci vědí, že musí platit za to, co by měli dostávat darem, a deprimuje je to. Ženy vědí, že co by chtěly nabízet jen s láskou a něhou, musí prodávat a že je to

ničí. Stálo mě velké úsilí napsat tyhle řádky, musela jsem si přiznat, že jsem nešťastná, nespokojená – a že to musím vydržet ještě několik týdnů..

Ale už nemůžu mlčet, přetvařovat se, že se nic děje, že jde o pouhou epizodu, jedno období mého života. Chci na to zapomenout, potřebuji milovat – prostě potřebuji milovat.

Život je krátký – nebo příliš dlouhý – a žít ho tak špatně představuje přepych, který si nemůžu dovolit.

Nejsou v jeho domě ani v jejím bytě. Nejsou v Brazílii ani ve Švýcarsku, tenhle hotel by mohl stát kdekoliv na světě, se stejným nábytkem a atmosférou, která chce působit rodinně, ale o to odtažitější dojem vyvolává.

Nejsou v hotelu s krásným výhledem na jezero a vzpomínkou na bolest, utrpení, extázi; tahle okna vedou na Cestu do Santiaga, cestu poutníků, ale ne kajících, místo, kde se lidé setkávají v kavárnách, objevují své světlo, povídají si, přátelí se, zamilovávají. Prší a v tuhle noční hodinu tudy nechodí nikdo, po mnoho let, desetiletí, století tudy procházely stovky poutníků a cesta si možná potřebuje oddychnout, odpočinout od množství kroků, které ji tolik let pošlapávaly.

Světla jsou zhasnuta. Závěsy zataženy.

Chce, aby se svlékl, sama se také svléká. Tma nikdy není naprostá, a když oči přivyknou, rýsuje se v slabém světle, které sem bůhvíodkud proniká, silueta muže. Když se setkali minule, odhalila kousek svého těla jen ona.

Vytahuje dvě prostěradla, která pečlivě složila, vyprala a mnohokrát zkontrolovala, aby na nich nezůstala ani jediná stopa po parfému nebo mýdle. Přistupuje k němu a žádá ho, ať si zaváže oči. On chvíli váhá a mluví o peklech, kterými prošel. Říká mu, že tohle bude jiné, ale potřebují být v naprosté tmě, teď je řada na ní, aby ho něco naučila, jako včera on učil ji o bolesti. Muž to vzdává a zavazuje si šátek. Ona udělá totéž; paprsek světla zmizel, jsou v naprosté tmě, musí se chytit za ruce, aby společně trefili k lůžku.

Ne, nelehneme si. Zůstaneme sedět proti sobě jako vždycky, jen trochu blíž, aby se naše kolena dotýkala.

Tak si to vždycky přála. Ale nikdo jí k tomu nedal dost času. Ani její první milý, ani muž, co ji připravil o panenství. Ani Arab, jenž snad za tisíc franků čekal víc, než mu dokázala dát, i když jí by ani tisíc franků nestačilo, aby si koupila své přání. Ani další muži, kteří prošli jejím tělem, vstoupili do ní a zase vyklouzli a mysleli přitom na sebe, někdy i na ni, někteří měli romantické představy, jiní jen poslouchali instinkt a opakovali to, co prý má dělat chlap, a když to nedokáže, tak žádný chlap není.

Vzpomněla si na svůj deník. Už má všeho dost, přeje si, aby zbývající týdny uběhly co nejrychleji, a proto se dá tomuto muži. Tady září světlo její skryvané lásky. Prvotním hříchem nebylo jablko,

které Eva ochutnala, ale nápad, že se o svůj zážitek musí podělit s Adamem. Eva se bála jít za svým osudem bez cizí pomoci, proto se chtěla o své pocity s někým podělit.

Některé věci musíme zvládnout sami. Nesmíme se bát oceánů, do nichž jsme se ponořili z vlastní svobodné vůle; kdo se bojí, nemůže vyhrát. Člověk prochází peklem, aby to pochopil. Milujme se, ale nesnažme se vlastnit jeden druhého.

Miluji tohoto muže, který tu proti mně sedí, protože mi nepatří a já nepatřím jemu. Dáváme se jeden druhému a zůstáváme volní, musím to opakovat desetkrát, stokrát, milionkrát, dokud vlastním slovům nezačnu sama věřit.

Vzpomene si na prostitutky, se kterými pracuje. Myslí na matku, na kamarádky. Ty všechny věří, že muži stačí pouhých jedenáct minut denně, a draze za ten omyl platí. Mýlí se; muž je stejný jako žena; taky touží potkat někoho, s kým objeví smysl života.

Možná matka dělá totéž co ona a taky před otcem předstírá orgasmus. Nebo má snad v brazilském vnitrozemí žena zakázáno dávat najevo potěšení ze sexu? Ví tak málo o životě, o lásce, ale teď, se zavázanýma očima a s veškerým časem, co ho na světě je, objeví začátek všeho a ten začátek je tam a právě takový, jaký si ona sama přeje.

Dotýká se ho. Teď nemyslí na prostitutky, zákazníky, ani na matku a otce, je v naprosté tmě. Celé odpoledne hledala, co by mohla dát muži, který jí vrátil čest a naučil ji, že hledání radosti je důležitější než potřeba bolesti.

Chtěla bych, aby byl šťasten, jako když mě učil, jako včera, když mluvil o utrpení, o pouličních prostitutkách i posvátných kněžkách lásky. Všimla jsem si, že je šťasten, když mě učí poznávat, tak ať mě učí, ať mě vede. Chtěla bych vědět, jak dospějeme k tělu dřív, než dospějeme k duši, ke spojení, k orgasmu.

Natahuje k němu paži a žádá, aby udělal totéž. Zašeptá pár slov, říká, že by si přála, aby dnes v noci na tomhle území nikoho objevil její kůži, tu hranici mezi ní a světem. Žádá, aby ji cítil, vnímal ji rukama, protože těla si rozumějí, i když duše nejsou vždy zajedno. Pomalu se jí dotýká a ona jeho a oba, jako by se domluvili předem, se vyhýbají místům, z nichž touha vytryskne nejrychleji.

Hladí jí tvář a ona cítí jemný pach barev, co na nich ulpěl už navždy, byť si třeba tisíckrát nebo milionkrát umyl ruce, ten pach tam byl, už když se narodil, když uviděl první strom, první dům a začal snít o tom, jak je nakreslí. I on musí z jejich prstů cítit nějakou vůni, jenže ona neví, jakou, a nechce se ptát, protože právě teď existují jen jejich těla a zbytek vyplňuje ticho.

Hladí ho a cítí jeho hlazení. Dokázala by tak zůstat celou noc, protože to je příjemné a nemusí to nutně končit pomilováním – a právě díky tomu, že ji nic nenutí, cítí teplo mezi stehny a ví, že vlhne. Přejde okamžik, kdy se dotkne jejího pohlaví a pozná, že je vzrušená, neví, zda je to dobře, či špatně, její tělo tak prostě reaguje a není třeba ukazovat, jak a kudy, říkat „rychleji“ nebo „pomaleji“. Mužovy prsty se dotýkají důlků v podpaží, příjemně ji mrazí a bojuje s touhou odstrčit

ho, ale je to příjemné, i když to, co cítí, je možná bolest. Dotýká se ho na stejných místech a cítí, že v podpaží má kůži na dotek jinou, snad kvůli deodorantu, který každý z nich používá. Proč o tom vůbec přemýšlí? Nesmí přemýšlet, jen se dotýkat.

Jeho prsty opisují kruhy kolem jejích prsů jako číhající šelmy. Přeje si, aby se pohybovaly rychleji, aby se dotkly bradavek, její myšlenky jsou rychlejší než ty ruce, ale on to možná ví, dráždí ji, těší se a cíl donekonečna oddaluje, až se jich konečně dotkne. Chvíli si s tuhými bradavkami hraje, čímž ji ještě víc rozjitří, její pohlaví je teď horké a vlhké. Obě ruce jí putují po břichu a obloukem sklouznou až k nohám, hladí jí chodidla a pak přejíždějí nahoru a dolů po vnitřní straně stehén. Musí cítit to horko, ale nepřiblíží se, dotýká se jí jemně, zlehka, a čím jemněji, tím víc je omamuje.

I její ruce se téměř vznášejí, vlastně se dotýká jen chloupků na nohou, a když se přiblíží k jeho pohlaví, také cítí teplo. Jako by se nějakým zázrakem znovu stala pannou, jako by poprvé objevovala mužské tělo. Dotkne se penisu. Není tvrdý, jak si představovala, kdežto ona je vlhká, to jí připadá nespravedlivé, ale snad muž potřebuje víc času, co ona ví.

Začíná ho laskat, jak to dokáže jen panna, protože prostitutky to už zapoměly. Muž reaguje, úd jí roste v ruce, zlehka ho tiskne, už ví, že se ho musí dotýkat níž, obejmě ho prsty a kůži popotáhne směrem k tělu. Je vzrušený, velmi vzrušený, dotýká se rty její pochvy, ale nepřestává být něžný, a ona by mu ráda řekla, aby byl hrubší, aby do ní vsunul prsty a přitlačil. Neudělá to, rozetře na klitoris trochu její vláhly a opakuje kruhové pohyby, kterými jí laskal bradavky. Dotýká se jí, jako by to dělala ona sama.

Jednou rukou se znovu dotkl jejího prsu, je jí to moc příjemné a přála by si, aby ji vzal do náruče. Nejde to, objevují svá těla, mají čas, potřebují hodně času. Mohli by se teď pomilovat, byla by to ta nejpřirozenější věc na světě, a možná by to bylo i hezké, jenže všechno je tak nové, musí se ovládnout, nechce všechno pokazit. Vzpomněla si na víno, které pili první noc, pomalu vychutnávala každý doušek a cítila, jak ji rozehřívá a vede do jiného světa, dává jí volnost a přibližuje životu.

Touží se napít tohoto muže, aby navždycky zapomněla na laciné víno, co se vypije jedním douškem, navodí pocit opilosti, ale končí bolestí hlavy a prázdnotou v duši.

Znehybní, zlehka proplete své prsty s jeho, zaslechne sten a má chuť také zasténat, ale potlačí ji a cítí, jak se jí celým tělem rozlévá horko, on určitě zažívá totéž. Neměli orgasmus a proudí jimi energie, stoupá až do mozku, ale nedovolí jí myslet na nic jiného než na vyvrcholení, tak to však chce – zastavit se, zastavit se uprostřed cesty, nechat rozkoš, aby se rozlila do celého těla, ovládla myšlenky, aby se znovu zrodil slib i touha, aby se znovu stala pannou.

Opatrně si sundá šátek z očí a pak ho rozváže i jemu. Rozsvítí světlo na nočním stolku. Jsou nazí, neusmívají se, jen se dívají. Jsem láska, jsem hudba, napadne ji. Pojd'me tančit.

Nahlas nic neřekne: mluví o něčem triviálním, kdy se zase uvidí, navrhne datum, možná za dva dny. On říká, že by rád, aby ho doprovázela na jednu výstavu, váhá. Znamená to poznat jeho svět, přátele, co jí řeknou, co si pomyslí.

Odmítne. Ale on pochopí, že chtěla říct ano, proto naléhá, pomáhá si několika hloupými argumenty, ale to všechno k tomuhle tanci patří, nakonec mu ustoupí, protože tak to i chtěla. Navrhuje jí místo schůzky, ve stejné kavárně, kde se potkali první den. Jí se to nelíbí, Brazilci jsou pověřiví a nechtějí se setkávat v místech první schůzky, protože tím by se kruh mohl uzavřít a všechno by skončilo.

Říká, jak ho těší, že nechce skončit. Domluví si schůzku v kostele, z něhož je vidět město a který stojí na Cestě do Santiaga, patřící k záhadné pouti, již vykonali od okamžiku, kdy se poznali.

Večer předtím, než si koupila letenku do Brazílie, si Maria do deníku zapsala:

Byl jednou jeden ptáček. Měl dokonalá křídla a zářivé, barevné, překrásné peří. Byl to zkrátka tvor zrozený k tomu, aby svobodně a volně poletoval v oblacích k potěše každého, kdo ho uvidí.

Jednoho dne spatřila ptáčka jedna žena a zamilovala se do něj. Užasle pozorovala, jak létá, srdce jí přitom bušilo a oči zářily štěstím. Vybidla ho, aby létal s ní, oba pak v dokonalé harmonii poletovali mezi mraky. Obdivovala ho, zbožňovala a uctívala.

Jednou ji napadlo: co když zatouží poznat vzdálená pohoří? Dostala strach. Strach, že s jiným ptáčkem už nic podobného nepozná. Ale pocítila i závist, záviděla ptáčkoví, že umí létat..

Cítila se opuštěná.

Uvažovala: „Nastražím past. Až se ptáček objeví příště, už ho nepustím.“

Ptáček ženu také miloval, přiletěl druhý den, uvízl v pasti a ocitl se v kleci.

Celé dny se na něho dívala. Tady byl, předmět její lásky, ukazovala ho přítelkyním a ty říkaly: „Teď máš úplně všechno.“ Jenže v ní se odehrávala zvláštní proměna: protože byl ptáček její a už ho nemusela dobývat, ztrácela o něho zájem. Ptáček nemohl létat a naplňovat smysl vlastního života, a tak scházel, ztrácel lesk a začínal být ošklivý – a žena si ho přestala všimnout, jen ho krmila a uklízela mu klec.

Jednoho krásného dne ptáček zemřel. Byla hluboce nešťastná a nepřestávala na něho vzpomínat. Ale nepředstavovala si ho v kleci, nýbrž jako tenkrát, když ho uviděla poprvé létat spokojeně v oblacích.

Kdyby se sama nad sebou zamyslela, uvědomila by si, že ji na ptáčkoví přitahovala právě jeho svoboda, energie skrytá v jeho křídlech, ne jeho fyzická existence.

Její život ztratil bez ptáčka smysl a na dveře jí zaklepal smrt. „Proč jsi přišla?“ zeptala se smrti.

„Abys s ním zase mohla létat v oblacích,“ odpověděla smrt. „Kdybys ho nechala odlétat a zase se vracet, milovala a obdivovala bys ho ještě víc; ale abys ho teď mohla znovu vidět, potřebuješ mě.“

Začala den tak, jak si všechny ty měsíce plánovala: šla do cestovní kanceláře a zakoupila si letenku do Brazílie na den, který si vyznačila v kalendáři.

Zbývaly jí poslední dva týdny v Evropě. Pak se Ženeva změnila v tvář muže, kterého milovala a který miloval ji. Rue de Berne zůstane pouhým jménem ulice, nazvané na počest hlavního města Švýcarska. Bude vzpomínat na svůj pokoj, na jezero, na francouzštinu a bláznivé nápady, kterých je schopna třiačtyřicetiletá dívka (včera měla narozeniny) – dokud nepochopí, že existuje určitá mez.

Nechtěla ptáčka v kleci, nežádala ho, aby s ní odjel do Brazílie; byl jedinou čistou vzpomínkou, kterou na tuhle dobu má. Takový ptáček musí volně létat a žít ze vzpomínek na dobu, kdy nelétal sám. Ona takovým ptáčkem byla; kdyby Ralf Hart zůstal, navždy by jí připomínal čas strávený v Copacabaně. Jenže ten patřil do její minulosti, ne do budoucnosti.

Rozhodla se dát mu sbohem jen jednou, těsně před odjezdem; tak se nebude trápit věčnými připomínkami toho, že „za chvíli už tady nebudu“. A tak obelhávala sama sebe a kráčela vzhůru ranní Ženevou jako jindy, až k Cestě do Santiaga, pak k mostu Montblanc i do barů, kam obvykle chodila. Sledovala let racků nad řekou, obchodníky vytahující rolety, lidi odcházející z kanceláří, barvu a chuť jablka, do kterého se zakousla, letadla přistávající v dálce, duhu nad jezerem, jak ji tam vykouznil vodotrysk, nesmělou a skrývanou radost těch, co ji míjeli, roztoužené pohledy, pohledy bez výrazu, pohledy. Téměř rok žila v tomhle malém městě, tolik podobném jiným malým městům, že nebýt typických staveb a bezpočtu bankovních domů, mohla si klidně myslet, že žije v Brazílii. I tady byl lunapark. Tržiště. Ženy smlouvající o cenách. Studenti, co předčasně odešli z hodiny s výmluvou, že mají nemocného otce nebo matku, a pak se procházeli a líbali na břehu jezera. Žili tu lidé, kteří se tu cítili jako doma, i ti, kteří si tu nikdy nezvykli. Vycházeli tu bulvární plátky i seriózní časopisy pro obchodníky, i když právě ty viděla číst jen bulvární plátky.

Zašla do knihovny vrátit knihu o řízení farem. Z jejího obsahu nic nepochopila, ale když měla dojem, že nad sebou ztrácí kontrolu, kniha jí připomínala, kdo je a jaký je její cíl. S tou žlutou obálkou, bez obrázků, zato se spoustou grafů uvnitř byla jejím tichým společníkem, ale hlavně majákem v tmavých nocích posledních týdnů.

Pokaždé, když jsem si plánovala budoucnost, překvapila mě přítomnost, říkala si v duchu. Vzpomínala, jak díky svobodě, zoufalství, lásce a bolesti objevila sama sebe, a hned nato se znovu setkala s láskou, a byla by ráda, kdyby u ní mohla i skončit.

Nejpodivnější na tom všem bylo, že zatímco její kolegyně mluvily o síle a extázi, jež jim milování s některými muži přinášelo, ona při souloži své lepší nebo horší já nepoznala. Její problém přetrvával, při souloži nedokázala dosáhnout orgasmu a milostný akt pro ni zevšedněl natolik, že možná nikdy nedokáže najít v „objetí znovunalezeného celku“ – jak tomu říkal Ralf Hart – žár a radost, které hledala.

Možná (občas o tom uvažovala), že matky, otcové a romantické příběhy mají pravdu a milování bez lásky nemůže přinést žádné potěšení.

Knihovnice (její jediná přítelkyně, i když jí to nikdy neřekla), jindy tak vážná, měla dobrou náladu. Právě byla doba oběda, a tak Marii nabídla obložený chléb. Maria poděkovala a řekla, že jedla před chvílí.

„Četla jste ji dlouho.“

„Vůbec jsem tomu nerozuměla.“

„Pamatujete si, o co jste mě jednou požádala?“

Ne, nepamatovala, ale když spatřila na ženině tváři šibalský úsměv, napadlo ji, o co jde. O sex.

„Kdysi jste tu o tom něco hledala a já se tenkrát rozhodla, že zjistím, co tu vlastně máme. Moc toho nebylo, a protože naše mládež se potřebuje trochu poučit, objednala jsem pár nových knih. Aby se to ti mladí nemuseli učit nějakým nevhodným způsobem, třeba od prostitutek.“

Knihovnice ukázala prstem na sloupec knih v rohu, pečlivě zabalených do papíru.

„Ještě jsem neměla čas je roztřídit, ale nahlédla jsem do nich a úplně mě to vyděsilo.“

Maria si dovedla představit, co má ta žena na mysli: vysilující pozice, sadomasochismus a podobné věci. Bude lepší, když se vymluví, že musí do práce (nepamatovala si, kde řekla, že pracuje, v bance nebo v obchodě, lhát je těžké, protože člověk časem zapomíná).

Poděkovala a naznačila, že musí jít, ale knihovnice pokračovala.

„Taky by vás to vyděsilo. Víte například, že existenci klitorisu objevili lidé poměrně nedávno?“

Objevili? Nedávno? Ještě tento týden se kdosi dotýkal jejího klitorisu, jako by ho znal odjakživa, jako by jeho ruce dobře znaly terén, kterým se pohybovaly, přestože byla naprostá tma.

„Oficiálně uznali jeho existenci v roce 1559, když lékař Realdo Columbo vydal knihu nazvanou De re anatomica. Celých tisíc pět set let křesťanského světa jako by oficiálně neexistoval. Columbo ho ve své knize popsals jako ‚hezkou a užitečnou věc‘, věřila byste tomu?“

Obě se zasmály.

„Další lékař, Gabrielle Fallopio, o dva roky později prohlásil, že ‚objevitelem‘ klitorisu je on. Vidíte! Dva muži, Italové, pochopitelně, co se vyznali v medicíně, se hádali, kterému z nich patří oficiální zásluha, že historii lidstva obohatil o klitoris!“

Byl to zajímavý rozhovor, ale Maria o těch věcech nechtěla přemýšlet, hlavně proto, že opět cítila, jak při pouhé vzpomínce na dotek, na šátek přes oči a na ruce putující po jejím těle znovu vlhne. Ne, ne, sex pro ni nebyl mrtvý, ten muž ji nějakým způsobem vysvobodil. Je dobře, že žije dál.

A knihovnice zatím nadšeně vykládala:

„Sice ho ‚objevili‘, ale nikdo to nebral vážně,“ pokračovala novopečená odbornice na klitorologii, nebo jak se ta věda jmenuje. „Mrzačení, o kterém i dnes někdy čteme v novinách, praktikované některými africkými kmeny a odpírající ženě právo na rozkoš, není ničím novým. Dokonce i tady, v Evropě, se ještě v devatenáctém století klitoris operativně odstraňoval, protože se věřilo, že v té malé a nevýznamné části ženského těla se skrývá zdroj hysterie, epilepsie, sexuální náruživosti a neplodnosti.“

Maria natáhla ruku, aby se rozloučila, ale nezdálo se, že by knihovnice hodlala přestat.

„Ještě horší názor vyslovil náš drahý Freud, zakladatel psychoanalýzy. Tvrdil, že zdravé ženy neprožívají orgasmus v klitorisu, ale v pochvě. Nejvěrnější z jeho následovníků pak tuhle tezi dále rozvinuli, až došli k závěru, že je-li sexuální vzrušení soustředěno pouze do klitorisu, jedná se o projev infantilnosti, nebo ještě hůř, bisexuality.“

Jenže jak obě dobře víme, je velmi těžké dosáhnout orgasmu pouhou penetrací. Je příjemné, když do nás muž vnikne, ale rozkoš se skrývá až v té malé pecičce, kterou objevil onen Ital!“

Maria si roztržitě uvědomila, že trpí právě tím, co diagnostikoval Freud: je stále příliš dětská, ještě necítí orgasmus v pochvě. Nebo se Freud mýlil?

„A bod G, co si o něm myslíte?“

„Vy víte, kde se nachází?“

Žena zrudla, odkašlala si, ale měla odvahu odpovědět.

„Hned jak vstoupíte, v prvním patře, okno vzadu.“

To je geniální! Popisuje pochvu jako budovu! Možná to četla v některé z knížek pro dívky: když někdo zaklepe na dveře a vstoupí, objeví celý vesmír uvnitř vlastního těla. Při masturbaci dávala vždy přednost bodu G před klitorisem, díky němu cítila vzrušení, rozkoš přecházející v agonii, palčivou touhu.

Šla vždycky do prvního patra, k oknu vzadu.

Když viděla, že žena nehodlá zmlknout – třeba tu nakonec objevila spojenkyni vlastní ztracené sexuality –, zamávala jí, vyšla ven a snažila se soustředit na nějakou hloupost, protože dneska nechtěla myslet na loučení, klitoris, znovunabyté panenství ani na bod G. Soustředila se na zvuky – cinkání zvonků, štěkot psů, skřípot elektrik (tak tu nazývali tramvaje) na kolejích, kroky, dech, reklamy nabízející úplně cokoliv.

Neměla chuť jít znovu do Copacabany. Ale cítila, že je její povinností dotáhnout práci do konce, i když přesně nechápala, proč, vždyť už našetřila dost peněz. Odpoledne by si mohla nakoupit, popovídat si s ředitelem banky, který sice patřil k jejím klientům, ale slíbil, že jí poradí, jak má naložit s úsporami, dát si kávu, poslat poštou pár kusů oblečení, co se jí už nevešly do kufru.

Překvapovalo ji, že cítí trochu smutek; možná proto, že tu musí vydržet ještě dva týdny. Potřebuje nějak zabít čas, naučit se vidět tohle město jinýma očima, užít si trochu zábavy.

Došla na křižovatku, kterou přecházela snad stokrát; viděla odtud jezero, tryskající vodu a – uprostřed zahrady na druhém břehu – krásné květinové hodiny, jeden ze symbolů města, který jí nedovolil lhát, protože...

Náhle se čas i celý svět zastavili.

Co to bylo za příběh o znovuzískaném panenství, o kterém od rána přemýšlela?

Svět strnul, další vteřina nikdy nenastane, stála před něčím pro její život velmi závažným a důležitým, na co nesmí zapomenout jako na sny, které si pokaždé chtěla zapsat, ale nikdy si nevzpomněla...

„Nemysli na nic. Svět se zastavil. Co se děje?“

DOST!

Ptáček, ten hezký příběh o ptáčkoví, který napsala, byl o Ralfu Hartovi?

Ne, byl o ní!

TEČKA!

Bylo 11 : 11 dopoledne a její svět se v tom okamžiku zastavil. Byla ve vlastním těle cizinkou, objevovala znovuzískané panenství, ale cítila, jak je křehké, a pokud něco neudělá, přijde o ně navždy. Byla snad v nebi a určitě byla v pekle, ale teď přišel konec dobrodružství. Nemůže čekat dva týdny, deset dní, týden, musí utéci, protože jak se podívala na ty hodiny plné květin, fotografující turisty a děti, co si hrály kolem, přišla na to, proč se cítí tak smutná.

Byla smutná, protože se jí nechtělo vrátit domů.

A nezpůsobil to Ralf Hart, Švýcarsko ani touha po dobrodružství. Skutečný důvod zněl zcela prostě: peníze.

Peníze! Podivné papírky pokreslené matnými barvami! Každý tvrdí, že mají hodnotu – věřila tomu, všichni tomu věří –, dokud nedonese hromadu těch papírků do vážené, tradicí zaštitěné a superdiskrétní švýcarské banky a nepožádá: „Mohl bych si koupit pár hodin života?“ „Ne, život neprodáváme; my ho jen kupujeme.“

Maria se probírala z transu, protože vedle ní prudce zabrzdilo auto a starý usměvavý řidič na ni začal anglicky volat, aby uhnula – chodcům svítila červená.

„Myslím, že jsem přišla na to, co už asi všichni vědí.“

Kdepak, nevědí: rozhlédla se kolem sebe, lidé kráčeli se sklopenými hlavami, spěchali do zaměstnání, do školy, na pracovní úřad, do Rue de Berne a neustále opakovali: „Ještě ne. Mám sice svůj sen, ale zatím ho odložím, protože dnes ještě potřebuji vydělat trochu peněz.“ Jistě, její práce

byla zavrženíhodná, ale v podstatě nedělala nic jiného než ostatní, prodávala svůj čas. Jako oni dělala věci, které ji nebavily. Jako oni musela snášet přítomnost nesnesitelných lidí. Jako oni nabízela své cenné tělo a svou duši ve jménu budoucnosti, co nepřicházela. Jako oni říkala, že ještě nemá dost, že to ještě chvíli musí vydržet, počkat, vydělat víc peněz, že musí odložit uskutečnění svých přání, teď na ně nemá čas, nabízí se jí příležitost, čekají na ni její věrní klienti, ochotni zaplatit za noc s ní tři sta, pět set, nebo dokonce tisíc franků.

Poprvé v životě se bez ohledu na všechny ty příjemné věci, které by si mohla za vydělané peníze koupit – kdo ví, snad už jen rok? – vědomě, odpovědně a záměrně rozhodla, že tuhle příležitost nevyužije.

Počkala, až se rozsvítí zelená, přešla silnici, zastavila se před květinovými hodinami, myslela na Ralfa a znovu cítila jeho roztoužený pohled tenkrát v noci, když před ním poodhalila část svého těla, cítila jeho ruce na svých prsech, na pohlaví, obličej, byla vlhká, dívala se na obrovský vodotrysk v dálce, a aniž se musela dotknout kterékoliv části těla – měla orgasmus, tady, všem před očima.

Ale nikdo si toho nevšiml; všichni měli hrozně moc práce.

Hned jak vešla do klubu, zavolala na ni Nyah, s níž jako s jedinou z kolegyň navázala vztah, který mohla nazvat přátelstvím. Seděla u stolu s nějakým Asiátem a oba se smáli.

„Podívej,“ řekla Marii. „Podívej, co po mně chce!“

Rozesmátý Asiat s potutelným výrazem odklopil víko jakési krabice na doutníky. Milan se z dálky snažil zjistit, jestli v krabici nejsou injekční stříkačky nebo drogy. Ne, uvnitř ležel předmět, o němž ani on netušil, k čemu může sloužit, ale víc se o to nezajímal.

„To vypadá jako něco z minulého století!“ řekla Maria.

„Je z minulého století,“ souhlasil Asiat, jehož se taková nevědomost dotkla. „Vyrobili to před víc jak sto lety a mne to stálo pěknou sumičku.“

Maria viděla jen sadu klapek, kliku, elektrický drát, malé kovové kontakty, monočlánky. Celé se to podobalo vnitřku starého rozhlasového přijímače, z něhož vyčuhovaly dva dráty zakončené malými skleněnými kolíky velikosti prstu. Co na tom mohlo být tak drahé?

„Jak se to používá?“

Nyah se Mariina otázka nelíbila. Přestože Brazilce důvěřovala, člověk se může z hodiny na hodinu změnit, a ona musí hlídat klientelu.

„Už mi to vysvětlil. Říká se tomu Fialový kolík.“

Pak se obrátila k Asiátovi a oznámila mu, že jeho nabídku přijímá a že by už měli jít. Zdálo se však, že Mariin zájem o jeho hračku muže nadchl.

„Kolem roku 1900, když se na trhu objevily první baterie, začala tradiční medicína experimentovat s elektřinou, aby zjistila, jestli s její pomocí nebude možné léčit duševní choroby nebo hysterii. Dokonce jí využívala k léčbě uhrovnosti a omlazování pleti. Vidíš ta dvě zakončení? Položí se sem,“ – ukázal si na spánky – „a baterie vyvolá stejný výboj statické elektřiny, jaký nastane, když je kolem příliš suchý vzduch.“

V Brazílii nebyl suchý vzduch nikdy, ale ve Švýcarsku zcela běžně, Maria to zjistila, když jednou otevírala dveře taxíku, ozvalo se lupnutí a ona dostala ránu. Myslela si, že za to může vůz, stěžovala si řidiči a odmítla zaplatit jízdné, jenže řidič se na ni osopil a nazval ji pitomou nánou. Měl pravdu; nemohlo za to auto, ale příliš suchý vzduch. Po několika dalších výbojích dostala strach dotýkat se kovových předmětů, dokud v obchodě neobjevila náramek, který elektřinu nahromaděnou v těle pohlcoval.

Obrátila se k Asiatovi.

„To musí být strašně nepříjemné!“

Nyah reagovala na Mariiny řeči stále netrpělivěji. Aby se vyhnula případnému konfliktu s jedinou potenciální přítelkyní, objala muže kolem ramen, aby nebylo pochyb, komu zákazník patří.

„Záleží na tom, kam to přiložíš,“ zachechtal se Asiat.

Pak zatočil klíčkou a skleněné kolíky zfialověly. Rychle je přiložil oběma ženám na ruce, nastal výboj, ale nebolelo to, spíš lechtalo.

K jejich stolu přistoupil Milan.

„Buďte tak laskav a nepoužívejte to tady.“

Muž uložil předmět do krabičky. Filipínka zatím navrhla, že pojedou přímo do hotelu. Asiat vypadal poněkud zklamaně, protože čerstvě příchozí dívka se zdála jeho fialovým kolíkem zaujata mnohem víc než žena, která ho vyzývala k odchodu. Oblékl si sako, krabičku uložil do kožené aktovky a dodal: „Něco podobného se začalo vyrábět i dnes a mezi skutečnými labužníky to je velká móda. Ale takováhle vzácnost je k vidění už jenom ve specializovaných sbírkách lékařských pomůcek, v muzeích nebo v obchodech se starožitnostmi.“

Milan a Maria stáli a nevěděli, co na to říci.

„Už jste to někdy viděl?“

„Tehle typ ne. Určitě to muselo stát hromadu peněz, ale ten člověk pracuje ve vedení jednoho petrochemického koncernu. Podobné pomůcky jsem už viděl, ale modernější.“

„Co s tím dělají?“

„Připevní si to na tělo a požádají dívku, aby točila klíčkou. A dostávají elektrické šoky.“

„To si na to nestačí sami?“

„Člověk může provozovat některé sexuální praktiky sám. Ale je lepší, když věří, že to bude příjemnější, pokud mu pomůže další osoba, jinak by můj podnik zkrachoval a ty bys musela prodávat v zelinářství. Když mluvíme o práci, tvůj exkluzivní zákazník vzkazuje, že přiletí dnes večer. Takže všechna další pozvání odmítej.“

„Ano, budu. Ale odmítnu i jeho. Přišla jsem se rozloučit, odjízďím.“

Zdalo se, že u Milana jí to neprojde tak lehce.

„Kvůli tomu malíři?“

„Ne. Kvůli Copacabaně. Existují určité meze a já k nim došla dnes ráno, když jsem pozorovala květinové hodiny u jezera.“

„Jaké meze?“

„Cena statku v brazilském vnitrozemí. Víím, že si můžu vydělat víc, pracovat ještě rok, ale co by se tím změnilo?

Já víím, co by se změnilo: navždycky bych zůstala chycena v téhle pasti spolu se všemi klienty, manažery, členy dozorčích rad, lovci talentů, řediteli hudebních nakladatelství, mnoha muži, které jsem poznala a prodala jim svůj čas, jenže oni mi ho teď nemůžou prodat zpátky. Když tu zůstanu ještě den, zůstanu celý rok, a když zůstanu rok, neodejdu už nikdy.“

Milan neznatelně přikývl, jako by to chápal a se vším souhlasil, ale nahlas to přiznat nemohl, protože by se mohly nakazit i další dívky, které pro něho pracovaly. Byl to dobrý člověk, a i když jí nedal své požehnání, ani v nejmenším se nepokoušel Marii přesvědčovat, že dělá chybu.

Poděkovala a objednala si pití – sklenku šampaňského. Ovocný koktejl už nemohla ani cítit. Už se mohla napít, nebyla ve službě. Milan řekl, aby mu zavolala, když bude cokoliv potřebovat; je tu vždy vítána.

Chtěla zaplatit pití, ale odmítl, prý to jde na účet podniku. Souhlasila: tomuhle podniku obětovala mnohem víc než skleničku šampaňského.

Po návratu domů si Maria do deníku zapsala:

Nepamatuji se, kdy přesně se to stalo, ale jednu z posledních nedělí jsem se rozhodla zajít do kostela na mši. Po dlouhém čekání jsem si uvědomila, že jsem na špatném místě – byl to protestantský kostel.

Chtěla jsem odejít, ale farář už začal celebrovat mši a já si pomyslela, že zvednout se teď by bylo neslušné – což bylo velké štěstí, protože jsem toho dne slyšela něco, co jsem slyšet už moc potřebovala.

Farář říkal zhruba toto: „Ve všech jazycích světa existuje stejné přísloví: ‚co oči nevidí, srdce nebolí‘. Ale vězte, že neznám větší omyl; čím jsme dál, tím silnější jsou v našem srdci pocity, které se snažíme potlačit a zapomenout na ně. Ve vyhnanství se snažíme uchovat si každičkou malou

vzpomínku na své kořeny; jsme-li vzdáleni od milované osoby, připomene nám ji každý člověk, kterého potkáme na ulici.

Evangelia i posvátné texty všech náboženství byly napsány v exilu ve snaze porozumět Bohu, víře, která lid vede, putování bloudících duší po tváři země. Stejně jako naši předkové ani my dnes nevíme, co Bůh od našeho pozemského bytí očekává – a právě tehdy píšeme knihy a malujeme obrazy, protože nechceme a nemůžeme zapomenout, kdo jsme.“

Na konci mše jsem šla knězi poděkovat: řekla jsem, že jsem cizinka v cizí zemi, a poděkovala mu, protože mi připomněl, že co oči nevidí, srdce přesto cítí. A já toho cítila už tolik, že dnes odjíždím.

Vytáhla dva kufry a postavila je na postel; celou tu dobu čekaly na den, kdy všechno skončí. Představovala si, jak je naplní množstvím dárků, novým oblečením, fotkami sněhu a velkých evropských měst, drobnostmi, které jí budou připomínat šťastnou dobu strávenou v nejbezpečnější a nejtědřejší zemi na světě. Pár nových šatů má, to je pravda, a taky se dala několikrát vyfotit na sněhu, když v Ženevě jednou napadl, ale kromě toho neodpovídá jejím představám vůbec nic.

Když přijela, snila o tom, že vydělá spoustu peněz, dozví se něco o životě i o sobě, rodičům koupí statek, najde si manžela a pak sem přiveze celou rodinu, aby viděla, kde žije. Vrací se s částkou, která stačí na uskutečnění jednoho snu, nepodívala se do hor, a co hůř, odcizila se sama sobě. Přesto je spokojená, protože ví, že nastal čas, kdy musí skončit.

Takový okamžik rozpozná jen málokdo.

Prožila pouhá čtyři dobrodružství - byla tanečnicí v kabaretu, naučila se francouzsky, pracovala jako prostitutka a bezhlavě se zamilovala do jednoho muže. Kolik lidí se může pochlubit tolika zážitky za jediný rok? Byla šťastná, i když cítila smutek, a ten smutek měl jméno, nejmenoval se prostitute, Švýcarsko ani peníze, ale Ralf Hart. Přestože si to nikdy neuvědomila, v hloubi srdce si přála provdat se za toho muže, jenž ji teď očekával v kostele, připraven představit jí své přátele, obrazy, svůj svět.

Napadlo ji, že na schůzku nepůjde. Ubytuje se v hotelu poblíž letiště, protože letadlo odlétá nazítří brzo ráno; věděla, že od této chvíle by každá minuta po jeho boku v budoucnu znamenala rok trápení kvůli tomu, co mohla říci, ale neřekla, kvůli vzpomínkám na jeho ruku, hlas, pomoc a příběhy.

Znovu otevřela kufr a vyndala vagonek elektrického vláčku, který dostala první noc v jeho bytě. Chvíli se na něj dívala a pak ho odhodila do odpadkového koše; nezaslouží si poznat Brazílii, protože byl zbytečný a nespravedlivý vůči dítěti, co po něm vždycky toužilo.

Ne, do toho kostela by chodit neměla; mohl by se začít vyptávat, a kdyby mu popravdě řekla „odjíždím“, mohl by naléhat, ať zůstane, slibovat cokoli, jen aby jí v té chvíli neztratil, mohl by jí i vyznat lásku, jejíž důkazy přinášel pokaždé, když byli spolu. Jejich dosavadní vztah znamenal naprostou svobodu a žádný jiný by nedopadl dobře. Možná to byl i jediný důvod, proč se milovali, s vědomím, že jeden druhého nepotřebuje. Muže vždy vyleká, když mu žena přizná, že na něm touží

být závislá, a Maria si chtěla odvážet vzpomínku na zamilovaného, oddaného Ralfa Harta, odhodlaného udělat pro ni cokoliv.

Ještě má čas rozhodnout se, zda na schůzku půjde, nebo ne; ale teď se potřebuje soustředit na praktičtější úkoly. Uvědomila si, že netuší, kam uložit plno věcí, které se jí nevešly do kufrů. Nakonec usoudila, že tohle za ni asi vyřeší majitel bytu, až sem přijde a uvidí elektrospotřebiče v kuchyni, obrázky z bazaru, ručníky a povlečení. Do Brazílie nic z toho s sebou nepoveze, i když její rodiče by ty věci potřebovali víc než kterýkoliv švýcarský žebrák; jí by ty předměty vždycky připomínaly všechno, co tu prožila.

Zašla do banky a dala příkaz k výběru veškeré hotovosti. Ředitel, který také patřil k jejím klientům, namítl, že to není dobrý nápad, protože franky by mohly dál vydělávat a banka by jí do Brazílie převáděla úroky. Navíc kdyby ji teď okradli, přišla by o mnohaměsíční výdělek. Maria chvíli váhala, protože si jako pokaždé myslela, že nabízená pomoc je upřímná. Po chvíli rozvažování však usoudila, že smysl těch peněz nespočívá v tom, aby se měnily na další papíry, ale že za ně chce koupit farmu, domov pro rodiče, pár kusů dobytka a ještě plno dalších věcí.

Vybrala úspory do poslední mince, uložila je do kabelky koupené speciálně za tím účelem a pak si ji připnula kolem pasu pod oblečení.

Zamířila do cestovní kanceláře a modlila se, ať má k dalším krokům dost odvahy; když požádala o změnu data, dozvěděla se, že zítra může letět jen s přestupem v Paříži. To jí nevadilo - hlavně že bude daleko odtud, dřív než si všechno rozmyslí.

Pěšky došla k jednomu z mostů, koupila si zmrzlinu, i když se už zase ochladilo, a dívala se na Ženevu. Všechno jí najednou připadalo jiné, jako by právě přijela a teprve se chystala navštívit všechna ta muzea, památníky, moderní bary a restaurace. Zvláštní je, že když člověk v nějakém městě žije, odkládá jeho poznávání na později, až ho nakonec nepozná nikdy.

Pomyslela si, že by měla mít radost, když se vrací domů, ale nedokázala to. Pomyslela si, že by měla být smutná, protože opouští město, jež se k ní chovalo tak dobře, ale nemohla. Teď už jí nezbyvá než si trochu poplakat a mít obavu sama ze sebe, z té inteligentní dívky, která má všechny předpoklady k úspěchu, většinou však dělá špatná rozhodnutí.

Modlila se, aby se tentokrát rozhodla dobře.

Když vstoupila, zel kostel prázdnotou a ona si mohla v klidu prohlédnout krásné vitráže, jimiž sem zvenčí pronikalo denní světlo umyté noční bouřkou. Stála před oltářem s prázdným křížem; to nebyl mučící nástroj se zakrváceným tělem umírajícího muže, ale symbol zmrtvýchvstání, při němž popravčí nástroj ztrácí svůj původní smysl, hrozivost, význam.

Potěšilo ji, že tu nevisí obrazy trpících světců s krvácejícími ranami: sem lidé přicházeli proto, aby uctívali něco, čemu nemohli porozumět.

Zastavila se před relikviářem, kde bylo uloženo tělo onoho Ježíše, v něhož stále ještě věřila, i když si na něho už dlouho nevzpomněla. Poklekla a slíbila Bohu, Panně Marii, Ježíši a všem svatým, že ať se stane cokoliv, nezmění svůj názor a určitě odjede. Učinila ten slib proto, že věděla, jaké pasti klade láska a jak vrtkáva je vůle ženy.

Okamžik nato ucítila na rameni ruku a sklonila k ní tvář.

„Jak se máš?“

„Dobře.“ V jejím hlase nezazněla ani stopa hořkosti. „Moc dobře. Pojdme na kávu.“

Vyšli, držíce se za ruce jako milenci, kteří se setkali po dlouhém odloučení. Líbali se, až se po nich několik lidí pohoršeně ohlédlo, usmívali se nad rozladěním, jež způsobili, i nad touhami, které jejich pohoršlivé chování vzbudilo, protože moc dobře věděli, že ti lidé ve skutečnosti touží dělat totéž co oni. A to byl skutečný skandál.

Vešli do kavárny, která se ničím nelišila od ostatních, ale dnes odpoledne vypadala jinak díky nim dvěma a jejich lásce. Povídali si o Ženevě, úskalích francouzštiny, vitrážích v kostele a škodlivosti cigaret, protože oba kouřili a svého zlovyku se nehodlali vzdát.

Trvala na tom, že kávu zaplatí, a on souhlasil. Šli na výstavu, poznala jeho svět, umělce, boháče, kteří se tvářili, že jsou ještě bohatší, milionáře, kteří vypadali jako chudáci, lidi vyptávající se na věci, o nichž v životě neslyšela. Všem se líbila, obdivovali její francouzštinu, zajímali se o karneval, fotbal a brazilskou hudbu. Byli vzdělaní, zdvořilí, sympatičtí a vstřícní.

Při odchodu řekl, že za ní večer přijde do klubu. Požádala ho, aby nechodil, prý má dnes volno a chtěla by ho pozvat na večeři.

Souhlasil, rozloučili se s tím, že se sejdou u ní a povečeří v malé útulné restauraci na náměstí Cologny, kolem níž jezdila taxíkem, ale nikdy nevystoupila a nezašla dovnitř.

Maria si mezitím vzpomněla na svou jedinou přítelkyni a rozhodla se, že za knihovnicí zajde, aby jí řekla, že definitivně odjíždí.

Uvázla v dopravní zácpě a připadalo jí, že uplynula celá věčnost, než skončila kurdská demonstrace (už zase!) a auta zase mohla normálně jezdit. Ale byla opět paní svého času, takže jí na tom nezáleželo.

Do knihovny dorazila krátce před zavřením.

„Možná chci mluvit o věcech příliš intimních, ale nemám žádnou kamarádku, které bych se mohla svěřit,“ řekla knihovnice, když Maria vstoupila.

Tahle žena že nemá žádnou kamarádku? Strávila celý život v jednom místě, během dne se setkává s různými lidmi, cožpak nemá, s kým si promluvit? Uvědomila si, že tu našla člověka, který se tolik podobá jí samé – přesněji řečeno, takoví byli všichni.

„Přemýšlela jsem o tom, co jsem četla o klitorisu...“

Ne, cožpak to nikdy neskončí?

„Pochopila jsem, že i když mi každý styk s manželem přinášel velké potěšení, bylo pro mě těžké dosáhnout při něm orgasmu. Považujete to za normální?“

„A vy myslíte, že je normální, aby tu byla každý den kurdská demonstrace? Aby zamilované ženy utíkaly před svým pohádkovým princem? Aby člověk snil o farmě místo o lásce? Aby muži a ženy prodávali svůj čas, ale neměli možnost koupit si ho zpátky? A přesto se to všechno děje; takže vůbec nezáleží na tom, co považují nebo nepovažují za normální. Všechno je to nepřírozené, v rozporu s našimi nejskrytějšími touhami, a přesto nám to připadá normální, i když to Bůh chápe jako cosi nepřiměřeného. Hledáme své peklo, budujeme ho už celá tisíciletí a teď, když jsme vynaložili velké úsilí, nakonec můžeme žít co nejhůř.“

Pohlédla na ženu před sebou a poprvé se zeptala na její křestní jméno (zatím znala jen příjmení). Knihovnice se jmenovala Heidi, byla vdaná třicet let a nikdy, ani jednou si nepoložila otázku, jestli je normální, aby žena neměla při manželském pohlavním styku orgasmus.

„Nevím, jestli jsem to vůbec měla číst! Možná by bývalo lepší žít v nevědomosti a víře, že věrný manžel, byt s výhledem na moře, tři děti a práce ve státní službě je vším, o čem žena může snít. Jenže od chvíle, kdy jste se tu objevila, a potom, co jsem přečetla první knihu, nemůžu přestat myslet na to, co jsem vlastně se svým životem udělala. Myslíte, že ostatní to cítí stejně?“

„Ujišťuju vás, že ano,“ řekla Maria a před ženou žádající ji o radu se cítila velmi moudrá.

„Mám mluvit o podrobnostech?“

Maria souhlasně přikývla.

„Jste pochopitelně ještě moc mladá, abyste tyhle věci chápala, ale právě proto bych se s vámi chtěla podělit o kousek životní zkušenosti, abyste jednou nedělala stejné chyby.“

Klitoris. Proč mu můj manžel nikdy nevěnoval žádnou pozornost? Myslel si, že orgasmus probíhá v pochvě, a já se musela moc, ale opravdu moc přetvařovat, aby měl dojem, že prožívám to, co bych podle něho prožívat měla. Taky jsem zažívala vzrušení, ale jinde. Jenom když jsem ho cítila nahoře... rozumíte mi?“

„Rozumím.“

„Teď jsem přišla na to, proč. Tady,“ ukázala na knihu ležící na stole, jejíž název Maria neviděla.

„Existuje svazek nervů vedoucích od klitorisu k bodu G a nejsilnější pocity lze vyvolat právě tam. Jenže muži se domnívají, že stačí, když do ženy vstoupí. Víte, co je bod G?“

„Mluvily jsme o tom minule,“ připomněla Maria, tentokrát v roli Nevinného děvčátka. „Hned u vchodu, první patro, okno vzadu.“

„Jasně, jasně!“ Knihovnici se rozzářily oči. „Ověřte si sama, kdo z vašich přátel už o tom někdy slyšel: určitě nikdo! Je to absurdní! Na klitoris přišel ten Ital, ale bod G byl objeven teprve v našem století! Brzy o něm budou psát palcovými titulky a nikdo už ho nebude moct přehlížet! Uvědomujete si, jak převratnou dobu prožíváme?“

Maria se podívala na hodinky a Heidi si uvědomila, že musí mluvit rychle, aby tuhle hezkou dívku stihla poučit, že ženy mají veškeré právo být šťastné, dojít naplnění, aby ze všech těch mimořádných vědeckých poznatků mohly těžit příští generace.

„Doktor Freud s tím nesouhlasil, nebyl žena a orgasmus prožíval v penisu, takže si myslel, že my ho musíme cítit v pochvě. Je třeba vrátit se na začátek, k tomu, co nám rozkoš vždy přinášelo: ke klitorisu a bodu G! Málakteré ženě se podaří dosáhnout uspokojení při pohlavním styku, takže jestli se vám nedaří cítit potěšení, které zasloužíte, mám návrh: vyměňte si polohu. Ať milenec leží na zádech a vy zůstaňte nahoře; klitoris se bude k jeho tělu tisknout s větší silou a vy, ne on, pocítíte vzrušení, které potřebujete. Lépe řečeno, které si zasloužíte!“

Maria teď už jen předstírala, že ji rozhovor příliš nezajímá. Nebyl to tedy jen její problém! Netrpí žádnou sexuální poruchou, je to pouze otázka anatomie! Ze srdce jí spadl obrovský těžký kámen a ona měla chuť ženu z vděčnosti políbit. Jak je dobře, že na to přišla, dokud je ještě mladá! Dnešek je nádherný den!

Heidi se spiklenecky usmála.

„Oni to nevědí, ale my máme taky erekci! Klitoris se dokáže ztopořit!“

Tím „oni“ určitě myslela muže. Rozhovor probíhal natolik důvěrně, že Maria našla odvalu a zeptala se: „Byla jste někdy manželovi nevěrná?“

Knihovnice strnula. V očích jí zaplál jakýsi posvátný oheň a celá zrudla, nebylo jasné, jestli vztekem nebo studem. Chvilí sváděla vnitřní boj, zda promluvit, nebo se přetvařovat, a pak se rozhodla. Stačilo změnit téma hovoru.

„Vratme se k naší erekci: klitoris! Může se ztopořit, věděla jste to?“

„Už jako dítě.“

Heidi vypadala zmateně. Možná by tomu neměla věnovat tak velkou pozornost.

„Zdá se, že krouživé pohyby prstem, při nichž se příslušného místa přímo nedotýkáte, pocit rozkoše zintenzivní! Vyzkoušejte to. I muži, kteří mají k ženskému tělu úctu, se dotknou přímo vrcholu klitorisu, aniž tuší, že někdy to může být i bolestivé, nemám pravdu? Proto je třeba hned po první nebo druhé schůzce převzít kontrolu nad situací: zůstaňte nahoře, rozhodujte, kde a jak silně se chcete přitisknout, zrychlujte nebo zpomalujte rytmus podle sebe. V knize, co čtu, se mimo jiné doporučuje upřímně si s partnerem o všem pohovořit.“

„Vy jste si s manželem upřímně pohovořila?“

Heidi se znovu vyhnula přímé odpovědi, s tím, že tehdy byla jiná doba. Teď by se raději podělila o své teoretické poznatky.

„Představte si klitoris jako hodinové ručičky a požádejte partnera, aby je posouval mezi jedenáctou a jednou, rozumíte mi?“

Samozřejmě jí rozuměla naprosto přesně a souhlasila s ní, i když jinak ta kniha měla ke skutečnosti asi dost daleko. Při zmínce o hodinkách se Maria podívala na své a řekla, že se vlastně přišla rozloučit, protože její zdejší stáž už skončila. Žena jako by neslyšela.

„Nechcete si tu knihu o klitorisu vypůjčit?“

„Ne, děkuju. Musím myslet na jiné věci.“

„A nic jiného si nevyberete?“

„Ne. Odjíždím domů, ale chtěla jsem vám poděkovat, že jste si mě vždycky vážila a chápala mě. Na shledanou.“

Podaly si ruce a navzájem si popřály hodně štěstí.

Heidi počkala, až dívka odejde, a teprve pak se přestala ovládat a bouchla pěstí do stolu. Proč nevyužila příležitosti a nemluvila o tom, co si podle všeho vezme s sebou do hrobu? Když už ta dívka měla odvalu zeptat se, jestli byla někdy manželovi nevěrná, proč jí neopověděla? Vždyť právě objevuje nový svět, v němž ženy konečně přiznávají, že vaginální orgasmus je něco velmi obtížného?

„Na tom přece nesejde. Jsou důležitější věci než sex.“

Sex sice není nejdůležitější, ale důležitý je, to ano. Rozhlédla se kolem: většina z těch tisíců knih, jež ji obklopovaly, vypráví příběhy o lásce. Stále stejná historie – lidé se zamilují, setkají se, ztratí a pak se znovu setkají. Souznění duší, vzdálená místa, dobrodružství, utrpení, starosti a jen zřídka někdo řekne „snažte se víc porozumět ženskému tělu, drahý pane“. Proč se o tomhle otevřeně nepíše?

Třeba to ve skutečnosti nikoho nezajímá. Muž dá přednost objevování nových světů – zůstává tím pravěkým lovcem, který poslouchá rozmnožovací pud lidského rodu. A žena? Z vlastní zkušenosti ví, že touha po silném orgasmu při styku s partnerem trvá jen prvních pár let; potom se četnost styku sníží, ale žádná žena se o tom neodvážívá mluvit, v domněnku, že jde výlučně o její problém. Lže a vymýšlí si, že ji manželova touha milovat se každou noc vyčerpává. Ostatní se pak pod dojmem těch lží trápí.

Nakonec se soustředí na něco jiného: na děti, vaření, denní rozvrh, péči o domácnost, účty, toleranci vůči manželovým výstřelkům, dovolenou, kdy myslí víc na děti než na sebe, pocity spoluviny, a snad i na lásku, ale na sex ne.

Měla být k té brazilské dívce upřímnější, vypadala jako nevinné děvče, které by klidně mohlo být její dcerou a ještě nepoznalo skutečný svět. Cizinka žijící daleko od vlasti, která tvrdě pracovala a čekala na muže, za něhož by se provdala, párkrát předstírala orgasmus, našla bezpečí, rozmnožila by tenhle záhadný lidský rod a brzy by zapoměla na to, čemu se říká orgasmus, klitoris, bod G (objevený teprve ve dvacátém století!). Byla by dobrou manželkou a matkou, starala by se, aby doma nic nechybělo, v ústraní by se příležitostně oddávala masturbaci a myslela přitom na muže, který ji míjel na ulici a dychtivě se na ni díval. Vypadat normálně – proč jsou všichni posedlí tím, aby vypadali normálně?

Právě z toho důvodu na otázku „Byla jste manželovi někdy nevěrná?“ neodpověděla.

Domnívala se, že tyhle věci si člověk má vzít s sebou do hrobu. Manžel byl jediným mužem jejího života, i když sex byl už dávnou minulostí. Skvělý společník, čestný, štedrý, dobře naladěný, vždy se snažil rodinu hmotně zabezpečit a chtěl, aby všichni, za něž nesl zodpovědnost, byli šťastní. Zkrátka ideální muž, o kterém všechny ženy sní, a právě proto měla takové výčitky, že jednou chtěla být a byla s jiným mužem.

Pamatovala si na to setkání. Vracela se z horského městečka Davosu a kvůli lavině přestaly na několik hodin jezdit vlaky. Telefonovala, aby si o ni nedělali starosti; koupila si pár časopisů a připravila se na dlouhé čekání.

Právě tehdy si všimla vedle stojícího muže s batohem a spacím pytle. Měl prošedivělé vlasy a opálenou tvář a zdálo se, že na rozdíl od všech ostatních mu zdržení vlaku vůbec nevadí; právě naopak, s úsměvem se rozhlížel, s kým by si mohl povídat. Heidi rozevřela jeden z časopisů, ale jakýmsi zázrakem se jejich oči nakrátko setkaly a ona nedokázala uhnout pohledem dost rychle, takže k ní přistoupil.

Dříve než se stačila způsobně vymluvit, že musí dočíst jeden důležitý článek, začal mluvit on. Řekl, že je spisovatel, právě se vrací z jedné besedy a kvůli zpoždění vlaků mu nejspíš uletí letadlo. Prý, jestli by mu v Ženevě nepomohla najít hotel?

Heidi si ho prohlížela: jak může mít tak dobrou náladu, když ví, že mu právě uletělo letadlo, zatímco on bezmocně trčí na nudném nádraží?

Muž si s ní začal povídat, jako by se znali už dávno. Vyprávěl o svých cestách, o kouzlu literární tvorby a k její hrůze a zděšení také o všech ženách, s nimiž se během života setkal a které miloval. Heidi jen přikyvovala a on mluvil dál. Občas se omlouval, že tolik mluví, a chtěl, aby vyprávěla něco o sobě, jenže nedokázala říci víc než „jsem úplně obyčejná, na mně není nic zajímavého“.

Pojednou si uvědomila, že si přeje, aby vlak nikdy nepřijel, rozhovor ji zcela pohltil a zdálo se jí, že prožívá to, co zatím znala jen z románů. S vědomím, že ho už nikdy neuvidí, sebrala odvalu (později nedokázala vysvětlit, proč) a začala se vyptávat na všechno, co ji zajímalo. Její manželství procházelo složitým obdobím, manžel si pořád na něco stěžoval a Heidi chtěla vědět, co by mohla

udělat, aby byl šťastný. Muž jí podal několik zajímavých vysvětlení, vyprávěl jakýsi příběh, ale nezdálo se, že by se chtěl bavit právě o manželovi.

„Jste velice zajímavá žena,“ pronesl větu, kterou už mnoho let neslyšela.

Heidi nevěděla, co odpovědět, a on si všiml jejího neklidu, proto začal mluvit o pouštích, horách, ztracených městech, ženách v závoji nebo s odhaleným břichem, o bojovnících, pirátech a mudrcích.

Přijel vlak. Posadili se vedle sebe, už se necítila jako vdaná žena s chatou u jezera a třemi malými dětmi, ale jako cestovatelka, co přijíždí do Ženevy poprvé v životě. Sledovala hory, řeku a bylo jí dobře po boku muže, který se s ní chtěl vyspat (protože muži nemyslí na nic jiného) a ze všech sil se snažil udělat na ni dojem. Přemýšlela, jak často po ní toužili jiní muži, aniž jim k tomu dala jakoukoli záminku, ale dnes pro ni svět vypadal jinak a ona se cítila jako dospívající osmatřicetiletá dívka oslněná pokusy svést ji; v tu chvíli neexistovalo nic krásnějšího.

V předčasném podzimu života, kdy si myslela, že ji už nemůže potkat nic zajímavého, se tenhle muž náhle objevil na nádraží a vstoupil, aniž žádal o svolení. V Ženevě vystoupili, ona navrhla hotel (trval na něčem skromném, protože měl odjet hned ráno a s dalším dnem ve velmi drahém Švýcarsku už nepočítal), požádal ji, aby ho doprovodila do pokoje a zkontrolovala, zda je všechno v pořádku. Heidi věděla, o co mu jde, a přesto s návrhem souhlasila. Zavřeli dveře, divoce a vášnivě se políbili, strhal z ní šaty, a Bože můj, kolik se toho jen naučil o ženském těle na jiných, smutných a zklamaných ženách!

Milovali se celé odpoledne a teprve s příchodem večera kouzlo pominulo a ona řekla větu, kterou nikdy nechtěla vyslovit: „Musím se vrátit, manžel mě čeká.“

Zapálil si cigaretu, několik minut leželi mlčky a žádný z nich neřekl „sbohem“. Heidi vstala a odešla, aniž se ohlédla. Dobře věděla, že na tom, co řeknou, nezáleží, protože věty i slova ztratily smysl.

Nikdy potom ho už nepotkala, ale na podzim své beznaděje přestala být na pár hodin věrnou manželkou, paní domu, milující matkou, příkladnou pracovnící, spolehlivou kamarádkou, a stala se prostě ženou.

Několik následujících dní manžel tvrdil, že se změnila, byla veselejší nebo smutnější, přesně to vyjádřit nedokázal. Po týdnu se všechno vrátilo do starých kolejí.

„Škoda, že jsem to nevyprávěla té dívce,“ pomyslela si. „Ale stejně by mi nerozuměla, ještě žije ve světě, kde jsou si lidé věrní a přísahají si věčnou lásku.“

Do deníku si Maria zapsala:

Nevím, co si pomyslel, když večer přišel otevřít a uviděl mě tam stát se dvěma kufry.

„Nelekej se,“ vysvětlovala jsem rychle. „Nechci se k tobě nastěhovat. Pojd'me na večeři.“

Beze slova mi pomohl zanést zavazadla do domu. A pak, místo aby řekl „co to znamená“ nebo „jsem rád, že jsi tady“, mě k sobě přitiskl a začal líbat, hladil mě na prsou i v rozkroku, jako by se po dlouhém čekání začal bát, že tenhle okamžik třeba nikdy nepřijde.

Svlékl mi kabát i šaty, byla jsem nahá, a pak bez jakýchkoli obřadností nebo předeher, aniž byl čas říct, co je dobře a co špatně, ve studené hale, kam táhlo škvírou pode dveřmi, jsme se poprvé milovali. Napadlo mě, že bych mu měla říct, aby počkal, že si najdeme pohodlnější místo, kde budeme mít čas objevit nezměrný svět vlastních citů, ale současně jsem v sobě chtěla cítit toho muže, který mi nikdy nepatřil a patřit nebude. Díky tomu jsem ho mohla milovat naplno a mít aspoň na jednu noc to, co jsem nikdy neměla a asi už nikdy mít nebudu.

Položil mě na zem a vstoupil do mě dřív, než jsem se stačila dostatečně vzrušit, ale mně nevadilo, že to bolí, naopak, líbilo se mi to, protože určitě pochopil, že jsem jeho, že nemusí žádat o svolení. Nepřišla jsem, abych ho ještě něco učila, abych mu ukázala, že jsem schopna lepších či hlubších citů než ostatní ženy, ale abych mu řekla, že je vítán, že jsem na tuhle chvíli taky čekala, že se mi líbí, jak porušuje všechna pravidla, která jsme si vytvořili, a že chci, abychom poslouchali jen svůj ženský a mužský instinkt. Leželi jsme v té nejběžnější pozici - já dole s roztaženými nohama, on nahoře – pohyboval se ve mně a já ho pozorovala, nic jsem nepředstírala, nesténala, jen jsem ho chtěla vidět a zapamatovat si každou vteřinu, změny jeho výrazu, ruce zabořené do mých vlasů, ústa, jimiž mě sál a líbal. Žádné přede hry, laskání či promyšlené přípravy, jen on ve mně a já v jeho srdci.

Zrychloval či zpomaloval rytmus pohybů, chvíli počkal, ale neptal se, jestli se mi to líbí, protože věděl, že jedině tak spolu mohou mluvit naše srdce. Náhle zrychlil rytmus a já věděla, že se blíží konec těch jedenácti minut, a přála si, aby nikdy nepřestal, protože to bylo krásné, ach Bože, bylo tak krásné, patřit mu, a přitom ho nevlastnit! Měla jsem stále otevřené oči, a když jsme se přestali dívat jeden na druhého, zdálo se mi, že vstupujeme do prostoru, v němž já byla velkou matkou, vesmírem, milovanou ženou, posvátnou nevěstkou z dávných obřadů, o nichž mi vyprávěl při sklence vína u hořícího krbu. Viděla jsem, jak se blíží k orgasmu, a jeho paže mě sevřely v pevném objetí. Pohyboval se ve mně rychleji, důrazněji a pak vykřikl - nezasténal, nezatnul zuby, ale vykřikl! Zařval! Zařičel jako zvíře! Na okamžik mě napadlo, že sousedi možná zavolají policii, ale bylo mi to jedno. Cítila jsem se neskutečně šťastná, protože když na počátku věků první muž potkal první ženu a poprvé se spolu milovali, křičeli stejně.

Bezvzádně na mě klesl a už ani nevím, jak dlouho jsme leželi v objetí, hladila jsem ho po vlasech jako tenkrát, když jsme se zamkli v temném hotelovém pokoji, cítila jsem, jak mu divoce bušící srdce začíná tlouct normálně, pomalu a něžně mě hladil po ramenou, až mě v celém těle příjemně mrazilo.

Asi myslel na něco praktického, třeba že mě váha jeho těla musí tížit, protože se odvalil na stranu, vzal mě za ruku a tak jsme zůstali s pohledem upřeným na strop a lustr se třemi žárovkami.

„Dobrý večer,“ řekla jsem.

Přitáhl mě k sobě a přiměl mě, abych mu položila hlavu na hrud'. Dlouho mě hladil, až nakonec také řekl „dobrý večer“.

„Sousedí určitě všechno slyšeli,“ poznamenala jsem, aniž jsem tušila, co bude dál, protože slova „miluji tě“ neměla v téhle chvíli smysl, neříkala nic nového mně ani jemu.

„Táhne sem pode dveřmi,“ na to on, i když mohl říct třeba „to je nádhera!“

„Pojďme do kuchyně.“

Vstali jsme a já si všimla, že si nestačil svléknout kalhoty, byl oblečený, jako když jsem přišla, obnažený měl jen úd. Kabát jsem si oblékla jen tak, na holé tělo. Vešli jsme do kuchyně, on uvařil kávu a vykouřil dvě cigarety, já jednu. Seděli jsme u stolu a jeho oči říkaly „děkuju“ a ty moje odpovídaly „já taky“, naše ústa však zůstala zavřená.

Konečně sebral odvalu, aby se zeptal na ty kufry.

„Zítřka v poledne odlétám zpátky do Brazílie.“

Žena pozná, kdy je pro ni muž důležitý. Ale poznají totéž i muži? Nebo jsem snad měla říct „miluju tě“, „chtěla bych zůstat s tebou“, „řekni, ať neodjíždím“?

„Neodjížděj.“ Přece poznal, že mi to může říct.

„Pojedu. Dala jsem slib.“

Protože kdybych to neudělala, mohla bych uvěřit, že spolu takhle zůstaneme navždycky. Ale to není pravda, je to jen krátký sen venkovské dívky z jedné vzdálené země, co přijela do velkého města (popravdě řečeno, nebylo zase tak veliké), poznala plno starostí, ale nakonec potkala muže, který ji miluje. A tím její starosti a problémy skončily. Až budu jednou vzpomínat na pobyt v Evropě, ukončím své vyprávění příběhem o muži, jenž se do mě zamiloval a bude navždycky můj, protože jsem navštívila jeho duši.

Netušíš, Ralfe, jak moc tě miluju. Myslím si, že žena vždycky podlehne lásce, když potká muže svých snů, jenže pak se ozve rozum a varuje ji, že možná dělá chybu, takže se svým citem začne bojovat, aniž opravdu chce zvítězit. A pak se jednou svým citům vzdáme. Zažila jsem to tenkrát v noci, když jsem bosa kráčela parkem, cítila bolest, chlad, a současně chápala, jak moc mě máš rád.

Miluju tě, jako jsem nemilovala žádného jiného muže, a právě proto odcházím. Kdybych zůstala, sen se promění ve skutečnost, touhu vlastnit, řídit tvůj život... Prostě v to, čím se láska mění v otroctví. Je lepší ponechat si sen. Zemi, kde chceme žít, i život, jaký chceme vést, si musíme pečlivě vybírat.

„Neměla jsi orgasmus,“ snažil se jemně změnit téma, ale nenaléhal. Báł se, že mě ztratí, a věřil, že má celou noc na to, aby mi můj úmysl rozmluvil.

„Neměla, ale prožila jsem velkou rozkoš.“

„Bylo by lepší, kdybys měla orgasmus.“

„Mohla jsem ho předstírat, abych tě potěšila, ale to si nezasloužiš. Jsi muž, Ralfe Harte, máš v sobě všechno to krásné a silné, co tohle slovo znamená. Dokázal jsi mě podržet a pomáhat mi, dovolil jsi, abych já pomohla tobě, aniž tě to ponižovalo. Opravdu jsem chtěla mít orgasmus, ale neměla. Moc se mi líbila ta studená zem, tvé horké tělo a násilí, s jakým jsi do mě vstoupil, a mně to nebylo proti mysli.“

Dnes jsem šla vrátit vypůjčené knihy a knihovnice se mě zeptala, jestli se svým partnerem mluvím o sexu. Měla jsem chuť zeptat se: S kterým partnerem? O jakém typu sexu? Ale nezasloužila by si to, protože se ke mně vždycky chovala moc laskavě.

Od příjezdu do Ženevy jsem vlastně měla jen dva partnery: jeden ve mně probudil ty nejhorší stránky mé duše, protože jsem mu to dovolila, dokonce jsem o to žádala. Druhý, a tím jsi ty, mě přivedl zpátky na svět. Chtěla bych tě naučit, kde, jak silně a jak dlouho se mě máš dotýkat, a vím, že bys to nechápal jako výtku, ale jako cestu k lepšímu porozumění našich srdcí. Láska je stejné umění jako tvé obrazy, každý pár musí zvládnout techniku, mít trpělivost a hlavně získat zkušenosti. Člověk musí mít odvalu, aby dokázal překonat hranice toho, čemu se mezi lidmi běžně říká „soulož“.

Tak. Aniž jsem chtěla, už zase jsem poučovala. Naštěstí to Ralf zvládl. Nereagoval na to, co jsem právě řekla, a zapálil si další cigaretu, třetí za poslední půl hodiny: „Tak za prvé, dneska přespíš tady.“

To nebylo přání, ale rozkaz.

„Za druhé, budeme se milovat znovu, méně nedočkavě a s větší touhou. A konečně, rád bych, abys víc porozuměla mužům.“

Víc porozuměla mužům? Trávila jsem s nimi každou noc, znám bělochy, černochoy, Asiaty, Židy, muslimy, katolíky i buddhisty. Copak Ralf zapomněl?

Ale ulevilo se mi; těšilo mě, že se rozhovor vyvíjí tímhle směrem. Před chvílí mě napadlo, že poprosím Boha za odpuštění a svůj slib zruším. Ale teď se ozvala skutečnost, aby mi připomněla, že si svůj sen musím uchovat neposkvřený a nesmím se nechat chytit do pasti osudu.

„Ano, abys víc porozuměla mužům,“ opakoval Ralf, protože si všiml náznaku ironie v mém hlase. „Mluvíš o vyjádření ženské sexuality, o tom, že mi pomůžeš objevovat tvé tělo, učit se trpělivosti, nespěchat. Souhlasím, ale už tě někdy napadlo, že se navzájem lišíme, přinejmenším v otázce času? Proč si Bohu nestěžuješ na tohle?“

Když jsme se poznali, chtěl jsem, abys byla mou učitelkou sexu, protože jsem přestal toužit. A víš proč? Všechny mé milostné vztahy končily po nějaké době únavou nebo zklamáním, protože jsem zjistil, že je velice těžké poskytnout ženám, které jsem miloval, stejnou rozkoš, jakou ony dávaly mně.“

Poznámka o „ženách, které jsem miloval“ se mi moc nelíbila, ale snažila jsem se tvářit lhostejně a zapálila si cigaretu.

„Neměl jsem odvalu požádat je: nauč mě rozumět tvému tělu. Když jsem potkal tebe, uviděl tvé světlo a okamžitě se zamiloval, uvědomil jsem si, že už stejně nemám co ztratit, když budu upřímný k sobě i k ženě, s níž bych chtěl žít.“

Cigareta mi strašně zachutnala a přála jsem si, aby mi nabídl trochu vína, jenže jsem tohle téma nechtěla zmluvit.

„Proč se muži nesnaží objevovat, co žena cítí, a myslí jen na sex?“

„Kdo říká, že myslíme jen na sex? Naopak, celé roky přesvědčujeme sami sebe, jak je pro nás sex důležitý. Lásce se učíme od prostitutek nebo od panen a pak o tom vyprávíme každému, kdo je ochoten poslouchat. Když trochu zestárneme, chlubíme se mladými milenkami a to všechno jen proto, abychom ostatním ukázali, že jsme takoví, jaké si nás představují.“

Chceš něco vědět? Skutečnost vypadá úplně jinak. Vůbec nic jsme nepochopili. Myslíme si, že sex a ejakulace znamenají jedno a totéž, ale jak jsi právě řekla, to je omyl. Nevíme, proč se bojíme ženě říct: nauč mě rozumět tvému tělu. A stejně tak nevíme, proč ani ženy nemají odvalu říct: poznej, jaká jsem. Necháváme se ovládat primitivním pudem přežití druhu, nic víc. Zní to sice neuvěřitelně, ale víš, co je pro muže důležitější než sex?“

Napadlo mě, že by to mohly být peníze nebo moc, ale neřekla jsem nic.

„Sport. A víš proč? Muž rozumí tělu jiného muže. Sport je dialog těl, která si rozumějí.“

„Ty ses zbláznil.“

„Možná. Ale dává to smysl. Všimla sis, co všichni ti muži, se kterými jsi spala, cítili?“

„Ano. Nejistotu. Strach.“

„Víc než to. Byli bezbranní. Necháпали, co to vlastně dělají, ale věděli, co společnost, přátelé i vlastní manželky považují za důležité: sex, sex, sex. V něm je smysl života, vykřikují reklamy, lidi, filmy i knihy. Nikdo neví, o čem mluví. Jenže přirozené pudy jsou silnější než kdokoli z nás, a tak je třeba splnit povinnost. Tečka.“

Už dost. Když jsem se ho snažila poučovat o sexu, měla to být jakási má ochrana, on jednal stejně, jenže přes všechna ta moudrá slova – každý přece chtěl toho druhého něčím ohromit – mi to připadalo tak hloupé a nedůstojné našeho vztahu! Přitáhla jsem ho k sobě a nedbala, co mi chce ještě říct nebo co si o sobě myslím já. Život mě už hodně naučil. Při stvoření světa existovala jen nezištná láska. Ale pak se objevil had a řekl Evě: to, co jsi dala, ztratíš. Taky jsem to zažila - ještě jako malou holku mě vyhnali z ráje a od té doby jsem se snažila hadovi říct, že se mýlil, že žít je mnohem důležitější než nechávat si všechno pro sebe. Ale pravdu měl had, a já se mýlila.

Poklekla jsem a pomalu ho svlékala. Jeho tělo spalo, nijak nereagovalo, ale zdálo se, že ho to nijak neznepokojuje. Začala jsem ho líbat od chodidel až k vnitřní straně stehén. Jeho úd se pozvolna

probouzel, dotkla jsem se ho a vzala ho do úst. Pomalu, aby to nepůsobilo jako výzva „pojd', přichystej se“, jsem ho líbala s něžností těch, jež nic nečekají, a právě proto všeho dosáhnou. Viděla jsem, jak začíná být vzrušený, dotýkal se mých nadrech stejnými krouživými pohyby jako tenkrát ve tmě a probouzel ve mně touhu přijmout ho do sebe, mezi stehna či do úst, nebo jakkoli by mě chtěl mít.

Ani mi nesvlékl kabát, objal mě a opřel břichem o stůl, zatímco mé nohy se stále opíraly o zem. Vstoupil do mě pomalu, beze spěchu či strachu, že mě ztratí, protože i on v hloubi duše pochopil, že tohle zůstane navždy snem, který se nepromění ve skutečnost.

Uvnitř jsem cítila jeho úd, zatímco ruce mi hladily prsa a stehna doteky, jichž je schopna jen žena. Pochopila jsem, že jsme stvořeni jeden pro druhého, protože on mohl být ženou, jako třeba teď, a já mužem, když jsme si povídali nebo se vzájemně zasvěcovali při setkání dvou ztracených duší, dvou úlomků chybějících k celistvosti světa.

Když do mě pronikal a současně se dotýkal mého těla, jako by se nemiloval jen se mnou, ale s celým vesmírem. Měli jsme čas, byli jsme něžní a věděli, že známe jeden druhého. Samozřejmě bylo báječné, jak jsem se tu objevila se dvěma kufry, rozhodnuta odjet, a on mě strhl na zem a divoce a vyděšeně mě miloval; ale stejně krásné bylo vědět, že tahle noc nikdy neskončí, že tady, na kuchyňském stole, nebude orgasmus zakončením, ale začátkem tohoto setkání.

Jeho úd ve mně znehybněl, zatímco prsty se rychle pohybovaly a já měla první, druhý a hned třetí orgasmus. Zachtělo se mi odstrčit ho, rozkoš může hodně bolet, dokonce zraňovat, ale vydržela jsem to a pochopila, že můžu mít ještě jeden orgasmus nebo dva nebo víc...

... a pak ve mně explodovalo světlo. To už jsem nebyla já, ale bytost nekonečně nadřazená všemu, co jsem znala. Když mě rukou přivedl ke čtvrtému orgasmu, vstoupila jsem do míst, kde vládne mír, při pátém orgasmu jsem se setkala s Bohem. Pak jsem v sobě znovu ucítila jeho pohyby, i když laskání nepřestávalo, zašeptala jsem „Bože“ a vzdala se čemukoliv, co přijde, peklu i ráji.

Byl to ráj. Stala jsem se zemí, horami, tygry, řekami tekoucími do jezer a jezery měnícími se v moře. Pohyby se zrychlovaly, bolest se mísila s rozkoší, mohla jsem říct „už víc nevydržím“, ale nebylo by to spravedlivé, protože já i on jsme se stali jednou bytostí.

Nechala jsem ho v sobě tak dlouho, jak potřeboval, zarýval mi nehty do hýždí, břichem jsem se opírala o kuchyňský stůl a věřila, že neexistuje lepší místo k milování. Stůl znovu zavrzal, Ralf dýchal zrychleně, nehty mi drásal tělo, naše pohlaví do sebe narážela, těla, kosti, cítila jsem, že budu mít další orgasmus a on také, nic, nic z toho nebyla LEŽ!

„Ted'!“

Věděl, co říká, i já věděla, že tohle je ta chvíle, cítila jsem, jak se mi celé tělo uvolňuje, přestávala jsem být sama sebou, neslyšela jsem, nevnímala chuť, zbyl jediný pocit.

„Ted!“

Dosáhli jsme vyvrcholení současně. Tohle nebylo jedenáct minut, ale celá věčnost, jako bychom oba opustili vlastní těla a kráčeli radostí, porozuměním, přátelstvím, rajskými zahradami. Byla jsem ženou i mužem, byl mužem i ženou. Nevím, jak dlouho to trvalo, ale všechno kolem utichlo a zněla jen modlitba, jako by život i vesmír přestaly existovat a proměnily se v cosi posvátného, bezejmenného a bezčasého.

Hned nato se čas vrátil, slyšela jsem, jak vykřikl, a vykřikla jsem také, nohy stolu bušily do podlahy, a ani jednoho z nás nenapadlo ptát se nebo přemýšlet, co na to zbytek světa.

Bez upozornění ze mě vyklouzl a smál se, cítila jsem stahy v rodidlech a také jsem se smála, objali jsme se, jako bychom právě prožili své první milování.

„Požehnej mi,“ poprosil.

Požehnala jsem mu, a jen jsem si uvědomovala, co dělám. Požádala jsem ho o totéž a on mi požehnal slovy „požehnána buď tato žena, která hodně milovala“. Byla to krásná slova, znovu jsme se objali a nechápali, jak pouhých jedenáct minut může dovést ženu a muže tak daleko.

Ani jeden z nás nebyl unaven. Šli jsme do pokoje, on pustil hudbu a udělal přesně to, co jsem čekala: zapálil oheň v krbu a nalil mi víno.

Pak otevřel knihu a četl:

„Čas žít, čas umírat,
čas sít, čas sklízet,
čas zabíjet, čas léčit,
čas bořit, čas stavět,
čas plakat, čas smát se,
čas naříkat, čas tančit,
čas házet kameny, čas kameny sbírat,
čas objímat, čas rozcházet se,
čas hledat, čas ztrácet,
čas střežit, čas odhazovat,
čas trhat, čas sešívát,
čas mlčet, čas mluvit,
čas milovat, čas nenávidět,
čas války, čas míru.“

Znělo to jako rozloučení. Jako nejkrásnější rozloučení, jaké jsem v životě mohla zažít.

Objala jsem ho, on objal mě, lehli jsme si na koberec před krbem. Pocit naplnění stále trval, jako bych vždy byla moudrá, šťastná a úspěšná žena.

„Jak ses vlastně mohl zamilovat do prostitutky?“

„Tenkrát jsem to taky nechápal. Ale když o tom dnes přemýšlím, řekl bych, že jsem se soustředil na dobývání tvého srdce, když mi stejně nikdy nemohlo patřit tvé tělo.“

„A to jsi nežáril?“

„Jaru nemůžeš přikázat: ‚Přijď a zůstaň dost dlouho.‘ Nanejvýš ho můžeš požádat: ‚Přijď, požehnej mi svou nadějí a zůstaň tak dlouho, jak to bude možné.‘“

Byla to jen slova. Ale potřebovala jsem je slyšet, jako je on potřeboval vyslovit. Nevím, jak dlouho jsem spala. Měla jsem sen, ale ne o někom nebo o něčem, byl to sen o vůni, která všechno zaplavila.

Když Maria otevřela oči, sluneční paprsky už pronikaly dovnitř mezi žaluziemi.

„Milovala jsem se s ním dvakrát,“ říkala si v duchu při pohledu na muže spícího vedle ní. „A přitom se mi zdá, jako bychom se znali odjakživa, jako by vždycky znal můj život, duši, tělo, světlo i mou bolest.“

Vstala a šla do kuchyně uvařit kávu. A tehdy spatřila dva kufry stojící v chodbě a na všechno si vzpomněla: na slib, na modlitbu v kostele, na svůj život, na sen, který se chce stát skutečností, a ztratit tak své kouzlo, na dokonalého muže, na lásku, v níž tělo a duše splývají, zatímco rozkoš a orgasmus existují zvlášť.

Může zůstat: stejně nemá co ztratit, nanejvýš další iluzi. Vzpomněla si na báseň: čas plakat, čas smát se.

Byl tam i jiný verš: čas objímat se, čas se rozejít. Uvařila kávu, zavřela kuchyňské dveře a objednala si telefonem taxík. Sebrala všechnu vůli, jež ji dovedla tak daleko, zdroj onoho „vnitřního světla“, které ji upozornilo, kdy je čas odejít, chránilo ji a pomáhalo navždy si uchovat vzpomínku na uplynulou noc. Oblékla se, vzala kufry, vyšla z domu, a pořád si přála, aby se vzbudil a řekl jí, ať zůstane.

Nevzbudil se. Když čekala před domem na taxík, šla kolem Cikánka s květinami.

„Nekoupíte si kytičku?“

Maria přikývla; léto končilo a blížil se podzim. Z ulic už dávno zmizely stolky a ženevské parky, dříve plné opalujících se lidí, byly skoro liduprázdné. Nedělá chybu, když odjíždí: sama se rozhodla, nemá nač si stěžovat.

Dojela na letiště, dala si ještě jednu kávu a zase čekala, protože letadlo do Paříže odlétalo až za čtyři hodiny. Doufala, že se tu náhle objeví, protože mu chvíli před usnutím prozradila čas odletu. Takhle to přece bývá ve filmech, v poslední minutě, kdy žena už skoro nastupuje do letadla, se objeví zoufalý muž, přitiskne ji k sobě, políbí a před shovívavými zraky letištního personálu si ji

odvádí s sebou. Pak se na plátně objeví nápis „Konec“ a diváci pochopí, že ti dva spolu budou žít šťastně až navěky.

Filmy nikdy neukážou, co se stane pak, utěšovala se v duchu. Svatba, vaření, děti, prodlužující se přestávky v milování, první odhalená nevěra, žárlivá scéna a sliby, že se to víckrát nestane, pak další nevěra, další scéna a vyhrůžka rozvodem, jenže tentokrát muž nereaguje tak vášnivě a řekne jen, že ji miluje. Třetí milenka, třetí odhalení, ale žena raději mlčí, tváří se, že o ničem neví, protože by se mohla dozvědět, že ji už nemiluje a že klidně může jít.

O tom už filmy nevyprávějí. Ty skončí dřív, než začne opravdový život. Lepší na to nemyslet.

Přečetla první časopis, druhý, třetí. A pak, po téměř nekonečném čekání v letištní hale, konečně ohlásili její let a ona nastoupila do letadla. Ještě si vzpomněla na jednu slavnou filmovou scénu: žena si zapíná bezpečnostní pás, když vtom na rameni ucítí dotek ruky, ohlédne se a tam stojí on a usmívá se na ni.

Jí se nic takového nestalo.

Krátký let z Ženevy do Paříže prospala. Neměla čas promyslet si, co řekne doma, jaký příběh si vymyslí. Rodiče se určitě budou radovat, že mají dceru zase doma, a navíc je čeká příjemné stáří na vlastním statku.

Probudila se, až když letadlo dosedlo na přistávací plochu. Zatímco rolovalo, přišla jí letuška oznámit, že musí přejít k jinému terminálu, protože do Brazílie se odlétá z terminálu F, zatímco oni přistáli u terminálu C. A ať prý nemá žádné obavy, že by letadlo nestihla, na přestup má spoustu času, a kdyby náhodou zabloudila, letištní personál jí určitě poradí.

Jak letadlo zastavovalo, napadlo ji, že by stálo za to strávit jeden den v Paříži, udělat pár snímků, aby se pak doma mohla chlubit, že tohle město zná taky. Potřebovala si všechno rozmyslet, být sama, vzpomínky na minulou noc uložit hodně hluboko, aby je mohla vytáhnout, jen když se bude chtít utvrdit v tom, že ještě žije. Ano, den v Paříži je skvělý nápad; zeptala se letušky, kdy odlétá další spoj do Brazílie, pokud by se rozhodla, že dnes nepoletí.

Letuška si prohlédla letenku a s lítostí Marii oznámila, že její letenka podobnou změnu neumožňuje. Maria se utěšovala, že by jí procházka tím krásným městem zbytečně přivedla na smutné myšlenky, kdyby se jí měla procházet sama. Až dosud se jí dařilo zachovávat chladnou hlavu i silnou vůli, tak si to přece nezkaží kvůli pár hezkým vyhlídkám a stesku po jisté osobě.

Vystoupila z letadla, prošla celní kontrolou; zavazadla přeložili přímo do dalšího letadla, a proto si s nimi nemusela dělat žádné starosti. Dveře se otevřely, cestující vycházeli a objímali se s těmi, kdo tu na ně čekali, s manželkami, matkami, dětmi. Maria se tvářila, že se jí to netýká, přestože si znovu uvědomovala svou opuštěnost; ale teď má přece své tajemství, svůj sen, a hned cítila menší hořkost a život se zdál snadnější.

„Vždycky to bude Paříž.“

To ji neoslovil průvodce turistů. Ani řidič taxíku. Při zvuku toho hlasu se jí podlomila kolena.

„Vždycky to bude Paříž?“

„To je věta z filmu, který mám moc rád. Nechceš si jít prohlédnout Eiffelovu věž?“

Jistě že chce. Moc. Ralf držel kytici růží a oči mu zářily, stejně jako tenkrát, když ji maloval a ona se v tom chladném větru cítila nesvá.

„Jak to, že jsi tu dřív než já?“ zeptala se, aby zakryla překvapení a získala čas, ale na odpovědi jí vůbec nezáleželo.

„Sledoval jsem tě, když sis četla. Mohl jsem jít blíž, ale jsem romantický, nevléčitelně romantický, a napadlo mě, že bude nejlepší, když nastoupím do prvního letadla do Paříže, projdu se po letišti, počkám tři hodiny a bezpočtukrát zkontroluji příletové časy, koupím ti květiny, pak řeknu větu, kterou v Casablance řekl Ricky své lásce, a budu se těšit na tvůj překvapený výraz. A celou dobu budu vědět, že přesně tohle si přeješ, protože na světě neexistuje síla schopná zabránit lásce, aby z hodiny na hodinu změnila pravidla hry. Nemyslíš, že trochu filmové romantiky za to stojí?“

Nevěděla, jestli to za to stojí, nebo ne, cena byla to poslední, na čem jí teď záleželo – i když věděla, že tohoto muže poznala, před pár hodinami se s ním poprvé milovala, představil ji svým přátelům, věděla, že patřil k návštěvníkům klubu, kde pracovala, a že byl dvakrát ženatý. Nešlo o zrovna bezvadná doporučení. Zato ona má dost peněz, aby koupila statek, mládí před sebou, obrovskou životní zkušenost a v srdci silný pocit nezávislosti. Přes to všechno za ni jako vždycky rozhodl osud a ona se rozhodla, že to ještě jednou riskne.

Políbila ho a vůbec nebyla zvědava, co se děje poté, co se na filmovém plátně objeví nápis „Konec“. Jen kdyby se snad jednou někdo rozhodl, že bude její příběh vyprávět, požádala by ho, aby začínal stejně, jako začínají pohádky:

Byla jednou jedna...

Epilog

Jako každém člověku – a v tomto případě se vůbec nezdráhám zevšeobecňovat – i mně trvalo dlouho, než jsem objevil posvátnou stránku sexu. Mé mládí bylo časem extrémní svobody, důležitých objevů a mnoha výstředností, a období umírněnosti a represí, které po něm následovalo, znamenalo někdy až příliš vysokou cenu, kterou jsem za předchozí výstřelky musel zaplatit.

V desetiletí excesů (mluvím o 70. letech) napsal Irving Wallace knihu o problému cenzury v Americe, kterou ukázal na příkladu právnických intrik, jejichž cílem bylo zakázat vydání knihy o sexu nazvané Sedm minut.

Wallace ve svém románu hovoří o knize, která se stala příčinou diskuse o cenzuře, pouze v náznacích a také téma sexuality se v něm objevuje velice zřídka. Představoval jsem si, jak by ta zakázaná kniha asi vypadala, a napadlo mě, že ji zkusím napsat.

Jenže Wallace odkazuje na onu neexistující knihu tak často, že to ztěžovalo a nakonec i znemožňovalo úkol, o němž jsem uvažoval. Zůstala jen vzpomínka na název knihy (považuji Wallaceův časový odhad za příliš konzervativní a rozhodl jsem se, že předpokládaný časový úsek prodloužím) a myšlenka, že by bylo důležité zpracovat téma sexuality ze seriózního pohledu – což už také mnoho spisovatelů udělalo.

Když jsem se v roce 1997 v italské Mantově po skončení konference vrátil do hotelu, kde jsem byl ubytován, našel jsem tam rukopis, který někdo nechal v recepci. Obvykle rukopisy nečtu, ale tenhle jsem si přečetl – šlo o skutečný životní příběh brazilské prostitutky, píšící o svých manželstvích, o problémech se zákonem, o vlastních dobrodružstvích. Když jsem v roce 2000 projížděl Curychem, kontaktoval jsem autorku rukopisu – pracovala pod přezdívkou Sonia – a řekl jí, že se mi její text líbí. Doporučil jsem jí, ať ho pošle mému vydavateli v Brazílii, ten se však rozhodl, že ho nevydá. Sonia, jež se mezitím usadila v Itálii, nasedla do vlaku a přijela do Curychu za mnou. Pozvala nás – mne, mého přítele a novinářku z časopisu Blick, která se mnou právě dokončila interview – do Langstrasse, místního centra prostituce. Netušil jsem, že Sonia o naší návštěvě pověděla kolegyním, a překvapen jsem strávil celý večer podepisováním svých knih, vydaných v různých jazycích.

Tenkrát jsem už věděl, že budu psát o sexu, ale zatím jsem neměl ani osnovu příběhu, ani hlavní postavu; uvažoval jsem o něčem, co by se mnohem víc podobalo běžnému hledání posvátna, ale po návštěvě v Langstrasse jsem pochopil, že o posvátné stránce sexu mohu psát, teprve až pochopím, proč tak zevšedněl.

O té improvizované noční autogramiádě v Langstrasse jsem vyprávěl novináři ze švýcarského časopisu L'Illustrée, jenž o tom napsal rozsáhlou reportáž. Když jsem měl potom autogramiádu v Ženevě, přišla na ni celá řada prostitutek s mými knihami. Jedna z nich mě obzvláště upoutala, a tak jsme ji s mou agentkou a přítelkyní Mônica Antunesovou pozvali na kávu, naše posezení se protáhlo až do večere a další setkání následovala v příštích dnech. Tehdy se zrodila hlavní linie příběhu nazvaného Jedenáct minut.

Chci poděkovat Anně von Planta, mé švýcarské vydavatelce, která mi pomohla s užitečnými údaji o právním postavení prostitutek ve Švýcarsku. Mé díky patří Sonie, s níž jsem se poprvé setkal v Mantově (třeba se někomu jednou její kniha zalíbí!), Martě, Antenoře a Isabelle z Curychu (všechna uvedená jména jsou přezdívky) a Amy, Lucii, Andrei, Vanesse, Patrickovi, Therse a Anně Christině ze Ženevy (i zde jde o přezdívky).

Také děkuji Antonelle Zaraové, že mi dovolila použít úryvky z její knihy Věda vášně (A cincia da paixo) k dokreslení některých úryvků z Mariina deníku.

A nakonec chci poděkovat Marii (přezdívka), která dnes žije v Lausanne, je vdaná a má dvě krásné dcery, že se podělila se mnou a s Mônicaou o svůj příběh, na jehož základě vznikla tato kniha.

Paulo Coelho

Paulo Coelho dnes představuje významný jev, který se prosadil v masové kultuře v celosvětovém měřítku.

Tohoto autora, jehož knihy byly přeloženy do 56 jazyků a vydány ve 150 zemích, se dnes musí dovolávat všichni, kdo chtějí porozumět myšlenkám a ideálům naší doby.

Nečekaný zájem čtenářů o jeho knihy všude, kde vyšly, předčil všechna očekávání.

Stejně tomu bylo i v roce 1993, kdy nakladatelství HarperCollins vydalo v USA knihu Alchymista v nákladu 50 000 výtisků, což byl do té doby nejvyšší náklad, v jakém kdy v této zemi vyšla kniha brazilského autora. Dnes považuje nakladatelství tento titul za jeden z největších úspěchů posledních let.

Mimořádný triumf se opakoval v každé zemi, v níž kniha vyšla. Ve Francii, kde ji vydalo nakladatelství Anne Carrire, se dostala na první místo v žebříčku nejvíce prodávaných knih a udržela se na něm po pět následujících let. V Itálii ji vydalo nakladatelství Bompiani a získala prestižní cenu Super Grinzane Cavour e Flaiano, v Německu, kde vyšla v nakladatelství Diogenes, se udržela 306 týdnů mezi nejžádanějšími tituly, které zveřejňuje časopis Der Spiegel.

Ale kariéru Paula Coelha nelze omezit na domácí a mezinárodní úspěch jediné knihy. Poutník (Mágův deník), Brida, Valkýry, U řeky Piedra jsem usedla a plakala, Pátá hora, Manuál bojovníka světla, Veronika se rozhodla zemřít, Ďábel a slečna Chantal jsou knihy, které dokazují jedinečnost autorova talentu i věrnost jeho čtenářů. Díky této vzácně šťastné kombinaci byl autor oceněn také jednou z nejznámějších německých literárních cen, Bambi 2001, která tak byla udělena tomu, kdo „věří v osud a dar člověka a jeho schopnost uchovat plamen humanismu ve světě temnoty“.

Dne 28. října 2002 se Paulo Coelho stal členem Brazilské literární akademie a stal se tak nesmrtelným. Tento krok je přirozeným vyústěním ojedinělé literární dráhy a definitivním potvrzením vlivu, který mají jeho slova, jež dnes můžeme nalézt nejen v autorových knihách, ale také na stránkách časopisů, jichž se stal pravidelným dopisovatelem – uvedme alespoň Corriere della Sera (Itálie), El Semanal (Španělsko), Welt am Sonntag (Německo), The China Times Daily (Tchaj-wan).

Coelhovy knihy:

Alchymista, Poutník (Mágův deník), Brida, Valkýry, U řeky Piedra jsem usedla a plakala, Maktub, Pátá hora, Ďábel a slečna Chantal, Veronika se rozhodla zemřít, Manuál bojovníka světla.